

Lagrådsremiss

2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet m.m.

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 16 februari 2012

Beatrice Ask

Amina Lundqvist
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Syftet med 2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet är att underlätta en effektiv indrivning av familjerättsligt underhåll över gränserna. Det ska uppnås genom samarbete mellan centralmyndigheter, ett förfarande för erkännande och verkställbarhet och åtgärder för en snabb verkställighet av avgöranden om underhåll. Konventionen är resultatet av flera års förhandlingsarbete. I fokus för arbetet har stått underhåll till barn och stärkandet av barns rättigheter.

EU:s medlemsstater, utom Danmark, kommer att bli bundna av 2007 års Haagkonvention genom EU:s tillträde till konventionen. EU har undertecknat konventionen och förväntas tillträda den under år 2013.

Den nya Haagkonventionen blir direkt tillämplig i Sverige och ska inte införlivas i svensk rätt. I lagrådsremissen föreslår regeringen att kompletterande bestämmelser till konventionen förs in i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning. Det föreslås också vissa ändringar i rättshjälpslagen och offentlighets- och sekretesslagen. Ändringen i rättshjälpslagen innebär att rättshjälp får lämnas utan avgifter i vissa ärenden om underhåll till barn. Ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen syftar till att ge samma sekretesskydd för ärenden enligt konventionen som för ärenden enligt EU:s underhållsförordning.

I lagrådsremissen föreslås därutöver ändringar i ärvdabalken som innebär att kretsen av personer som är obehöriga att vara testamentsvittnen utvidgas till att omfatta även sambor och vissa ställföreträdare.

Lagändringen i ärvdabalken föreslås träda i kraft den 1 januari 2013. Övriga lagändringar föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till lag om ändring i ärvdabalken.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619).....	7
2.3	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	8
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:603) med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning	10
3	Ärendet och dess beredning.....	13
4	Internationellt samarbete om underhåll	14
5	2007 års Haagkonvention	16
6	Kompletterande bestämmelser till 2007 års Haagkonvention	19
7	Utvidgad krets av personer som är obehöriga att vara testamentsvittnen	27
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	30
9	Konsekvenser av förslagen.....	31
10	Författningskommentar.....	32
10.1	Förslaget till lag om ändring i ärvdabalken.....	32
10.2	Förslaget till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619).....	34
10.3	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	35
10.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:603) med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning	37
Bilaga 1	2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet	42
Bilaga 2	Rådsbeslut om EU:s tillträde till 2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet.....	62
Bilaga 3	Sammanfattning av betänkandet Underhållsskyldighet i internationella situationer – Underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll (SOU 2010:59)	74
Bilaga 4	Lagförslag i aktuella delar (SOU 2010:59).....	87
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna (SOU 2010:59).....	94
Bilaga 6	Sammanfattning av betänkandet Makes arvsrätt, dödsboförvaltare och dödförklaring (SOU 1998:110) i aktuell del	95
Bilaga 7	Lagförslag i aktuell del (SOU 1998:110)	96

Bilaga 8 Förteckning över remissinstanserna (SOU 1998:110) 97

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i ärvdabalken,
2. lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619),
3. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
4. lag om ändring i lagen (2011:603) med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i ärvdabalken

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 4 § ärvdabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap. 4 §²

Till testamentsvittne får inte tas den som är under femton år eller på grund av en psykisk störning saknar insikt om betydelsen av vittnesbekräftelsen, inte heller testators make eller den som står i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svågerlag till honom eller är hans syskon.

Ingen får tas till vittne vid förordnande till honom själv, hans make eller någon som står i sådant släktskap eller svågerlag till honom som nyss är sagt. Förordnande att vara testamentsexekutor medför dock inte hinder att vara vittne.

Åberopas ett testamentsvittne till bevis i rättegång, gäller vad i rättegångsbalken är stadgat om sådant bevis.

Den som är under femton år eller på grund av en psykisk störning saknar insikt om betydelsen av vittnesbekräftelsen *får inte vara testamentsvittne*. Inte heller *testators make, sambo* eller den som står i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svågerlag till *testatorn* eller är hans *eller hennes* syskon *får vara vittne*.

Ingen får *bevitna ett* förordnande till honom *eller henne* själv, *en make eller sambo, ett syskon* eller någon som står i *rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svågerlag* till honom *eller henne*. *Den som är förmyndare, god man eller förvaltare för någon får inte bevitna ett förordnande till denne. Inte heller ledamot av styrelsen för ett bolag, en förening, ett trossamfund eller en stiftelse får bevitna ett förordnande till den juridiska person som han eller hon företräder.* Förordnande att vara testamentsexekutor medför dock inte hinder att vara vittne.

Om ett testamentsvittne åberopas till bevis i en rättegång, gäller rättegångsbalkens bestämmelser om sådant bevis.

¹ Balken omtryckt 1981:359.

² Senaste lydelse 1991:1547.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.
 2. Om ett testamente har upprättats före ikraftträdandet, gäller 10 kap. 4 § i sin äldre lydelse.

2.2 Förslag till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619)

Härigenom föreskrivs att 2 a § rättshjälpslagen (1996:1619) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Rättshjälp ska beviljas under de förutsättningar som anges i artikel 46 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, om den rättssökande behöver juridiskt biträde och detta behov inte kan tillgodoses på annat sätt. I ett sådant fall tillämpas inte 2 och 6–9 §§, 11 § 2 och 23–25 §§.

Föreslagen lydelse

2 a §¹

Rättshjälp ska beviljas under de förutsättningar som anges i artikel 46 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet² eller i artikel 15 i Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar³, om den rättssökande behöver juridiskt biträde och detta behov inte kan tillgodoses på annat sätt. I ett sådant fall tillämpas inte 2 och 6–9 §§, 11 § 2 och 23–25 §§.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 2011:605.

² EUT L 7, 10.1.2009, s. 1 (Celex 32009R0004).

³ EUT L 192, 22.7.2011, s. 51 (Celex 22011A0722).

2.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 34 kap. 10 a § och 36 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

34 kap.

10 a §¹

Sekretess gäller hos den myndighet som är centralmyndighet enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller hos den myndighet som är centralmyndighet enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet² och enligt Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar³ i ärende enligt förordningen eller konventionen för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

36 kap.

1 §⁴

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,
3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken, eller

¹ Senaste lydelse 2011:606.

² EUT L 7, 10.1.2009, s. 1 (Celex 32009R0004).

³ EUT L 192, 22.7.2011, s. 51 (Celex 22011A0722).

⁴ Senaste lydelse 2011:606.

Anmärkning: Ändring av 36 kap. 1 § har också föreslagits i lagrådsremissen Stärkt skydd för barn i internationella situationer (2012-02-02).

4. ärende om förvaltarekap.

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. äktenskapsmål,

2. mål eller ärende enligt föräldrabalken i annat fall än som anges i första stycket,

3. ärende enligt lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn, eller

4. mål eller ärende enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet.

4. mål eller ärende enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet *och enligt Haag-konventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar.*

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:603) med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:603) med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning

dels att nuvarande 5–10 §§ ska betecknas 7–12 §§,

dels att rubriken till lagen ska ha följande lydelse,

dels att 1, 3 samt de nya 7–12 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före nuvarande 7 och 8 §§ ska sättas närmast före nya 9 respektive 10 §,

dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 5 och 6 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Lag med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning

Denna lag kompletterar rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen).

Svea hovrätt är behörig domstol för *det förfarande* om erkännande som avses i artikel 23, för *det förfarande* om verkställbarhet som avses i artikel 27 och för *det förfarande* om ändring som avses i artikel 32.

Föreslagen lydelse

Lag med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning och 2007 års Haagkonvention om underhållsskyldighet

1 §

Denna lag kompletterar rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet¹ (underhållsförordningen) och Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar² (2007 års Haagkonvention).

3 §

Svea hovrätt är behörig domstol för *de förfaranden* om erkännande, verkställbarhet och ändring som avses i artiklarna 23, 27 och 32 i underhållsförordningen och i artiklarna 23 och 26 i 2007 års Haagkonvention.

¹ EUT L 7, 10.1.2009, s. 1 (Celex 32009R0004).

² EUT L 192, 22.7.2011, s. 51 (Celex 22011A0722).

5 §

Den som ansöker om att ett utländskt avgörande ska erkännas eller förklaras vara verkställbart enligt 2007 års Haagkonvention ska tillsammans med ansökan ge in avgörandet i original eller en kopia av avgörandet som har be styrkts av en behörig myndighet. I underhållsförordningen finns krav på att en kopia av avgörandet ska ges in i artikel 28.1 a.

6 §

Ett beslut om bifall till en ansökan om verkställbarhetsförklaring enligt 2007 års Haagkonvention ska delges den mot vilken förklaringen gäller. I underhållsförordningen finns krav på delgivning i artikel 31.2.

5 §

Vid handläggningen i Svea hovrätt av en ansökan om ändring av ett beslut om erkännande eller verkställbarhet tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av en tingsrätts beslut, om inte annat följer av underhållsförordningen.

En ansökan om ändring ska, om den görs av den som har ansökt om erkännande eller verkställbarhet, ha kommit in till Svea hovrätt inom fyra veckor från den dag då beslutet meddelades.

En domare som har prövat ansökningen om erkännande eller verkställbarhet får inte delta i prövningen av en ansökan om ändring av beslutet.

6 §

Vid handläggningen i Högsta domstolen av ett överklagande av ett beslut i en fråga som avses i 4 §

7 §

Vid handläggningen i Svea hovrätt av en ansökan om ändring av ett beslut om erkännande eller verkställbarhet tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av en tingsrätts beslut, om inte annat följer av underhållsförordningen *eller 2007 års Haagkonvention.*

En ansökan om ändring *enligt underhållsförordningen* ska, om den görs av den som har ansökt om erkännande eller verkställbarhet, ha kommit in till Svea hovrätt inom fyra veckor från den dag då beslutet meddelades. *I 2007 års Haagkonvention finns en bestämmelse om inom vilken tid en ansökan om ändring ska göras i artikel 23.6.*

8 §

Vid handläggningen i Högsta domstolen av ett överklagande av ett beslut i en fråga som avses i 4 §

tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av en hovrätts beslut, om inte annat följer av underhållsförordningen. Prövningstillstånd krävs vid överklagande.

7 §

I fråga om förnyad prövning enligt artikel 19 tillämpas vad som föreskrivs om särskilda rättsmedel i rättegångsbalken, *lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och förvaltningsprocesslagen (1971:291)*, om inte annat följer av underhållsförordningen.

8 §

Om ett utländskt avgörande är verkställbart utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring, eller om en ansökan om verkställbarhetsförklaring bifalls, får det utländska avgörandet verkställas enligt utsökningsbalken som ett motsvarande svenskt avgörande. Om det inte finns någon motsvarighet till det utländska avgörandet, verkställs avgörandet som en dom.

Första stycket gäller inte om annat följer av underhållsförordningen.

9 §

Om hovrätten vid det förfarande som avses i 4 § bifaller en ansökan om verkställbarhetsförklaring, ska hovrättens beslut anses innefatta ett beslut om kvarstad eller om någon annan åtgärd som avses i 15 kap. rättegångsbalken.

10 §

Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet att avgöra frågor om hinder mot och uppskov med verkställighet enligt artikel 21. Vid överklagande av ett sådant beslut tillämpas 18 kap. utsökningsbalken.

tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av en hovrätts beslut, om inte annat följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention. Prövningstillstånd krävs vid överklagande.

9 §

I fråga om förnyad prövning enligt artikel 19 i *underhållsförordningen* tillämpas vad som föreskrivs om särskilda rättsmedel i rättegångsbalken, om inte annat följer av underhållsförordningen.

10 §

Första stycket gäller inte om annat följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention.

11 §

Om hovrätten vid det förfarande som avses i 4 § bifaller en ansökan om verkställbarhetsförklaring enligt *underhållsförordningen*, ska hovrättens beslut anses innefatta ett beslut om kvarstad eller om någon annan åtgärd som avses i 15 kap. rättegångsbalken.

12 §

Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet att avgöra frågor om hinder mot och uppskov med verkställighet enligt artikel 21 i *underhållsförordningen*. Vid överklagande av ett sådant beslut tillämpas 18 kap. utsökningsbalken.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

3 Ärendet och dess beredning

Kompletterande bestämmelser till 2007 års Haagkonvention

Inom ramen för Haagkonferensen för internationell privaträtt påbörjades i slutet av 1990-talet ett arbete med att utvärdera befintliga konventioner om gränsöverskridande underhållsskyldighet och överväga behovet av nya, modernare och mer effektiva instrument på området. Arbetet ledde fram till två nya instrument – Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (2007 års Haagkonvention) och Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2007 års Haagprotokoll). 2007 års Haagkonvention i dess lydelse på svenska finns i *bilaga 1*.

Parallellt med förhandlingarna inom Haagkonferensen pågick inom EU ett arbete med att ta fram en EU-förordning på området. Den 18 december 2008 antogs rådets förordning (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen). Förordningen, som började tillämpas fullt ut den 18 juni 2011, är publicerad i Europeiska unionens officiella tidning (EUT L 7, 10.1.2009, s. 1, Celex 32009R0004). Arbetet inom EU kom att präglas av resultatet i Haagkonferensen. Instrumenten innehåller delvis likalydande bestämmelser och i underhållsförordningen föreskrivs att den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet ska fastställas i enlighet med 2007 års Haagprotokoll.

Inte bara stater utan även regionala organisationer för ekonomisk integration, som EU, kan tillträda de nya Haaginstrumenten. EU har tillträtt 2007 års Haagprotokoll och genom tillträdet är samtliga EU:s medlemsstater, med undantag för Danmark och Förenade kungariket, bundna av det. EU undertecknade 2007 års Haagkonvention i april 2011. Rådsbeslutet om EU:s undertecknade av konventionen är publicerat i Europeiska unionens officiella tidning (EUT L 93, 7.4.2011, s. 9, Celex 32011D0220). EU:s tillträde till konventionen, varigenom samtliga medlemsstater utom Danmark kommer att bli bundna av konventionen, förväntas ske år 2013. Av ett ytterligare rådsbeslut framgår de förbehåll och förklaringar som EU kommer att avge i samband med tillträdet. Rådsbeslutet är publicerat i Europeiska unionens officiella tidning (EUT L 192, 22.7.2011, s. 39, Celex 32011D0432). Beslutet i dess lydelse på svenska finns i *bilaga 2*.

Regeringen tillkallade år 2009 en särskild utredare med uppdrag att föreslå de författningsändringar som ett tillträde till 2007 års Haagkonvention ger anledning till (dir. 2009:54). I den mån frågan aktualiserades, skulle utredaren även ta ställning till hur konventionen skulle införlivas i svensk rätt. Utredaren fick också i uppdrag att föreslå de kompletterande författningsbestämmelser som behövs till underhållsförordningen och till 2007 års Haagprotokoll.

Utredningen, som antog namnet Utredningen om underhållsskyldighet i internationella situationer (Underhållsutredningen), lämnade år 2010 betänkandet Underhållsskyldighet i internationella situationer – Underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll

(SOU 2010:59). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 3* och betänkandets lagförslag i nu aktuella delar finns i *bilaga 4*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2010/6802/L2).

Synpunkter på förslag i lagrådsremissen som sakligt och lagtekniskt skiljer sig från utredningens förslag har dessutom inhämtats från Svea hovrätt, Stockholms tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Försäkringskassan och Kronofogdemyndigheten. Synpunkterna finns tillgängliga i lagstiftningsärendet.

Utredningens förslag i fråga om underhållsförordningen och 2007 års Haagprotokoll har behandlats i propositionen Kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning (prop. 2010/11:120). Propositionens lagförslag har antagits av riksdagen (bet. 2010/11:CU24, SFS 2011:603–606).

Enligt 2007 års Haagkonvention ska staterna utse centralmyndigheter som ska samarbeta med varandra och fullgöra de uppgifter som föreskrivs. Regeringen avser att utse Försäkringskassan till centralmyndighet.

Utvidgad krets av personer som är obehöriga att vara testamentsvittnen

Regeringen tillkallade år 1996 en särskild utredare med uppgift att se över vissa frågor rörande ärvdabalken (dir. 1996:18). I uppdraget ingick att överväga jäv för testamentsvittnen. Bakgrunden var att dåvarande Lagutskottet hade väckt frågan om inte en medlem i en organisation borde vara förhindrad att bevittna ett testamente som innehåller ett förordnande till förmån för organisationen (bet. 1991/92:LU35). En annan fråga som hade aktualiserats var om en sambo i likhet med en make borde vara obehörig att bevittna ett testamente.

Utredningen, som antog namnet Ärvdabalksutredningen, överlämnade år 1998 slutbetänkandet Makes arvsrätt, dödsboförvaltare och dödförklaring (SOU 1998:110). En sammanfattning av betänkandet i nu aktuell del finns i *bilaga 6*. Betänkandets lagförslag i denna del finns i *bilaga 7*. Betänkandet har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 8*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju1998/3047/L2).

I denna lagrådsremiss behandlas Ärvdabalksutredningens förslag i fråga om jäv för testamentsvittne. En del av utredningens förslag, i fråga om dödförklaring och vissa bouppteckningsfrågor, har redan behandlats (se prop. 2004/05:88 och prop. 2000/01:21). Enligt regeringens bedömning har det inte framkommit tillräckliga skäl för lagstiftning när det gäller resterande förslag i betänkandet, varför dessa inte föranleder någon vidare åtgärd.

4 Internationellt samarbete om underhåll

Det internationella samarbetet rörande underhållsskyldighet i gränsöverskridande situationer har en förhållandevis lång tradition och Sverige har

sedan länge deltagit i arbetet. Frågan om att stärka det rättsliga skyddet för enskilda genom att möjliggöra en effektiv indrivning av underhåll över gränserna har inte förlorat sin aktualitet med åren. Människors ökade rörlighet medför att allt fler familjeband sträcker sig och knyts över gränserna. Det ekonomiska ansvar som har sin grund i en familjere-lation följer inte med lika enkelt, vilket påverkar inte minst situationen för barn som har rätt till underhåll. Den ökade rörligheten har konsekvenser även för andra underhållsberättigade och är naturligtvis också av betydelse för dem som är underhållsskyldiga. Det är mot den bakgrunden som de tre nya internationella instrumenten om underhåll – underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll – har tillkommit. Stråvan har framför allt varit att stärka de underhållsberättigades rättigheter genom att se till att det finns ett förfarande för indrivning av underhållsbidrag över gränserna som är enkelt, snabbt och kostnadseffektivt.

Sedan tidigare finns flera internationella instrument om underhållsskyldighet, som Sverige är bundet av. Instrumenten är delvis överlappande, vilket gör att systemet är ganska komplicerat.

Sverige har tillträtt Förenta Nationernas konvention av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet (New Yorkkonventionen, SÖ 1958:60). New Yorkkonventionen innehåller inga bestämmelser om erkännande och verkställighet av utländska avgöranden om underhåll, utan begränsar sig till frågor om rättshjälp och samarbete mellan stater. Konventionsstaterna ska utse en eller flera myndigheter som ska hjälpa den som är berättigad till bidrag. I Sverige är Försäkringskassan utsedd till sådan myndighet.

Inom ramen för Haagkonferensen för internationell privaträtt har två instrument antagits som rör indrivning av underhåll i andra stater: 1958 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn och 1973 års Haagkonvention om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet. Sverige har tillträtt dessa konventioner (SÖ 1965:55 respektive SÖ 1977:3). De har införlivats i svensk rätt genom lagen (1965:723) om erkännande och verkställighet av vissa utländska domar och beslut angående underhåll till barn och genom lagen (1976:108) om erkännande och verkställighet av utländskt avgörande angående underhållsskyldighet.

Det nordiska samarbetet i fråga om underhållsskyldighet baserar sig på konventionen av den 23 mars 1962 mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående indrivning av underhållsbidrag, som ändrats genom en överenskommelse år 2000 (1962 års nordiska indrivningskonvention, SÖ 1963:14 och SÖ 2002:8). Konventionen har införlivats genom lagen (1962:512) om indrivning i Sverige av underhållsbidrag, fastställda i Danmark, Finland, Island eller Norge och genom två kungörelser. Lagen innehåller bestämmelser om erkännande och verkställighet av avgöranden och vissa skriftliga förbindelser avseende underhållsbidrag till make, förutvarande make, barn, styvbarn eller barnets mor.

I förhållandet mellan EU:s medlemsstater och EFTA-staterna Island, Norge och Schweiz gäller konventionen den 30 oktober 2007 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2007 års Luganokonvention). Om 2007 års Luganokonvention är tillämplig, tillämpas inte lagen (1936:79) om erkännande

och verkställighet av dom som meddelats i Schweiz. Lagen införlivar 1936 års konvention mellan Sverige och Schweiz om erkännande och verkställighet av domar och skiljedomar (SÖ 1936:10). Konventionen omfattar domstolsavgöranden om underhållsskyldighet.

Inom EU gäller numera underhållsförordningen. Underhållsförordningen ersätter i stor utsträckning tidigare EU-instrument som omfattar familjerättslig underhållsskyldighet. En redogörelse för underhållsförordningen och hur den förhåller sig till andra instrument på området finns i propositionen Kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning (prop. 2010/11:120).

5 2007 års Haagkonvention

Syftet med 2007 års Haagkonvention är att säkerställa en effektiv internationell indrivning av familjerättsligt underhåll genom bestämmelser om samarbete mellan myndigheter och om erkännande, verkställbarhet och verkställighet av avgöranden om underhåll. Konventionen tillåter att förbehåll och förklaringar görs i vissa avseenden, vilket är av betydelse för konventionens tillämpning. I det följande redogörs för konventionens innehåll och för de förbehåll och förklaringar som är aktuella för EU:s och därmed Sveriges del.

I *kapitel I* anges konventionens tillämpningsområde. Konventionen ska tillämpas på underhållsskyldighet, som grundar sig på ett föräldrabarnförhållande, mot en person under 21 år (under vissa förutsättningar ska konventionen även tillämpas på direkta ansökningar som avser underhåll till en s.k. sårbar person över 21 år, se artikel 37.3). Även ansökningar om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till make (och tidigare make), som görs i samband med ett anspråk på underhåll till ett barn under 21 år, omfattas av konventionen. Konventionen ska även i övrigt tillämpas på underhållsskyldighet mot make, med undantag för kapitlen II och III. Det är möjligt att genom ett förbehåll begränsa konventionens tillämpning när det gäller en förälders underhåll till ett barn till att endast omfatta barn under 18 år. Det är också möjligt att avge en förklaring om att utvidga konventionens tillämpningsområde. En sådan förklaring ska ge upphov till förpliktelser mellan två fördragsslutande stater vars förklaringar omfattar samma underhållsskyldighet och samma delar av konventionen. EU kommer i samband med sitt tillträde att avge en förklaring om att kapitlen II och III även ska tillämpas på underhållsskyldighet mot make. EU kommer även att avge en ensidig förklaring om att efter viss tid undersöka om det går att utvidga tillämpningen av konventionen i dess helhet till att omfatta all underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande.

Kapitel I innehåller även vissa definitioner, bl.a. av begreppen rättsligt bistånd, avtal om underhållsbidrag och sårbar person. Enligt definitionen ska ett avtal om underhållsbidrag vara skriftligt och ha upprättats eller registrerats som en officiell handling av en behörig myndighet, eller ha bestyrkts av, ingåtts vid, registrerats hos eller getts in till behörig myndighet. Avtalet ska kunna bli föremål för förnyad prövning och ändring

av behörig myndighet. Konventionen omfattar därmed sådana avtal om underhållsbidrag som enligt 7 kap. 7 § föräldrabalken ska godkännas av socialnämnden. Avtal om underhållsbidrag enligt äktenskapsbalken och föräldrabalken, som är skriftliga och bevittnade av två personer, omfattas däremot inte. Sådana avtal kan verkställas i Sverige och inom Norden. Avsikten är dock att överväga en möjlighet att få sådana avtal verkställda i utlandet i större utsträckning.

Kapitel II innehåller bestämmelser om det administrativa samarbetet. Samarbetet överensstämmer till stor del med det som sker mellan centralmyndigheter enligt underhållsförordningen. Enligt konventionen ska de fördragsslutande staterna utse centralmyndigheter, som ska bistå vid tillämpningen av konventionen genom att samarbeta med andra staters centralmyndigheter och främja samarbetet mellan behöriga myndigheter i den egna staten. I centralmyndighetens uppgifter ingår att hjälpa enskilda med ansökningar som kan göras genom myndigheten samt att ta emot sådana ansökningar från andra centralmyndigheter och vidarebefordra dem till rätt myndighet i det egna landet. En centralmyndighet kan bistå en annan centralmyndighet med uppgifter som behövs i samband med ansökningar, t.ex. om adress och inkomstförhållanden, när en ansökan ännu inte har gjorts men övervägs. Det bistånd som centralmyndigheten lämnar ska i princip vara kostnadsfritt.

Vilka ansökningar som kan göras genom centralmyndigheten, vilka uppgifter som ansökningarna ska innehålla och hur de ska handläggas regleras i *kapitel III*. Det finns en möjlighet att genom en förklaring ange att ytterligare uppgifter ska finnas i vissa ansökningar (artikel 11.1 g). EU kommer att avge en sådan förklaring avseende vissa medlemsstater, dock inte Sverige. Kapitlet innehåller även bestämmelser om tillgång till förfaranden och tillhandahållandet av kostnadsfritt rättsligt bistånd. Särskilt förmånliga bestämmelser har ansetts motiverade när det gäller ärenden om underhåll till barn. De fördragsslutande staterna ska som huvudregel tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd vid ansökningar som görs genom centralmyndigheter och rör underhåll till barn under 21 år (artikel 15).

I *kapitel IV* finns en bestämmelse som begränsar rätten för en underhållsskyldig att inleda ett förfarande för att ändra eller få ett nytt avgörande om underhåll. Motsvarande bestämmelse finns även i underhållsförordningen (artikel 8). Bestämmelsen i konventionen är ingen direkt behörighetsregel (konventionen har inga sådana regler) utan ska läsas tillsammans med artikel 22 f, där det framgår att erkännande och verkställbarhet får vägras om avgörandet har meddelats i strid mot bestämmelsen i kapitel IV.

Kapitel V innehåller bestämmelser om erkännande och verkställbarhet, bl.a. på vilka grunder erkännande och verkställbarhet får vägras och vilka handlingar som ska bifogas en ansökan om erkännande och verkställbarhet (i konventionen används begreppet verkställighet även för verkställbarhet). Skyldigheten att erkänna och förklara ett avgörande verkställbart förutsätter att avgörandet har meddelats i en fördragsslutande stat till vilken den underhållsskyldige eller underhållsberättigade hade viss anknytning (artikel 20, s.k. indirekta domsrättsregler). Det förfarande för erkännande och verkställbarhet, s.k. exekvaturförfarande, som primärt gäller enligt konventionen bygger, i likhet med underhållsförordningen,

på förfarandet enligt rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I-förordningen). Det innebär att prövningen hos exekvaturmyndigheten är uppdelad i två led med möjlighet till ytterligare en prövning genom överklagande. I det första ledet är prövningen endast formell och parterna har i det skedet ingen möjlighet att yttra sig. Först i det andra ledet är förfarandet kontradiktorsiskt, dvs. motparten får tillfälle att yttra sig. (Artikel 23)

I *kapitel VI* finns bestämmelser om verkställighet. Verkställighet sker enligt lagen i verkställighetsstaten, om annat inte följer av konventionen. I konventionen finns bl.a. bestämmelser om preskription.

Kapitel VII innehåller bestämmelser som innebär att även offentliga organ kan betraktas som underhållsberättigade i konventionens mening. Det innebär att Försäkringskassan, i den del som svarar mot utbetalat underhållstöd, kan träda i den underhållsberättigades ställe och för egen del få verkställt ett avgörande om underhållsbidrag.

I *kapitel VIII* finns allmänna bestämmelser, bl.a. om framställningar som görs direkt till behöriga myndigheter (och inte via centralmyndigheten). Vidare innehåller kapitlet bestämmelser om skydd av personuppgifter och sekretess (artiklarna 38–40). Av kapitlet framgår även att ansökningar och tillhörande handlingar ska vara på originalspråket. De ska som huvudregel också vara översatta till ett officiellt språk i den anmodade staten. All annan kommunikation mellan centralmyndigheter ska ske på språket i den anmodade staten eller på engelska eller franska, om centralmyndigheterna inte kommit överens om annat. Genom att göra ett förbehåll kan en fördragsslutande stat motsätta sig att antingen engelska eller franska används vid kommunikationen (artikel 44). EU kommer att göra ett förbehåll mot användningen av franska beträffande Sverige och vissa andra medlemsstater.

I *kapitel VIII* finns även bestämmelser om förhållandet mellan konventionen och andra internationella instrument och övergångsbestämmelser. I förbindelserna mellan de fördragsslutande staterna ska konventionen ersätta 1958 års och 1973 års Haagkonvention, i den utsträckning som konventionernas tillämpningsområde sammanfaller (artikel 48). Annat kan i och för sig följa av övergångsbestämmelser. Konventionen ska även – i förbindelserna mellan de fördragsslutande staterna och i den utsträckning som tillämpningsområdena sammanfaller – ersätta New Yorkkonventionen (artikel 49). Den inverkar inte på tillämpningen av 1962 års nordiska konvention på området, som fortsatt kan tillämpas (artikel 51.1). Vidare påverkar konventionen inte EU-instrument som antagits efter det att konventionen ingåtts. Inte heller EU-instrument antagna dessförinnan påverkas, om de avser erkännande och verkställighet (artikel 51.4). Övergångsbestämmelserna finns i artikel 56. De fördragsslutande staterna ska i samband med tillträdet lämna viss information om bl.a. sina lagar och förfaranden (artikel 57).

Kapitel IX innehåller slutbestämmelser om tillträde till konventionen och konventionens ikraftträdande.

6 Kompletterande bestämmelser till 2007 års Haagkonvention

Regeringens förslag: De bestämmelser om exekvaturförfarandet som kompletterar underhållsförordningen ska, med visst undantag, även komplettera 2007 års Haagkonvention. Det innebär att Svea hovrätt ska vara behörig domstol i första och andra ledet av exekvaturförfarandet. Hovrättens beslut ska kunna överklagas till Högsta domstolen och prövningstillstånd ska krävas vid överklagande. Två nya bestämmelser som kompletterar 2007 års Haagkonvention införs, dels att avgörandet ska bifogas en ansökan om erkännande eller verkställbarhetsförklaring, dels att ett beslut om bifall till en ansökan om verkställbarhetsförklaring ska delges.

Om en ansökan om verkställbarhetsförklaring bifalls enligt 2007 års Haagkonvention, ska det utländska avgörandet kunna verkställas enligt utsökningsbalken som ett motsvarande svenskt avgörande. Om det inte finns ett motsvarande avgörande i svensk rätt, ska det utländska avgörandet verkställas som en dom.

Rättshjälp ska beviljas och vara kostnadsfri när förutsättningarna för kostnadsfri rättshjälp enligt konventionen är uppfyllda, om den rättsökande behöver juridiskt biträde och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Sekretess ska gälla hos centralmyndigheten och, om den enskilde begär det, hos domstol för uppgift om personliga eller ekonomiska förhållanden, när det kan antas att den enskilde eller någon närstående lider skada eller men om uppgiften röjs. För uppgift i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst sjuttio år.

Underhållsutredningens förslag överensstämmer i stort med regeringens (se betänkandet s. 206 f., s. 220 f., s. 307 f. och s. 331 f.). I fråga om verkställighet föreslår utredningen att utsökningsbalkens bestämmelser avseende domar som har vunnit laga kraft ska tillämpas, dvs. oavsett vilket avgörande verkställigheten gäller (se betänkandet s. 210 f.). Utredningen föreslår också bestämmelser om sekretess när det gäller Försäkringskassans och domstols hantering av ärenden enligt New Yorkkonventionen (se betänkandet s. 269 f.). Vidare föreslår utredningen att reglerna i 114 kap. socialförsäkringsbalken om Försäkringskassans behandling av personuppgifter även ska tillämpas på myndighetens verksamhet enligt underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och New Yorkkonventionen. Dessutom föreslår utredningen en bestämmelse om överföring av personuppgifter till tredje land. (Se betänkandet s. 279 f.)

Remissinstanserna tillstyrker i allt väsentligt utredningens förslag eller lämnar dem utan invändning.

Skälen för regeringens förslag

Kompletterande bestämmelser till 2007 års Haagkonvention

2007 års Haagkonvention innehåller bestämmelser om erkännande, verkställbarhet och verkställighet av avgöranden om underhåll samt om admi-

nistrativt samarbete i gränsöverskridande ärenden om underhållsskyldighet. Inom detta område har EU internt utnyttjat sin normgivningskompetens genom underhållsförordningen. Underhållsförordningen reglerar samtliga de rättsområden som omfattas av konventionen, vilket innebär att medlemsstaterna är förhindrade att fritt göra åtaganden i förhållande till tredjeland på detta område. I likhet med vad som gällde i fråga om 2007 års Haagprotokoll, och i enlighet med de beslut som rådet fattat, är det därmed EU som ensam är behörig att agera externt genom att underteckna och tillträda 2007 års Haagkonvention (jfr EU-domstolens yttrande 1/03 av den 7 februari 2006).

Enligt artikel 216.2 i fördraget om Europeiska unionen funktionssätt ska avtal som ingås av EU vara bindande för unionens institutioner och medlemsstaterna. 2007 års Haagkonvention blir direkt tillämplig i Sverige när EU tillträder konventionen. Några genomförandeåtgärder krävs alltså inte. Till skillnad från tidigare Haagkonventioner på området ska konventionen inte införlivas i svensk rätt (jfr prop. 2006/07:106 s. 16 f. och prop. 2008/09:205 s. 31 f.). Däremot finns det behov av vissa kompletterande bestämmelser av närmast verkställande karaktär.

De bestämmelser som här föreslås komplettera 2007 års Haagkonvention motsvarar huvudsakligen vad som gäller enligt lagen (2011:603) med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning. Det finns ett sådant sakligt samband mellan konventionen och förordningen att kompletteringsreglerna till instrumenten bör finnas i samma lag, vilket bedöms underlätta för tillämparna. Detta leder till ett antal ändringar i den befintliga lagen. Ett alternativ skulle därmed vara att upphäva lagen och ersätta den med en ny lag. Ändringarna är dock inte mer omfattande än att de kan inarbetas i lagen.

Enhetliga kompletterande bestämmelser om exekvaturförfarandet

Någon direkt verkställighet i Sverige av ett utländskt avgörande är inte möjlig med stöd av 2007 års Haagkonvention, utan avgörandet måste förklaras vara verkställbart innan det kan verkställas. Det förfarande för en sådan verkställbarhetsförklaring som i första hand föreskrivs i konventionen och som kommer att gälla för EU:s medlemsstater bygger, i likhet med underhållsförordningen, på det förfarande som gäller enligt Bryssel I-förordningen. Liksom enligt EU-förordningarna kan förfarandet för verkställbarhetsförklaring enligt konventionen också användas för att få fastställt att ett avgörande ska erkännas (artikel 26). Förfarandet regleras utförligt i konventionen, men vissa kompletterande bestämmelser behövs. Med hänsyn till likheten i systemen är det lämpligt att välja samma sakliga och lagtekniska lösning för 2007 års Haagkonvention som för underhållsförordningen.

Regeringen föreslår därför att Svea hovrätt ska vara exekvaturdomstol även enligt 2007 års Haagkonvention. Som konstaterats i propositionen Kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning bör frågan om ett eventuellt överflyttande av exekvaturförfarandet till tingsrätt anstå i avvaktan på den pågående översynen av Bryssel I-förordningen (prop. 2010/11:120 s. 23).

Att samma lösning bör väljas som för underhållsförordningen innebär vidare att exekvaturprövningen bör ske i tre led. Vid den inledande prövningen i Svea hovrätt är hovrätten domför med en lagfaren domare. Prövningen görs i detta skede utifrån de handlingar som sökanden har åberopat och ingen av parterna har rätt att yttra sig. En förklaring om erkännande eller verkställbarhet får i det inledande skedet endast vägras på den grunden att erkännande och verkställighet av avgörandet är uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen (s.k. ordre public) i den anmodade staten.

Vilka handlingar som ska bifogas en ansökan och när de behöver vara översatta framgår av artiklarna 25, 30 och 44. Enligt artikel 25.3 a får en fördragslutande stat ge tillkänna att en fullständig kopia av avgörandet, bestyrkt av behörig myndighet i ursprungsstaten, alltid ska bifogas. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att det finns skäl att föreskriva detta. Motsvarande krav uppställs i underhållsförordningen och handläggningen blir på så sätt enhetlig.

Konventionen kräver inte, till skillnad från underhållsförordningen, att ett beslut om bifall till en ansökan om verkställbarhetsförklaring ska delges den mot vilken förklaringen gäller (artikel 23.5 i konventionen jämförd med artikel 31.2 i underhållsförordningen). I det första ledet av exekvaturförfarandet är motparten dock sällan medveten om att saken prövas. För att denne ska få reda på att en verkställbarhetsförklaring meddelats är det rimligt att beslutet delges. Ett sådant krav, som bedöms vara förenligt med konventionen, innebär även att handläggningen hos Svea hovrätt blir enhetlig.

Var och en av parterna får ansöka om ändring av ett beslut med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring (artikel 23.5). Även en sådan ansökan bör prövas av Svea hovrätt. Det kommer att ske med tillämpning av bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av en tingsrätts beslut, om annat inte följer av konventionen. I detta skede är förfarandet kontradiktoriskt, dvs. båda parterna får tillfälle att yttra sig. En verkställbarhetsförklaring får vägras eller ändras endast på vissa grunder (artikel 23.7 och 23.8 samt 30.4 och 30.5).

Ett avgörande som har meddelats med anledning av att ändring har sökts får överklagas (jfr artikel 23.10). Vid handläggningen i Högsta domstolen av ett överklagande tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av hovrätts beslut, om inte annat följer av konventionen. Det bör krävas prövningstillstånd för Högsta domstolens prövning av ett sådant överklagande.

I 2007 års Haagkonvention finns en regel om vilandeförklaring under exekvaturförfarandet beträffande avtal om underhållsbidrag (artikel 30.6, jfr även artiklarna 25 och 35 i underhållsförordningen). I andra fall kan vilandeförklaring ske med stöd av 32 kap. 5 § rättegångsbalken.

När en ansökan om verkställbarhetsförklaring har gjorts genom centralmyndigheter och avgörandet har förklarats verkställbart, ska sökanden i princip inte behöva vidta några ytterligare åtgärder för verkställigheten (artikel 32.3). Som utredningen föreslår är det lämpligt att förmedlingen av verkställbarhetsbeslutet till Kronofogdemyndigheten sker på motsvarande sätt som enligt New Yorkkonventionen, dvs. genom centralmyndigheten (Försäkringskassan).

Verkställighet i enlighet med ett motsvarande svenskt avgörande

Om inte annat följer av 2007 års Haagkonvention, ska verkställighet ske i enlighet med lagen i den anmodade staten (artikel 32.1). Konventionen hänvisar alltså som utgångspunkt till den nationella rätten i den verkställande staten.

För ärenden som omfattas av konventionen ska den verkställande staten tillhandahålla åtminstone de verkställighetsmetoder som används i motsvarande inhemska ärenden (artikel 33). Även om denna bestämmelse inte uppställer samma tydliga krav på likabehandling som underhållsförordningen (jfr artikel 41.1), är det lämpligt att ha samma kompletterande bestämmelse för konventionen som för förordningen. Om en ansökan om verkställbarhetsförklaring bifalls, och inget annat följer av konventionen, bör det utländska avgörandet verkställas enligt utsökningsbalken som ett motsvarande svenskt avgörande. Finns inget motsvarande avgörande i svensk rätt, bör det utländska avgörandet verkställas som en dom.

Vilka bestämmelser i utsökningsbalken som ska tillämpas beror alltså på vilken sorts avgörande det är fråga om. Ska avgörandet jämföras med en dom som inte vunnit laga kraft, får det verkställas i de fall och under de villkor som anges i 3 kap. 5–9 §§ utsökningsbalken. Är avgörandet att jämföras med en av domstol stadfäst förlikning, får det verkställas som en dom som har vunnit laga kraft (3 kap. 13 §).

Underhållskrav ska ha företräde framför kostnader vid verkställighet

De kostnader som uppkommer vid tillämpningen av 2007 års Haagkonvention får inte ha företräde framför indrivning av underhållsbidrag (artikel 43.1). Den underhållsberättigades anspråk på underhåll ska alltså tillgodoses i första hand. I fråga om verkställighet för underhållsbidrag gäller enligt utsökningsbalken i flera avseenden särskilda regler om kostnaderna. Vid utmätning av lön har en fordran på underhållsbidrag företräde framför förrättningskostnaderna i målet (7 kap. 15 §). Även utmätning av fordran, t.ex. av banktillgodohavanden, och utmätning av fast egendom kan aktualiseras. Också vid sådana andra former för verkställighet ska fordran på underhåll ges företräde enligt konventionen. Detta bedöms kunna hanteras utan särskilda kompletterande regler.

Svensk rätt uppfyller konventionens generella reglering av rättsligt bistånd

Enligt 2007 års Haagkonvention är de fördragsslutande staterna, när det gäller ansökningar som görs genom centralmyndigheter, skyldiga att ge sökanden möjlighet att få sin sak prövad, inklusive möjlighet att överklaga ett avgörande och att få ett avgörande verkställt (artikel 14). För att säkerställa detta ska staterna tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd. Sådant bistånd behöver dock inte lämnas om sökanden har möjlighet att föra sin talan utan bistånd och om centralmyndigheten erbjuder hjälp utan kostnad. Man ska ha samma möjlighet till rättsligt bistånd som i motsvarande nationella ärenden. Vidare får ingen säkerhet, borgen eller

deposition krävas som garanti för betalning av kostnader och avgifter vid förfaranden enligt konventionen. När det gäller ansökningar som görs direkt till behörig myndighet och inte via centralmyndigheter, är bestämmelserna i konventionen om tillgång till förfaranden endast tillämpliga i begränsad omfattning (se artikel 37.2).

Med rättsligt bistånd avses sådan hjälp som är nödvändig för att parterna ska kunna få kännedom om och hävda sina rättigheter. Biståndet kan t.ex. omfatta juridisk rådgivning eller ett juridiskt ombud. Innebörden av rättsligt bistånd enligt konventionen överensstämmer i princip med vad som gäller enligt underhållsförordningen.

För de fall som inte gäller underhåll till barn under 21 år (se nedan) får rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd göras beroende av en behovs- och skälighetsprövning. I sådana fall behöver rättsligt bistånd inte heller ges helt utan kostnad (se den förklarande rapporten till konventionen, s. 81, p. 406). En sökande som har haft kostnadsfritt rättsligt bistånd i ursprungsstaten ska, vid ett förfarande om erkännande och verkställighet, ha rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd i åtminstone samma utsträckning som gäller under samma förhållanden enligt lagen i den anmodade staten (artikel 17).

Liknande bestämmelser om likabehandling, befrielse från skyldigheten att ställa säkerhet och det rättsliga biståndets kontinuitet i verkställighetskedet finns i New Yorkkonventionen och de två tidigare Haagkonventionerna på området. Några lagändringar med anledning av dessa bestämmelser bedömdes inte nödvändiga när de instrumenten införlivades med svensk rätt.

Några lagändringar bedöms inte heller nödvändiga för att uppfylla de skyldigheter som följer av 2007 års Haagkonvention när det gäller de ärenden som inte rör underhåll till barn under 21 år. I tillräcklig utsträckning kommer konventionens krav att uppfyllas genom det bistånd som utan kostnad lämnas av centralmyndigheten (Försäkringskassan), t.ex. genom att centralmyndigheten lämnar allmänna upplysningar eller vidarebefordrar en ansökan till behörig myndighet. När rättshjälp enligt rättshjälplagen (1996:1619) behöver beviljas för att säkerställa möjligheten till rättslig prövning, kan rättshjälp ges under de förutsättningar och på de villkor som följer av rättshjälplagen. Enligt rättshjälplagen kan personer som inte är bosatta i Sverige beviljas rättshjälp under vissa förutsättningar, och regeringen kan även förordna att vissa utländska medborgare ska likställas med svenska medborgare i fråga om rätt till rättshjälp (12 § rättshjälplagen). Det finns också stöd för kostnads- och avgiftsbefrielse i de här fallen (5 § lagen [1980:307] om skyldighet för utländska medborgare att ställa säkerhet för rättegångskostnader). Några kompletterande lagbestämmelser behövs således inte.

Barn under 21 år ska ha rätt till kostnadsfri rättshjälp

2007 års Haagkonvention innehåller samma särskilt förmånliga bestämmelser när det gäller underhåll till barn som underhållsförordningen gör; det har ansetts motiverat att införa mer fördelaktiga bestämmelser i detta fall. Om en ansökan görs av en underhållsberättigad via centralmyndigheter och avser en förälders underhållsskyldighet mot ett barn under

21 år, ska rättsligt bistånd ges utan kostnad av den medlemsstat som tar emot ansökningen (artikel 15). Även i sådana fall finns det ett visst utrymme för att vägra kostnadsfritt rättsligt bistånd och att kräva ersättning för kostnader från en förlorande part.

Samma undantag från tillämpningen av vissa bestämmelser i rättshjälpslagen bör därför göras när det gäller konventionen som i fråga om underhållsförordningen (se prop. 2010/11:120 s. 32 f.). Det bör alltså inte krävas att sökanden har fått rådgivning (jfr 2 § andra stycket och 7 §). Vidare bör det inte göras någon prövning av sökandens ekonomi (jfr 6 §), rimligheten av att staten betalar (jfr 8 §) eller sökandens försäkrings-skydd (jfr 9 §). Det bör inte heller krävas särskilda skäl för att rättshjälpska få beviljas i dessa fall (jfr 11 § 2). Sökanden bör dessutom vara befriad från skyldigheten enligt rättshjälpslagen att betala rättshjälpsavgift (jfr 23–25 §§).

Liksom i fråga om underhållsförordningen bedömer regeringen att den s.k. 100-timmarsregeln samt taket för ersättningsgill utredningskostnad i rättshjälpslagen är begränsningar som är förenliga med konventionens krav (se prop. 2010/11:120 s. 32 f.).

I mål hos Kronofogdemyndigheten om utmätning för fordran på underhållsbidrag ansvarar en sökande inte för s.k. förrättningskostnader (17 kap. 3 § utsökningsbalken). Sökanden ansvarar inte heller när det är fråga om utländska underhållsbidrag som får verkställas i Sverige. Någon kompletterande lagstiftning för att säkerställa att förfarandet blir kostnadsfritt behövs inte.

Centralmyndighetens inhämtande och vidarebefordran av personuppgifter

För att underlätta indrivningen av underhållsbidrag ska medlemsstaterna utse centralmyndigheter, som ska samarbeta med varandra och fullgöra de uppgifter som följer av 2007 års Haagkonvention. Som anges i avsnitt 3 avser regeringen att utse Försäkringskassan till svensk centralmyndighet.

Centralmyndigheten ska hjälpa underhållsberättigade och underhållsskyldiga med ansökningar samt vidarebefordra ansökningar från andra centralmyndigheter till rätt myndigheter i det egna landet. Vidare ska centralmyndigheten vidta alla lämpliga åtgärder för att hjälpa till med att få fram uppgifter om den underhållsskyldige eller underhållsberättigade bor i staten i fråga. Centralmyndigheten ska även ta fram inkomstuppgifter och, om det är nödvändigt, uppgift om andra ekonomiska förhållanden. Enligt konventionen kan en centralmyndighet också hjälpa en annan centralmyndighet med att få fram sådana uppgifter även när det inte finns en ansökan men uppgifterna behövs för att kunna bedöma om det är lönt att initiera ett ärende; bor den underhållsskyldige inte i staten eller har han eller hon inga inkomster eller tillgångar där, kan det ju vara utsiktslöst att inleda en process eller ansöka om verkställighet.

Det administrativa samarbetet enligt konventionen och enligt underhållsförordningen överensstämmer i stort, men i vissa avseenden är regleringen i förordningen mer långtgående. Konventionen innehåller, till skillnad från underhållsförordningen, ingen bestämmelse om att en centralmyndighet i viss utsträckning utan hinder av sekretess ska kunna

hämta in uppgifter om adress och ekonomiska förhållanden från andra myndigheter i den egna staten och även vidarebefordra dem. Regeringen delar utredningens bedömning att det inte finns behov av att införa en motsvarande sekretessbrytande bestämmelse i fråga om konventionen. Bestämmelsen i underhållsförordningen har bedömts ha begränsad betydelse för svensk del (se prop. 2010/11:120 s. 34). De offentliga uppgifter som centralmyndigheten har tillgång till får anses tillräckliga för att uppfylla skyldigheterna enligt konventionen.

Samarbetet enligt konventionen förutsätter att den svenska centralmyndigheten kan vidarebefordra uppgifter till centralmyndigheten i en annan stat. Det finns ingen bestämmelse i konventionen som ålägger centralmyndigheten att lämna ut sekretessbelagda uppgifter. Som framgår kommer det i regel att vara tillräckligt att offentliga uppgifter vidarebefordras. Någon sekretessbrytande lagbestämmelse bedöms därför inte vara nödvändig. Utlämnande av uppgifter för vilka sekretess gäller till en utländsk myndighet får i sådant fall ske med stöd av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL). Ett utlämnande får ske om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till svensk myndighet och den utlämnande myndigheten bedömer att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten (8 kap. 3 § 2 OSL).

Vidarebefordran av uppgifter till en centralmyndighet i ett annat land kommer i praktiken att aktualiseras främst när en framställning går ut på att få underlag för att bedöma om ett ärende ska initieras i Sverige. Om det i ett sådant fall förekommer en adressuppgift för vilken sekretess gäller, får det normalt anses tillräckligt att centralmyndigheten (Försäkringskassan) upplyser om att det finns en adress här. Om det är möjligt att delge en person genom Försäkringskassan eller Skatteverket, är det inte nödvändigt att lämna ut adressen till den utländska centralmyndigheten.

Vilket sekretesskydd som uppgiften har i en annan stat bedöms enligt den statens sekretessregler (artikel 39). I svensk rätt finns en jämförelsevis långtgående offentlighet, så om en uppgift vidarebefordras kan den väntas vara sekretesskyddad i större utsträckning i den andra staten än den är här.

Sekretess för personuppgifter hos centralmyndigheten och vid domstol

Att sekretess ska säkerställas enligt nationell rätt innebär att svensk rätt bestämmer i vilken omfattning sekretess ska gälla här.

De uppgifter som kan förväntas förekomma i mål och ärenden enligt 2007 års Haagkonvention kommer att vara av samma slag som enligt underhållsförordningen. Beträffande underhållsförordningen gjorde regeringen bedömningen att det fanns skäl för att införa bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen som möjliggör sekretess för uppgifter hos centralmyndigheten och hos domstol (prop. 2010/11:120 s. 35 f.). Samma bedömning görs i fråga om konventionen. En presumtion för att uppgifterna är offentliga bör gälla och sekretesstiden bör begränsas till sjuttio år. För att sekretessregleringen ska gälla i mål eller ärende hos domstol bör det krävas att en part har begärt sekretess. Rätten att med-

delat och offentliggöra uppgifter bör ha företräde framför den tystnadsplikt som följer av bestämmelserna.

Det administrativa samarbetet enligt New Yorkkonventionen är inte lika långtgående som enligt 2007 års Haagkonvention och underhållsförordningen. Även i övrigt skiljer sig instrumenten åt. New Yorkkonventionen har tillämpats under många år utan någon särskild sekretessbestämmelse. Mellan EU:s medlemsstater har konventionen ersatts av underhållsförordningen, och i takt med att andra stater tillträder 2007 års Haagkonvention kommer New Yorkkonventionen att ersättas i än större utsträckning. Mot den bakgrunden finns det inte tillräckliga skäl att nu införa särskilda sekretessregler för New Yorkkonventionen. I sammanhanget kan också nämnas att det redan enligt gällande reglering finns möjlighet att till skydd för enskild sekretessbelägga känsliga uppgifter i vissa situationer (se 21 kap. OSL).

Behandling av personuppgifter

Personuppgifter som har samlats in eller översänts enligt 2007 års Haagkonvention får användas endast i de syften för vilka de samlats in eller översänts (artikel 38). I fråga om behandlingen av personuppgifter liknar konventionens krav den grundläggande regleringen i personuppgiftslagen (1998:204, PUL). Något behov av kompletterande bestämmelser bedöms inte finnas.

Regeringen har inte tillräckligt underlag för slutsatsen att de särskilda regler som är anpassade för Försäkringskassans verksamhet på socialförsäkringsområdet (se 114 kap. socialförsäkringsbalken) är lämpliga och ändamålsenliga för ärenden enligt 2007 års Haagkonvention, underhållsförordningen eller New Yorkkonventionen. Behandlingen av personuppgifter hos Försäkringskassan bör på detta område i stället ske enligt de generella reglerna i personuppgiftslagen.

Utredningen föreslår en särskild reglering för de fall då personuppgifter överförs till ett tredje land, dvs. en stat som inte ingår i EU eller är ansluten till det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Enligt huvudregeln i 33 § PUL är det inte tillåtet att föra över personuppgifter som är under behandling till tredje land, om landet inte har en adekvat nivå för skyddet av personuppgifter. Förbudet gäller också överföring av personuppgifter för behandling i tredje land. Regeringen kan föreskriva om undantag från förbundet om överföring (35 § PUL). Eftersom frågan vid behov kan regleras i en förordning, behandlas den inte i denna lagrådsremiss.

När uppgifter förekommer hos allmän domstol i ett mål om underhållsbidrag eller verkställbarhetsförklaring och hos Kronofogdemyndigheten sker behandlingen av personuppgifter enligt vanliga regler.

7 Utvidgad krets av personer som är obehöriga att vara testamentsvittnen

Regeringens förslag: Testatorns sambo ska inte få bevittna testamentet. Ingen ska få bevittna ett förordnande till sin sambo. Inte heller en förmyndare, god man eller förvaltare ska få bevittna ett förordnande till någon som han eller hon företräder. Vidare ska en ledamot av styrelsen för ett bolag, en förening, ett trossamfund eller en stiftelse inte få bevittna ett förordnande till den juridiska person som han eller hon företräder.

Ärvdabalksutredningens förslag: Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens men är bredare. Utredningen föreslår ett generellt vittnesförbud för ställföreträdare. Det föreslås även att ingen ska få bevittna ett förordnande till någon som personen har sådan anknytning till att han eller hon har ett betydande intresse i förordnandet. Vidare föreslås att ingen får bevittna ett förordnande till någon som hans eller hennes närstående är ställföreträdare för eller har sådan anknytning till. (Se betänkandet s. 225 f.)

Remissinstanserna tillstyrker i allt väsentligt förslaget eller lämnar det utan invändning.

Skälen för regeringens förslag: Ett testamente ska upprättas skriftligen med två vittnen (10 kap. 1 § ärvdabalken). Testatorn ska i vittnenas samtida närvaro skriva under testamentshandlingen eller vidkännas sin underskrift på den. Vittnena ska känna till handlingens egenskap av testamente, men de behöver inte känna till testamentets innehåll. Testamentsvittnena kan få betydelse vid en tvist om testamentet. Vittnena bör vid sina namn anteckna yrke och hemvist samt tidpunkten för bevitnandet och övriga omständigheter som kan vara av betydelse för testamentets giltighet (10 kap. 2 §). Inte sällan förekommer det att testamentsvittnena även anger sitt personnummer, vilket är lämpligt med hänsyn till den betydelse som personnumret numera har när det gäller att identifiera någon.

Vissa personer får inte vara testamentsvittnen (10 kap. 4 §). Det gäller den som är under femton år och den som på grund av psykisk störning saknar insikt om betydelsen av vittnesbekräftelsen. Även testatorns make, syskon och den som är släkt eller besvägrad med testatorn i rätt upp- eller nedstigande led är förhindrad att vara vittne. Om någon sådan person bevittnar ett testamente, leder det till att testamentet som sådant blir ogiltigt (13 kap. 1 § första meningen). Vidare finns det ett förbud mot att bevittna ett testamentariskt förordnande som tar sikte på personens anknytning till den som förordnandet gäller. En person får inte bevittna ett förordnande till honom eller henne själv eller till en make. Inte heller får någon bevittna ett förordnande till ett syskon eller någon som han eller hon är släkt eller besvägrad med i rätt upp- eller nedstigande led. Konsekvensen av att någon obehörig bevittnar ett testamente är i dessa fall att det blir ogiltigt i den delen, dvs. när det gäller det aktuella förordnandet (13 kap. 1 § andra meningen).

Skälet till att testatorns make och andra närstående personer inte får bevittna testamentet är att de inte anses kunna inpränta vikten hos testatorn av testamentet (NJA II 1930 s. 198 f.).

Förbudet mot att bevittna ett förordnande till förmån för sig själv eller en närstående person grundar sig på bedömningen att man då typiskt sett har ett sådant intresse i förordnandet att man är jävig att bevittna det; vittnet kan misstänkas för att påverka testatorn på ett otillbörligt sätt.

Utredningen föreslår att de nuvarande bestämmelserna om vittnesjäv ska omfatta också sambor. Med sambor avses två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll (1 § sambolagen [2003:376]).

När bestämmelserna om vittnesjäv infördes var det ovanligt med samboförhållanden; det fanns ingen särskild lagstiftning om sambor. Sedan 1960-talet har allt fler valt att inte ingå äktenskap utan leva som sambor. Ungefär en tredjedel av de par som bor tillsammans är sambor och antalet samboförhållanden överstiger en miljon.

Man kan utgå från att sambor i regel står varandra så nära och hyser en sådan lojalitet till varandra att relationen väl kan jämföras med de relationer som annars innebär vittnesjäv. De skäl som ligger till grund för jävsbestämmelserna är därmed relevanta också när det gäller sambor.

Det går normalt utan svårighet att fastställa om någon är gift eller släkt med testatorn eller den som förordnandet gäller. Det är inte alltid lika lätt att fastställa om en person ska anses vara sambo eller inte. Samboförhållanden registreras inte, utan frågan om två personer är sambor avgörs i det enskilda fallet genom en tillämpning av sambolagen. I regel kan man utgå från att den som avser att upprätta ett testamente undersöker vilka förutsättningar som gäller för detta och vid tveksamhet avstår från att som vittne anlita någon som kan betraktas som sambo. Men det kan givetvis i enskilda fall ändå uppstå tvist, där någon som fått stå tillbaka på grund av testamentet klandrar detta och gör gällande ogiltighet för att vittnet varit sambo till testatorn eller någon som fått ett förordnande i testamentet. Att det i undantagsfall kan vara svårt att bevisa ett samboförhållande, särskilt om frågan aktualiseras lång tid senare, är dock inte ett tillräckligt skäl att avstå från att införa vittnesjäv för sambor.

Regeringen delar därmed utredningens och remissinstansernas bedömning att en sambo bör jämföras med en make i detta avseende. Begreppet sambo bör ha samma betydelse som i sambolagen och i ärvdabalken i övrigt. Regleringen kommer alltså endast att omfatta sådana samboförhållanden där ingen av samborna är gift (jfr 1 § tredje stycket sambolagen och 3 kap. 7 § fjärde stycket ärvdabalken).

Det förekommer förordnanden i testamenten till förmån för enskilda personer som har ställföreträdare, dvs. förmyndare, god man eller förvaltare. Testamentariska förordnanden kan också gälla juridiska personer, t.ex. ideella föreningar, registrerade trossamfund och stiftelser. Ett förordnande blir inte ogiltigt bara för att det bevittnas av någon som företräder en fysisk eller juridisk person. Utredningen anser att detta är principiellt oriktigt och föreslår därför ett vittnesförbud för ställföreträdare generellt; en ställföreträdare ska inte få bevittna ett förordnande till den som ställföreträdaren företräder. Dåvarande Lagutskottet har också ifrågasatt om den som företräder en organisation bör tillåtas bevittna ett förordnande till förmån för organisationen (bet. 1991/92:LU35). Bakgrunden till uttalandet var att det i vissa trossamfund förekom att personer från samfundet bevittnade församlingsmedlemmars testamenten

med förordnanden till förmån för samfundet (se t.ex. rättsfallet NJA 1963 s. 464).

Regeringen konstaterar att förordnade ställföreträdare för fysiska personer, t.ex. gode män, i allmänhet inte har en sådan personlig relation till dem som de företräder som kan jämföras med de relationer som grundar jäv, och ställföreträdaren har sannolikt sällan något eget intresse i ett förordnande till huvudmannen. Inte heller en styrelseledamot eller annan företrädare för en juridisk person behöver ha något eget intresse i ett testamentariskt förordnande till den juridiska personen. Tanken på ett vittnesförbud för en ställföreträdare grundar sig i stället på att han eller hon som representant för den som förordnandet avser ändå kan misstänkas vilja utöva ett inflytande över testatorn.

Det har visserligen inte framkommit att den nuvarande möjligheten att anlita sådana personer som vittne har lett till särskilt många tvister, och en begränsning av kretsen möjliga vittnen skulle troligen få begränsad praktisk betydelse. För att så långt som möjligt undvika fall där vittnet kan misstänkas ha påverkat testatorn att förordna på ett visst sätt anser regeringen dock att det nuvarande förbudet bör utsträckas till vissa ställföreträdare.

Som utredningen föreslår bör förmyndare, gode män och förvaltare omfattas.

Syftet kan i och för sig anses tala för att även ställföreträdare för juridiska personer generellt bör omfattas, alltså både styrelseledamöter och t.ex. personer som på grund av fullmakt har firmateckningsrätt. Det kan dock vara svårt att avgöra om en person ska anses vara ställföreträdare eller inte, eftersom innebörden av företräderskapet varierar och kan medföra skilda slutsatser i olika sammanhang. Utgångspunkten bör vara att enskilda själva ska kunna avgöra om en viss person kan vara vittne eller inte och regleringen bör vara så förutsebar som möjligt, med hänsyn till de konsekvenser som den kan få. Visserligen kan testatorn i ett tveksamt fall avstå från att anlita någon som vittne. Risken för missförstånd bedöms dock som större i dessa fall än när det gäller att avgöra om någon är sambo eller inte. Mot denna bakgrund bör vittnesförbudet begränsas till styrelseledamöter. Det är normalt lätt att avgöra om någon är styrelseledamot i ett bolag, en förening, ett trossamfund och en stiftelse; detta framgår i allmänhet av offentliga register. Förbudet bör därför gälla ledamöter av styrelser i dessa juridiska personer.

I enlighet med det som nu sagts anser regeringen att det inte bör införas en bestämmelse om att den som på grund av anknytning har ett betydande intresse i förordnandet inte får vara vittne. Det finns inte heller tillräckliga skäl att utvidga förbudet till att gälla närstående till styrelseledamöter. En annan sak är att också en annan ställföreträdare än en styrelseledamot, beroende på sin koppling till den som förordnandet avser och övriga omständigheter, kan vara jävlig att bevittna ett förordnande enligt den grundläggande regeln om vittnesjäv.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna avseende 2007 års Haagkonvention ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Ändringarna i ärvdabalken ska träda i kraft den 1 januari 2013. Om ett testamente har upprättats före ikraftträdandet, ska äldre bestämmelser i fråga om behörigheten att vara testamentsvittne gälla.

Underhållsutredningens förslag: Den nya lagen och lagändringarna ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer (se betänkandet s. 335 f.).

Ärvdabalksutredningens förslag: Utredningen föreslår inget ikraftträdande. Det föreslås att äldre bestämmelser ska tillämpas om arvlåtaren avlidit före ikraftträdandet (se betänkandet s. 62).

Remissinstanserna tillstyrker förslagen eller lämnar dem utan invändning.

Skälen för regeringens förslag: 2007 års Haagkonvention träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att det andra tillträdesinstrumentet har deponerats (artikel 60, jfr också artikel 58). I konventionen regleras även när den träder i kraft i förhållande till stater eller regionala organisationer för ekonomisk integration (som EU) som senare tillträder den. Konventionen träder i kraft för Sveriges del och för EU:s övriga medlemsstater (med undantag för Danmark) den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att EU deponerat sitt tillträdesinstrument.

De föreslagna lagändringarna är (med undantag för ändringen i ärvdabalken) antingen ett komplement till eller en direkt konsekvens av 2007 års Haagkonvention och bör därmed träda i kraft den dag då konventionen träder i kraft för Sveriges del. Det är inte möjligt att nu säga när detta kommer att ske, men EU kommer sannolikt att tillträda konventionen under år 2013. Det bör därför överlämnas till regeringen att besluta om när lagändringarna som kompletterar konventionen ska träda i kraft.

Ändringarna som kompletterar 2007 års Haagkonvention är av sådan natur att de inte kräver några övergångsbestämmelser (jfr prop. 2010/11:120 s. 37 f.).

Förslaget om att utvidga kretsen av personer som är jäviga att vara testamentsvittnen bör kunna träda i kraft den 1 januari 2013.

Den övergångsbestämmelse som Ärvdabalksutredningen föreslår innebär att testamenten som har upprättats före ikraftträdandet och som bevitnats av någon som förbudet nu utsträcks till måste bevitnas av någon annan för att inte bli ogiltiga. För en sådan ordning talar ett önskemål om att lagändringen snabbt får verkan. Samtidigt finns en klar risk för att denna konsekvens av lagändringen förbises av den enskilde och att testamenten som vid upprättandet har bevitnats i enlighet med gällande rätt blir ogiltiga. För att undvika detta bör det avgörande i stället vara om testamentet upprättats före ikraftträdandet eller inte. Om testamentet upprättats före ikraftträdandet, bör äldre bestämmelser gälla. En övergångsbestämmelse av detta innehåll föreslås därför.

9 Konsekvenser av förslagen

Regeringens bedömning: 2007 års Haagkonvention väntas medföra ökade inbetalningar av underhållsbidrag till underhållsberättigade bosatta i Sverige.

Konventionen kan inte antas medföra en nämnvärd ökning av antalet mål om underhåll vid allmän domstol.

Den begränsade kostnadsökning konventionen kan medföra för Försäkringskassan bedöms rymmas inom befintliga ramar.

Sammantaget medför konventionen inte några ökade kostnader för det allmänna. Inte heller utvidgningen av den krets av personer som är obehöriga att vara testamentsvittnen bedöms medföra några kostnader för det allmänna.

Underhållsutredningens bedömning överensstämmer med regeringens (se betänkandet s. 337 f.).

Ärvidabalsutredningens bedömning överensstämmer med regeringens (se betänkandet s. 369).

Remissinstanserna: Få remissinstanser uttalar sig i frågan. *Försäkringskassan* bedömer att myndighetens anslag behöver utökas för att kunna hantera de nya uppgifterna.

Skälen för regeringens bedömning: Människors ökade rörlighet får till följd att antalet mål och ärenden med internationell anknytning ökar och att myndigheterna ställs inför situationer där anknytningen till en annan stat ger upphov till gränsöverskridande ärenden. I många avseenden innebär 2007 års Haagkonvention att det blir tydligare vad som gäller. De förbättrade möjligheterna till indrivning av underhåll är ur ett barnperspektiv av stor betydelse. För många barn är betalningen av underhållsbidrag från en bidragsskyldig förälder bosatt i Sverige av betydelse för barnets försörjning. Konventionen innebär att hanteringen av internationella ärenden effektiviseras.

Enligt *Försäkringskassan* skulle ett genomförande av utredningens förslag (som även omfattar ändringar till följd av underhållsförordningen) medföra en kostnadsökning om 8,5 miljoner kronor per år.

De förenklade reglerna om fastställande av underhållsbidrag utomlands och om erkännande och verkställighet kan förväntas innebära ökade inbetalningar av underhållsbidrag från underhållsskyldiga personer bosatta utomlands.

De förbättrade möjligheterna att utomlands fastställa underhållsbidrag kan dessutom förväntas medföra att det i högre utsträckning anses lönt att utkräva underhåll. När inbetalningar av underhållsbidrag till Sverige ökar minskar kostnaderna för underhållsstöd i Sverige.

Konventionen kan inte antas medföra en ökning av betydelse med avseende på antalet mål om underhåll vid allmän domstol.

Konventionen kan inte heller väntas innebära någon ökad ärendetillströmning till Kronofogdemyndigheten. Myndigheten hanterar i dag sådan verkställighet efter ett exekvaturförfarande i Svea hovrätt och konventionen innebär ingen skillnad för myndigheten i detta avseende.

Konventionen ställer krav på fri rättshjälp till barn under 21 år. Redan beviljas dock rättshjälp så gott som undantagslöst när det gäller gräns-

överskridande tvister om underhåll till barn. Möjligen kan det bli viss skillnad jämfört med i dag för personer mellan 18 och 21 år.

Sammantaget bedömer regeringen att den begränsade kostnadsökning som konventionen kan medföra för Försäkringskassans handläggning ryms inom befintliga ramar och att konventionen totalt sett inte kommer att medföra några ökade kostnader för det allmänna.

Utvidgningen av kretsen av personer som är obehöriga att vara testamentsvittnen bedöms inte medföra fler tvister vid domstol eller i övrigt några kostnader för det allmänna.

10 Författningskommentar

10.1 Förslaget till lag om ändring i ärvdabalken

10 kap. Om upprättande och återkallelse av testamente

4 § Den som är under femton år eller på grund av en psykisk störning saknar insikt om betydelsen av vittnesbekräftelsen *får inte vara testamentsvitne*. Inte heller *testators make, sambo* eller den som står i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svägerlag till *testatorn* eller är hans *eller hennes* syskon *får vara vitne*.

Ingen får *bevitna ett förordnande till honom eller henne själv, en make eller sambo, ett syskon* eller någon som står i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svägerlag till honom *eller henne*. Den som är *förmyndare, god man eller förvaltare för någon* får inte *bevitna ett förordnande till denne*. Inte heller *ledamot av styrelsen för ett bolag, en förening, ett trossamfund eller en stiftelse* får *bevitna ett förordnande till den juridiska person som han eller hon företräder*. Förordnande att vara testamentsexekutor medför dock inte hinder att vara vitne.

Om ett testamentsvitne *åberopas* till bevis i en rättegång, gäller *rättegångsbalkens bestämmelser* om sådant bevis.

I paragrafen finns bestämmelser om hinder mot att vara testamentsvitne. I första stycket anges de jävssituationer som gör att hela testamentet blir ogiltigt (jfr 13 kap. 1 § första meningen). I andra stycket anges de situationer som gör att ett visst förordnande i ett testamente blir ogiltigt (jfr 13 kap. 1 § andra meningen). Paragrafen ändras genom att kretsen av personer som är obehöriga att vara testamentsvittnen utvidgas. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Bestämmelsen i *första stycket* ändras på så sätt att också den som är sambo till testatorn är förhindrad att bevitna testamentet. Med sambo avses den som stadigvarande bor tillsammans med testatorn i ett parförhållande och har gemensamt hushåll med denne (jfr 1 § sambolagen [2003:376] och prop. 2002/03:80 s. 27 f. och 43 f.). Sammanboendet ska ha en viss varaktighet eller i alla fall vara tänkt att ha det. Om testatorn och en annan person bor tillsammans och har gemensamma barn, kan man regelmässigt utgå från att det är ett samboförhållande. I annat fall kan gemensam folkbokföringsadress tyda på att de har gemensam bostad och att deras samlevnad inte är endast tillfällig.

Det är situationen när testamentet upprättades som är avgörande. Att någon bevitnat ett testamente innan han eller hon blivit sambo med

testatorn gör alltså inte testamentet ogiltigt. Detsamma gäller om ett bevitnande sker sedan ett samboförhållande upphört.

Om testamentet klandras med hänvisning till att ett vittne var sambo med testatorn, är det som utgångspunkt den som gör gällande att testamentet är ogiltigt som får bevisa att det förelåg ett samboförhållande när det upprättades.

Andra stycket ändras så att kretsen av personer som inte får bevitna ett visst testamentsförordnande utvidgas. För det första jämställs sambo med make även i denna bestämmelse, vilket innebär att ingen får bevitna ett förordnande till förmån för sin sambo. För det andra utvidgas kretsen till vissa företrädare för den som förordnandet avser.

Den som är förmyndare, god man eller förvaltare får inte bevitna ett förordnande till den som han eller hon företräder. Bestämmelser om förmyndare finns i 10 kap. föräldrabalken. Vanligtvis utövar föräldrarna förmyndarskapet för ett barn, och de omfattas då redan av vittnesjävet i första meningen. I denna del får vittnesförbudet alltså praktisk betydelse i de undantagssituationer när någon eller några andra än föräldrarna på grund av ett särskilt förordnande är förmyndare, se t.ex. 10 kap. 3 § föräldrabalken.

God man och förvaltare regleras i 11 kap. föräldrabalken. Dessutom finns det vissa bestämmelser om god man i särskilda lagar (se t.ex. lagen [2005:429] om god man för ensamkommande barn). Förevarande bestämmelse avser bara fall då den gode mannen företräder en fysisk person, jfr ”för någon” i lagtexten.

Vidare får inte den som är ledamot av en styrelse för ett bolag, en förening, ett trossamfund eller en stiftelse bevitna ett förordnande till den juridiska person som han eller hon företräder.

Termen bolag omfattar aktiebolag enligt aktiebolagslagen (2005:551) och handelsbolag enligt lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag. ”Förening” omfattar ideella föreningar och ekonomiska föreningar enligt lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar. Med trossamfund avses registrerade trossamfund enligt lagen (1998:1593) om trossamfund. Stiftelser regleras i stiftelselagen (1994:1220).

Bestämmelsen tar sikte på ledamöter av en vederbörligen utsedd styrelse. För aktiebolag, ekonomiska föreningar och registrerade trossamfund följer det av lag att det ska finnas en styrelse som utses på visst sätt (se 8 kap. 1 § aktiebolagslagen, 6 kap. 1 § lagen om ekonomiska föreningar och 7 § lagen om trossamfund). Det finns inget motsvarande krav på handelsbolag, men ett handelsbolag kan inrätta en styrelse genom beslut i bolagsavtalet. En ideell förening har i regel en styrelse (och är bara en juridisk person om den har en styrelse). Om en eller flera fysiska personer åtar sig att förvalta en stiftelses egendom, bildar de styrelse för stiftelsen (se 2 kap. 2 § andra stycket stiftelselagen).

Endast den som formellt är utsedd till styrelseledamot omfattas av vittnesförbudet, inte den som bara är suppleant. En styrelseledamot omfattas även om han eller hon endast i förening med någon annan företräder den juridiska personen.

Regleringen aktualiseras när det är fråga om ett förordnande till en juridisk person, dvs. ett rättssubjekt som kan vara föremål för ett förordnande. Även om ett enkelt bolag inrättat en styrelse, faller ledamöterna i denna utanför, eftersom ett enkelt bolag inte är en juridisk person.

En del företrädarfall som inte täcks av detta vittnesförbud kan, beroende på omständigheterna, falla in under något annat vittnesförbud.

Bestämmelsen gäller förordnanden till förmån för den juridiska person som styrelseledamoten företräder; den hindrar förstås inte att en styrelseledamot bevittnar ett förordnande till någon annan.

Liksom när det gäller första stycket är det förhållandena vid testamentets upprättande som är avgörande.

Det saknar betydelse för frågan om förordnandets giltighet att testatorn eller vittnet inte känt till att vittnet varit obehörigt att bevittna förordnandet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.

2. Om ett testamente har upprättats före ikraftträdandet, gäller 10 kap. 4 § i sin äldre lydelse.

Av *första punkten* framgår att ändringen träder i kraft den 1 januari 2013.

Enligt *andra punkten* gäller paragrafen i sin äldre lydelse om testamentet har upprättats före ikraftträdandet. Ett testamente anses upprättat först när det har bevitnats. Ett testamente som har bevitnats före ikraftträdandet är alltså inte ogiltigt bara för att detta har gjorts av testatorns sambo. Motsvarande gäller för utvidgningen av vittnesförbudet i övrigt.

10.2 Förslaget till lag om ändring i rättshjälpslagen (1996:1619)

2 a § Rättshjälp ska beviljas under de förutsättningar som anges i artikel 46 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet *eller i artikel 15 i Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar*, om den rättssökande behöver juridiskt biträde och detta behov inte kan tillgodoses på annat sätt. I ett sådant fall tillämpas inte 2 och 6–9 §§, 11 § 2 och 23–25 §§.

Paragrafen reglerar rättshjälp för en underhållsberättigad som vänder sig till en centralmyndighet med en ansökan avseende underhåll till barn. Rättshjälp som beviljas med stöd av denna bestämmelse är kostnadsfri. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Första meningen ändras så att det läggs till en hänvisning till artikel 15 i 2007 års Haagkonvention. Att rättshjälp även ska beviljas under de förutsättningar som anges i denna artikel innebär att rätten till rättshjälp omfattar fall som avser en förälders underhållsskyldighet mot ett barn under 21 år och inte t.ex. underhåll till make (jfr artikel 46 i underhållsförordningen). Rättshjälpen ska avse en ansökan som görs genom centralmyndigheter. Väcks talan i stället direkt vid domstol, kan rättshjälp inte beviljas enligt denna bestämmelse utan vanliga regler gäller. När det gäller en ansökan i syfte att få ett avgörande om underhåll, kan rättshjälp nekas om ansökan uppenbart saknar grund (jfr artikel 15.2).

Som en förutsättning för rättshjälp gäller dessutom att den rättssökande ska behöva juridiskt biträde och att behovet inte ska kunna tillgodoses på annat sätt. Det kan vara tillräckligt med den hjälp som barnet kan få från centralmyndigheten, t.ex. med att vidarebefordra en ansökan om verkställbarhet till Svea hovrätt (jfr artikel 14.3).

För en ytterligare kommentar hänvisas även till prop. 2010/11:120 s. 47.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Det överlämnas till regeringen att bestämma när lagen ska träda i kraft. Denna tidpunkt ska sammanfalla med den tidpunkt då 2007 års Haagkonvention träder i kraft i förhållande till Sverige genom EU:s tillträde till konventionen.

10.3 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

34 kap. Sekretess till skydd för enskild vid utsökning och indrivning, skuldsanering, m.m.

Internationellt samarbete i fråga om underhållsskyldighet

10 a § Sekretess gäller hos den myndighet som är centralmyndighet enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet och enligt Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar i ärende enligt förordningen eller konventionen för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

I paragrafen finns bestämmelser om sekretess hos den myndighet som är centralmyndighet. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Försäkringskassan avses bli centralmyndighet också för 2007 års Haagkonvention. *Första stycket* ändras så att paragrafen även tar sikte på ärenden hos den myndighet som är centralmyndighet enligt konventionen. Vidare tydliggörs i bestämmelsen att sekretessen tar sikte på ärenden hos centralmyndigheten.

För en kommentar hänvisas till prop. 2010/11:120 s. 48.

36 kap. Sekretess till skydd för enskild i vissa mål och ärenden hos domstol, i vissa fall av medling, i ärenden om rättshjälp, m.m.

Vissa mål och ärenden hos domstol samt vissa fall av medling

Familjerättsliga mål eller ärenden

1 § Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,
3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken, eller
4. ärende om förvaltarskap.

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. äktenskapsmål,
2. mål eller ärende enligt föräldrabalken i annat fall än som anges i första stycket,
3. ärende enligt lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn, eller
4. mål eller ärende enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet *och enligt Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar.*

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

I paragrafen finns bestämmelser om sekretess hos domstol. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Ändringen i *andra stycket punkten 4* innebär att sekretessen även gäller i mål eller ärenden enligt 2007 års Haagkonvention.

För en kommentar hänvisas till prop. 2010/11:120 s. 49.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Det överlämnas till regeringen att bestämma när lagen ska träda i kraft. Denna tidpunkt ska sammanfalla med den tidpunkt då 2007 års Haagkonvention träder i kraft i förhållande till Sverige genom EU:s tillträde till konventionen.

10.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:603) med kompletterande bestämmelser till EU:s underhållsförordning

Tillämpningsområde

1 § Denna lag kompletterar rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen) och Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (2007 års Haagkonvention).

I paragrafen anges vilka internationella instrument som lagens bestämmelser kompletterar. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Paragrafen kompletteras med en hänvisning till 2007 års Haagkonvention. Konventionen är genom EU:s tillträde till den direkt tillämplig i Sverige och övriga medlemsstater i EU förutom Danmark. I strikt mening kompletterar lagen rådets beslut om EU:s undertecknande och tillträde till konventionen och de förbehåll och förklaringar som EU lämnat. Detta uttrycks förenklat på så sätt att lagen kompletterar konventionen. Vilka förbehåll och förklaringar som gäller för EU:s medlemsstater framgår av rådsbeslutet om EU:s tillträde till konventionen.

De flesta bestämmelser i lagen som kompletterar 2007 års Haagkonvention har sina motsvarigheter för underhållsförordningen, som behandlas i prop. 2010/11:120. För en ytterligare kommentar hänvisas därför till den propositionen.

Erkännande och verkställbarhet

3 § Svea hovrätt är behörig domstol för *de förfaranden* om erkännande, verkställbarhet och ändring som avses i artiklarna 23, 27 och 32 i underhållsförordningen och i artiklarna 23 och 26 i 2007 års Haagkonvention.

I paragrafen föreskrivs att Svea hovrätt är behörig domstol vid det första och andra ledet av exekvaturförfarandet, dvs. förfarandet för att få fastställt att ett utländskt avgörande ska erkännas eller får verkställas. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Ändringen i paragrafen innebär att Svea hovrätt även är behörig domstol för de förfaranden om erkännande, verkställbarhet och ändring som föreskrivs i 2007 års Haagkonvention. Bestämmelserna om exekvaturförfarandet i konventionen ger, i likhet med underhållsförordningen, möjlighet till en prövning i tre led. Prövningen inleds genom en ansökan till Svea hovrätt om att ett utländskt avgörande ska förklaras vara verkställbart i Sverige (artikel 23.2 och 23.3). Det beslut som meddelas i den inledande prövningen kan bli föremål för en ansökan om ändring (till skillnad från underhållsförordningen kallas detta i konventionen för invändning och inte ansökan om ändring). Även prövningen i detta andra led sker i Svea hovrätt (artikel 23.5, se också 7 §). Hovrättens beslut i det andra ledet kan överklagas till Högsta domstolen (jfr artikel 23.10, se också 8 §).

Exekvaturförfarandet kan även användas av den som vill få fastställt att ett utländskt avgörande ska erkännas. Artikel 26 hänvisar till det förfarande som föreskrivs för verkställbarhetsförklaring, och Svea hovrätt är behörig domstol även i detta fall.

5 § Den som ansöker om att ett utländskt avgörande ska erkännas eller förklaras vara verkställbart enligt 2007 års Haagkonvention ska tillsammans med ansökan ge in avgörandet i original eller en kopia av avgörandet som har bestyrkts av en behörig myndighet. I underhållsförordningen finns krav på att en kopia av avgörandet ska ges in i artikel 28.1 a.

Paragrafen, som är ny, innehåller en kompletterande bestämmelse om vilka handlingar som ska ges in till Svea hovrätt i samband med en ansökan om att ett utländskt avgörande ska erkännas eller förklaras vara verkställbart. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Av paragrafen framgår att sökanden tillsammans med ansökan ska ge in avgörandet i original eller en av behörig myndighet bestyrkt kopia av avgörandet. Med behörig myndighet avses den myndighet som får bestyrka det aktuella avgörandet enligt lagen i det land där det har meddelats.

Att en ansökan även ska åtföljas av en handling som fastställer att avgörandet är verkställbart i ursprungsstaten följer direkt av 2007 års Haagkonvention (artikel 25). Enligt konventionen ska också sådana handlingar ges in som intygar att en motpart, som uteblivit eller inte varit företräd vid förfarandet i ursprungsstaten, underrättats om förfarandet och haft möjlighet att yttra sig.

Paragrafen handlar om förfaranden enligt 2007 års Haagkonvention. I underhållsförordningen finns en bestämmelse om att en ansökan ska åtföljas av en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas (artikel 28.1 a). För att underlätta för tillämparna och undvika motsatslut finns det i paragrafen en erinran om detta (detsamma gäller också för 6 och 7 §§).

6 § Ett beslut om bifall till en ansökan om verkställbarhetsförklaring enligt 2007 års Haagkonvention ska delges den mot vilken förklaringen gäller. I underhållsförordningen finns krav på delgivning i artikel 31.2.

I paragrafen, som är ny, regleras frågan om delgivning av ett beslut om verkställbarhetsförklaring. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Av bestämmelsen framgår att ett beslut om bifall till en ansökan om verkställbarhetsförklaring ska delges den mot vilken förklaringen gäller. Däremot finns det inget krav på att beslutet ska delges sökanden.

Delgivningslagen (2010:1932) gäller utan några särskilda inskränkningar avseende vilka former för delgivning som är tillåtna.

Fristen för att ansöka om ändring av ett beslut om verkställbarhetsförklaring räknas från det att den mot vilken förklaringen gäller har delgetts beslutet (se artikel 23.6). För en sökande, som inte fått bifall till sin ansökan om verkställbarhetsförklaring, börjar fristen räknas från den dag då beslutet meddelades.

Paragrafen kompletterar 2007 års Haagkonvention. I fråga om underhållsförordningen finns en motsvarande bestämmelse i artikel 31.2.

7 § Vid handläggningen i Svea hovrätt av en ansökan om ändring av ett beslut om erkännande eller verkställbarhet tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av en tingsrätts beslut, om inte annat följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention.

En ansökan om ändring enligt underhållsförordningen ska, om den görs av den som har ansökt om erkännande eller verkställbarhet, ha kommit in till Svea hovrätt inom fyra veckor från den dag då beslutet meddelades. I 2007 års Haagkonvention finns en bestämmelse om inom vilken tid en ansökan om ändring ska göras i artikel 23.6.

En domare som har prövat ansökningen om erkännande eller verkställbarhet får inte delta i prövningen av en ansökan om ändring av beslutet.

Paragrafen, som förs över från 5 §, innehåller kompletterande bestämmelser om prövningen i det andra ledet av exekvaturförfarandet. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Ändringen i första stycket innebär att rättegångsbalkens bestämmelser om överklagande av en tingsrätts beslut tillämpas vid handläggningen i Svea hovrätt av en ansökan om ändring av ett beslut om erkännande eller verkställbarhet även enligt 2007 års Haagkonvention, om inte annat följer av konventionen. Särskilda bestämmelser om prövningen i det andra ledet av exekvaturförfarandet, som ska tillämpas framför rättegångsbalken, finns i artikel 23.

I andra stycket regleras tidsfristen för en sökande, vars ansökan om erkännande eller verkställbarhet inte bifallits, att initiera en prövning i det andra ledet av exekvaturförfarandet. I stycket klargörs att bestämmelsen endast kompletterar underhållsförordningen. 2007 års Haagkonvention innehåller en egen reglering av detta (artikel 23.6).

8 § Vid handläggningen i Högsta domstolen av ett överklagande av ett beslut i en fråga som avses i 4 § tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av en hovrätts beslut, om inte annat följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention. Prövningstillstånd krävs vid överklagande.

I paragrafen, som förs över från 6 §, finns kompletterande bestämmelser om exekvaturförfarandets tredje led, som sker i Högsta domstolen. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Första meningen hänvisar till rättegångsbalkens bestämmelser om överklagande av hovrätts beslut. Ändringen innebär att det, på motsvarande sätt som när det gäller underhållsförordningen, markeras att bestämmelserna i rättegångsbalken gäller om inte annat följer av 2007 års Haagkonvention. I konventionen finns regler rörande inhibition (artikel 23.10) och skyndsamhet (artikel 23.11).

Förnyad prövning

9 § I fråga om förnyad prövning enligt artikel 19 i underhållsförordningen tillämpas vad som föreskrivs om särskilda rättsmedel i rättegångsbalken, om inte annat följer av underhållsförordningen.

Paragrafen, som förs över från 7 §, innehåller en kompletterande regel för förfarandet vid förnyad prövning av ett avgörande enligt artikel 19 i underhållsförordningen.

I paragrafen klargörs att bestämmelsen endast kompletterar underhållsförordningen.

Vidare tas hänvisningen till bestämmelserna om särskilda rättsmedel i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar och förvaltningsprocesslagen bort. Paragrafen utformades ursprungligen utifrån bedömningen att Försäkringskassan ska anses vara en sådan administrativ myndighet som enligt artikel 2.2 i underhållsförordningen omfattas av begreppet domstol (se prop. 2010/11:120 s. 15, 25 och 44). Sådana myndigheter ska förtecknas i bilaga X till förordningen och deras beslut kan bli föremål för förnyad prövning enligt artikel 19. Det kommittéförfarande inom EU varigenom bilaga X har fastställts har resulterat i att Försäkringskassan inte har tagits med i förteckningen över administrativa myndigheter som jämföras med domstol (se kommissionens genomförandeförordning [EU] nr 1142/2011 av den 10 november 2011 om upprättande av bilagorna X och XI i rådets förordning [EG] nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, EUT L 293, 11.11.2011, s. 24 [Celex 32011R1142]). Det innebär att Försäkringskassans beslut om betalningsskyldighet för underhållsstöd inte kan bli föremål för förnyad prövning enligt artikel 19 i underhållsförordningen och att en hänvisning till de aktuella författningarna därmed inte behövs.

Verkställighet

10 § Om ett utländskt avgörande är verkställbart utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring, eller om en ansökan om verkställbarhetsförklaring bifalls, får det utländska avgörandet verkställas enligt utsökningsbalken som ett motsvarande svenskt avgörande. Om det inte finns någon motsvarighet till det utländska avgörandet, verkställs avgörandet som en dom.

Första stycket gäller inte om annat följer av underhållsförordningen *eller* 2007 års Haagkonvention.

Paragrafen, som förs över från 8 §, innehåller bestämmelser om vad som gäller för verkställighet av utländska avgöranden som är direkt verkställbara eller som förklarats vara verkställbara. Direkt verkställighet av ett utländskt avgörande är inte möjlig med stöd av 2007 års Haagkonvention. Regleringen i första stycket gäller alltså för konventionens del bara avgöranden som förklarats vara verkställbara. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Andra stycket kompletteras med en hänvisning till 2007 års Haagkonvention. En bestämmelse i konventionen som kan behöva tillämpas framför utsökningsbalken är artikel 43.1 om företrädesrätt för underhållsförordningar.

11 § Om hovrätten vid det förfarande som avses i 4 § bifaller en ansökan om verkställbarhetsförklaring *enligt underhållsförordningen*, ska hovrättens beslut anses innefatta ett beslut om kvarstad eller om någon annan åtgärd som avses i 15 kap. rättegångsbalken.

I paragrafen, som i sak oförändrad förs över från 9 §, klargörs att bestämmelsen endast kompletterar underhållsförordningen.

Bestämmelsen kompletterar artikel 36.2 i underhållsförordningen. Av artikeln framgår att ett bifall till en ansökan om verkställbarhetsförklaring automatiskt medför att säkerhetsåtgärder får vidtas. Det är de enda verkställighetsåtgärder som får vidtas så länge den angivna fristen för att ansöka om ändring av verkställbarhetsförklaringen inte har löpt ut eller ett avgörande har meddelats med anledning av att ändring har sökts (artikel 36.3). I 2007 års Haagkonvention finns inget motsvarande stöd för att vidta verkställighetsåtgärder redan efter den inledande prövningen i Svea hovrätt (jfr artikel 23.10 och den förklarande rapporten till konventionen, s. 100, p. 514).

12 § Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet att avgöra frågor om hinder mot och uppskov med verkställighet enligt artikel 21 i *underhållsförordningen*. Vid överklagande av ett sådant beslut tillämpas 18 kap. utsökningsbalken.

I paragrafen, som i sak oförändrad förs över från 10 §, klargörs att bestämmelsen kompletterar underhållsförordningen. Artikel 21 i underhållsförordningen är tillämplig när ett avgörande är direkt verkställbart i en annan medlemsstat. Direkt verkställighet är inte möjlig med stöd av 2007 års Haagkonvention.

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Det överlämnas till regeringen att bestämma när lagen ska träda i kraft. Denna tidpunkt ska sammanfalla med den tidpunkt då 2007 års Haagkonvention träder i kraft i förhållande till Sverige genom EU:s tillträde till konventionen.

Konventionens övergångsbestämmelser finns i artikel 56. De innebär bl.a. att konventionen är tillämplig på ansökningar genom centralmyndigheter (och direkta ansökningar som mottagits av myndigheten i den anmodade staten) efter det att konventionen har trätt i kraft mellan den begärande och den anmodade staten. För att enskilda inte ska drabbas av rättsförlust ska bestämmelserna om erkännande och verkställighet i 1958 års och 1973 års Haagkonvention i vissa fall tillämpas på äldre avgöranden.

KONVENTION**om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar**

(Ingicks den 23 november 2007)

DE STATER SOM HAR UNDERTECKNAT DENNA KONVENTION,

SOM ÖNSKAR förbättra samarbetet mellan stater när det gäller internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar,

SOM ÄR MEDVETNA OM behovet av förfaranden som leder till resultat samt är tillgängliga, snabba, effektiva, kostnadseffektiva, anpassade till olika situationer och rättvisa,

SOM ÖNSKAR bygga vidare på de bästa inslagen i befintliga Haagkonventioner och andra internationella instrument, särskilt Förenta nationernas konvention av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet,

SOM STRÄVAR EFTER att utnyttja de tekniska framsteg som gjorts och skapa ett flexibelt system som kan utvecklas i takt med att behoven ändras och nya möjligheter skapas genom ytterligare tekniska framsteg,

SOM ERINRAR OM att, enligt artiklarna 3 och 27 i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter av den 20 november 1989,

- ska, vid alla åtgärder som rör barn, barnets bästa komma i främsta rummet,
- har varje barn rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling,
- har föräldrar eller andra som är ansvariga för barnet, inom ramen för sin förmåga och sina ekonomiska resurser, huvudansvaret för att säkerställa de levnadsvillkor som är nödvändiga för barnets utveckling,
- ska konventionsstaterna vidta alla lämpliga åtgärder, inklusive ingående av internationella överenskommelser, för att säkerställa indrivning av underhåll för barnet från föräldrar eller andra ansvariga personer, särskilt i de fall då den person som har det ekonomiska ansvaret för barnet bor i en annan stat än barnet,

HAR BESLUTAT ATT ANTA DENNA KONVENTION OCH HAR KOMMIT ÖVERENS OM FÖLJANDE BESTÄMMELSER.

KAPITEL I

SYFTE, TILLÄMPNINGSSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte

Syftet med denna konvention är att säkerställa en effektiv internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar, särskilt genom att

- a) inrätta ett övergripande system för samarbete mellan myndigheterna i de fördragsslutande staterna,
- b) möjliggöra ansökningar om att erhålla avgöranden om underhåll,
- c) tillhandahålla erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll, och
- d) ställa krav på effektiva åtgärder för en snabb verkställighet av avgöranden om underhåll.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna konvention är tillämplig på
 - a) underhållsskyldighet, som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande, mot en person under 21 år,
 - b) erkännande och verkställighet, eller verkställighet, av ett avgörande om underhållsskyldighet mot make, om ansökan ges in tillsammans med ett anspråk som omfattas av a, och
 - c) med undantag för kapitel II och III, underhållsskyldighet mot make.
2. Varje fördragsslutande stat får, i enlighet med artikel 62, förbehålla sig rätten att begränsa tillämpningen av konventionen enligt punkt 1 a till personer under 18 år. En fördragsslutande stat som gör ett sådant förbehåll har inte rätt att kräva att konventionen ska tillämpas på personer i den åldersgrupp som undantas genom dess förbehåll.

3. Varje fördragsslutande stat får, i enlighet med artikel 63, förklara att den kommer att utvidga tillämpningen av hela eller delar av konventionen till sådan underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande, inbegripet särskilt skyldigheter med avseende på sårbara personer. En sådan förklaring ska ge upphov till förpliktelser mellan två fördragsslutande stater endast i den utsträckning som deras förklaringar omfattar samma underhållsskyldighet och samma delar av konventionen.

4. Bestämmelserna i denna konvention ska vara tillämpliga på barn, oavsett föräldrarnas civilstånd.

Artikel 3

Definitioner

I denna konvention avses med

- a) underhållsberättigad: varje enskild person som har eller påstås ha rätt till underhållsbidrag,
- b) underhållsskyldig: varje enskild person som är eller påstås vara skyldig att betala underhållsbidrag,
- c) rättsligt bistånd: det bistånd som är nödvändigt för att parterna ska kunna få kännedom om och hävda sina rättigheter samt säkerställa att ansökningar behandlas fullständigt och effektivt i den anmodade staten. Sådant bistånd kan efter behov lämnas i form av juridisk rådgivning, hjälp med att lägga fram sin sak för en myndighet, juridiskt ombud och befrielse från rättegångskostnader,
- d) skriftligt avtal: en överenskommelse som dokumenterats på ett sådant sätt att informationen är tillgänglig för senare användning,
- e) avtal om underhållsbidrag: ett skriftligt avtal som rör betalning av underhållsbidrag och som har
 - i) upprättats eller registrerats som en officiell handling av en behörig myndighet, eller
 - ii) bestyrkts av, ingåtts vid, registrerats hos eller getts in till en behörig myndighet,
 och som kan bli föremål för förnyad prövning och ändring av en behörig myndighet,
- f) sårbar person: en person som, på grund av nedsatt eller bristande förmåga i sin personliga kapacitet, inte kan försörja sig själv.

KAPITEL II

ADMINISTRATIVT SAMARBETE

Artikel 4

Utseende av centralmyndigheter

1. Varje fördragsslutande stat ska utse en centralmyndighet som ska ha till uppgift att fullgöra de skyldigheter som åläggs sådana myndigheter enligt denna konvention.

2. Federala stater, stater med fler än ett rättssystem eller stater som har autonoma territoriella enheter får utse fler än

en centralmyndighet och ange den territoriella eller den personliga omfattningen av deras befogenheter. Om en stat har utsett fler än en centralmyndighet ska den ange den centralmyndighet till vilken meddelanden kan sändas för vidarebefordran till behörig centralmyndighet inom den staten.

3. Uppgift om den centralmyndighet eller de centralmyndigheter som har utsetts, kontaktuppgifter för dessa, och i förekommande fall omfattningen av deras uppgifter enligt punkt 2 ska meddelas av en fördragsslutande stat till Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå i samband med att ratifikations- eller anslutningsinstrumentet deponeras eller en förklaring ges in i enlighet med artikel 61. Fördragsslutande stater ska utan dröjsmål underrätta den Permanenta byrån om varje förändring.

Artikel 5

Centralmyndigheters allmänna uppgifter

Centralmyndigheterna ska

- a) samarbeta med varandra och främja samarbetet mellan behöriga myndigheter i sina stater för att uppnå ändamålen med denna konvention,
- b) så långt som möjligt söka lösningar på de svårigheter som uppstår vid tillämpningen av denna konvention.

Artikel 6

Centralmyndigheters särskilda uppgifter

1. Centralmyndigheterna ska vara behjälpliga i samband med ansökningar enligt kapitel III. De ska särskilt

- a) vidarebefordra och ta emot sådana ansökningar,
- b) inleda eller underlätta inledandet av förfaranden vad gäller sådana ansökningar.

2. I samband med sådana ansökningar ska centralmyndigheterna vidta alla lämpliga åtgärder för att

- a) tillhandahålla eller underlätta tillhandahållandet av rättsligt bistånd, när omständigheterna så kräver,
- b) bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade,
- c) bistå med att ta fram relevanta uppgifter om den underhållsskyldiges eller den underhållsberättigades inkomst och, om det är nödvändigt, andra ekonomiska förhållanden, inklusive lokalisering av tillgångar,
- d) uppmuntra till samförståndslösningar för att på frivillig väg utverka utbetalning av underhåll, om så är lämpligt genom medling, förlikning eller liknande förfaranden,
- e) underlätta pågående verkställighet av avgöranden om underhåll, inklusive eventuella utestående fordringar,
- f) underlätta indrivning och snabb överföring av utbetalningar av underhåll,

- g) underlätta erhållandet av skriftligt bevis eller annat bevis,
- h) vara behjälpliga med att fastställa föräldraskap, när detta krävs för indrivningen av underhållet,
- i) inleda eller underlätta inledandet av förfaranden för att utverka eventuella nödvändiga interimistiska åtgärder av territoriellt slag som syftar till att säkra utgången av en pågående ansökan om underhållsbidrag, samt
- j) underlätta delgivningerna av handlingar.

3. Centralmyndighetens uppgifter enligt denna artikel får, i den utsträckning det är möjligt enligt den berörda statens lag, utföras av offentliga organ eller andra organ som står under tillsyn av behöriga myndigheter i den staten. Uppgifter om alla sådana offentliga organ eller andra organ som utses, kontaktuppgifter för dessa samt omfattningen av deras uppgifter ska meddelas av en fördragsslutande stat till Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå. Fördragsslutande stater ska utan dröjsmål underrätta den Permanenta byrån om varje förändring.

4. Ingenting i denna artikel eller i artikel 7 ska förstås som att en centralmyndighet åläggs att utöva befogenheter som endast får utövas av rättsliga myndigheter enligt den anmodade statens lag.

Artikel 7

Framställningar om särskilda åtgärder

1. En centralmyndighet får göra en motiverad framställan till en annan centralmyndighet om vidtagande av lämpliga särskilda åtgärder enligt artikel 6.2 b, c, g, h, i och j, när ingen ansökan enligt artikel 10 handläggs. Den anmodade centralmyndigheten ska vidta sådana åtgärder som är lämpliga, om den är övertygad om att de är nödvändiga för att bistå en potentiell sökande att göra en ansökan enligt artikel 10 eller avgöra om ett sådant ansökningsförfarande bör inledas.

2. En centralmyndighet får även vidta särskilda åtgärder efter framställan av en annan centralmyndighet avseende mål om indrivning av underhåll med internationella inslag som pågår i den begärande staten.

Artikel 8

Centralmyndighetens kostnader

1. Varje centralmyndighet ska bära sina egna kostnader vid tillämpning av denna konvention.

2. Centralmyndigheter får inte ta ut någon avgift från en sökande för de tjänster som de tillhandahåller enligt denna konvention, utom för exceptionella kostnader i samband med en framställan om en särskild åtgärd enligt artikel 7.

3. Den anmodade centralmyndigheten får kräva ersättning för de exceptionella kostnader som avses i punkt 2 endast om sökanden i förväg har godkänt att tjänsterna tillhandahålls till denna kostnad.

KAPITEL III

ANSÖKNINGAR GENOM CENTRALMYNDIGHETER

Artikel 9

Ansökan genom centralmyndigheter

En ansökan enligt detta kapitel ska göras genom centralmyndigheten i den fördragsslutande stat där sökanden är bosatt till

centralmyndigheten i den anmodade staten. Vid tillämpningen av denna bestämmelse anses en person som endast befinner sig i en viss stat inte vara bosatt där.

Artikel 10

Möjliga ansökningar

1. Följande ansökningar ska kunna göras i en begärande stat av en underhållsberättigad, som vill att underhållsbidrag ska drivas in enligt denna konvention:

- a) erkännande eller erkännande och verkställighet av ett avgörande,
- b) verkställighet av ett avgörande som meddelats eller erkänns i den anmodade staten,
- c) erhållande av ett avgörande i den anmodade staten, om det inte finns något tidigare avgörande, inklusive om det behövs fastställande av föräldraskap,
- d) erhållande av ett avgörande i den anmodade staten, om erkännande och verkställighet av ett avgörande inte är möjligt, eller vägras, på grund av att det saknas en grund för erkännande och verkställighet enligt artikel 20 eller på de grunder som anges i artikel 22 b eller e,

- e) ändring av ett avgörande som meddelats i den anmodade staten, samt
- f) ändring av ett avgörande som meddelats i en annan stat än den anmodade staten.

2. Följande ansökningar ska kunna göras i en begärande stat av en underhållsskyldig mot vilken det finns ett avgörande om underhållsskyldighet:

- a) erkännande av ett avgörande, eller ett motsvarande förfarande, som leder till uppskjutande eller begränsning av verkställigheten av ett tidigare avgörande i den anmodade staten,
- b) ändring av ett avgörande som meddelats i den anmodade staten, samt
- c) ändring av ett avgörande som meddelats i en annan stat än den anmodade staten.

3. Om inte annat följer av denna konvention ska de ansökningar som avses i punkterna 1 och 2 handläggas enligt lagen i den anmodade staten, och de ansökningar som avses i punkterna 1 c-f och 2 b och c omfattas av de regler gällande behörighet som är tillämpliga i den anmodade staten.

Artikel 11

Ansökningens innehåll

1. Alla ansökningar enligt artikel 10 ska innehålla minst följande:

- a) uppgift om vilken typ av ansökan eller ansökningar det gäller,

- b) sökandens namn och kontaktuppgifter, inklusive adress och födelsedatum,
- c) svarandens namn och, om uppgifterna är kända, adress och födelsedatum,
- d) namn och födelsedatum på de personer för vilka underhåll söks,
- e) grunderna för ansökan,
- f) när det gäller ansökningar från underhållsberättigade, uppgift om vart betalningen av underhållet ska sändas eller överföras elektroniskt,
- g) med undantag för ansökningar enligt artikel 10.1 a och 10.2 a, alla uppgifter eller handlingar som den anmodade staten har angett i en förklaring i enlighet med artikel 63, samt
- h) namn på och kontaktuppgifter för den person eller den enhet inom centralmyndigheten i den begärande staten som ansvarar för handläggningen av ansökan.

2. I förekommande fall, och i den mån uppgifterna är kända, ska ansökan även innefatta följande:

- a) den underhållsberättigades ekonomiska förhållanden,
- b) den underhållsskyldiges ekonomiska förhållanden, inklusive namn på och adress till den underhållsskyldiges arbetsgivare samt uppgifter om vilken typ av tillgångar den underhållsskyldige har och var dessa finns, samt
- c) annan information som kan vara till hjälp för att lokalisera svaranden.

3. Ansökan ska åtföljas av alla nödvändiga kompletterande uppgifter eller dokumentation, inklusive handlingar rörande sökandens rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd. Vid ansökningar enligt artikel 10.1 a och 10.2 a ska ansökan åtföljas endast av de handlingar som anges i artikel 25.

4. En ansökan enligt artikel 10 får göras med användning av det formulär som rekommenderas och har getts ut av Haagkonferensen för internationell privaträtt.

Artikel 12

Vidarebefordran, mottagande samt handläggning av ansökningar och ärenden genom centralmyndigheter

1. Centralmyndigheten i den begärande staten ska bistå den sökande med att se till att ansökan åtföljs av alla handlingar och all information som, såvitt den känner till, är nödvändiga för att ansökan ska behandlas.

2. Centralmyndigheten i den begärande staten ska, när den anser att ansökan uppfyller kraven i denna konvention, på sökandens vägnar och med dennes medgivande vidarebefordra ansökan till centralmyndigheten i den anmodade staten. Ansökan ska åtföljas av formuläret för översändande i bilaga 1. Centralmyndigheten i den begärande staten ska, på framställan av centralmyndigheten i den anmodade staten, tillhandahålla en fullständig kopia av eventuella handlingar som anges i artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d, 25.3 b och 30.3, bestyrkt av den behöriga myndigheten i ursprungsstaten.

3. Den anmodade centralmyndigheten ska inom sex veckor efter att ha mottagit ansökan bekräfta mottagandet med användning av formuläret i bilaga 2 och informera centralmyndigheten i den begärande staten om vilka inledande åtgärder

som vidtagits eller kommer att vidtas för att behandla ansökan, och får begära ytterligare handlingar och information som behövs. Inom samma sexveckorsperiod ska den anmodade centralmyndigheten meddela den begärande centralmyndigheten namn och kontaktuppgifter för den person eller enhet som har ansvar för att besvara förfrågningar om hur behandlingen av ansökan fortskrider.

4. Inom tre månader efter bekräftelsen av mottagandet av ansökan ska den anmodade centralmyndigheten informera den begärande centralmyndigheten om ansökans status.

5. Begärande och anmodade centralmyndigheter ska hålla varandra informerade om

- a) den person eller den enhet som är ansvarig för ett visst ärende,
- b) hur ärendet fortskrider,

och ska i god tid svara på förfrågningar.

6. Centralmyndigheterna ska behandla ett ärende så snabbt som dess beskaffenhet tillåter.

7. Centralmyndigheterna ska använda sig av de snabbaste och mest effektiva kommunikationsmedlen som står till deras förfogande.

8. En anmodad centralmyndighet får vägra att behandla en ansökan endast om det är uppenbart att kraven i denna konvention inte är uppfyllda. I sådant fall ska den anmodade centralmyndigheten utan dröjsmål informera den begärande centralmyndigheten om skälen för vägran.

9. Den anmodade centralmyndigheten får inte avvisa en ansökan endast på grund av att det behövs kompletterande handlingar eller information. Den anmodade centralmyndigheten får emellertid anhålla om att den begärande centralmyndigheten tillhandahåller kompletteringen i fråga. Om den begärande centralmyndigheten inte gör detta inom tre månader, eller inom en längre period som bestämts av den anmodade centralmyndigheten, får den anmodade centralmyndigheten besluta att den inte längre kommer att behandla ansökan. I sådana fall ska den informera den begärande centralmyndigheten om detta beslut.

Artikel 13

Kommunikationssätt

Ansökningar som görs genom de fördragsslutande staternas centralmyndigheter i enlighet med detta kapitel, och alla handlingar eller uppgifter som bifogas dessa ansökningar eller tillhandahålls av en centralmyndighet, kan inte bestridas av den svarande enbart med hänvisning till det kommunikationsmedel eller kommunikationssätt som använts mellan de berörda centralmyndigheterna.

Artikel 14

Faktisk tillgång till förfaranden

1. Den anmodade staten ska tillhandahålla de sökande faktisk tillgång till förfaranden, inklusive verkställighets- och överklagandeförfaranden, som följer av ansökningar enligt detta kapitel.

2. För att säkerställa sådan faktisk tillgång ska den anmodade staten tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd i enlighet med artiklarna 14–17, såvida inte punkt 3 är tillämplig.

3. Den anmodade staten ska inte vara skyldig att tillhandahålla sådant kostnadsfritt rättsligt bistånd om och i den mån som förfarandena i den staten gör det möjligt för den sökande att föra sin talan utan att sådant bistånd behövs, och om centralmyndigheten tillhandahåller nödvändiga tjänster utan kostnad.

4. Rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd ska inte begränsas jämfört med det bistånd som tillhandahålls i motsvarande nationella mål.

5. Ingen säkerhet, borgen eller deposition, oavsett dess benämning, får krävas som garanti för betalning av kostnader och avgifter vid förfaranden enligt konventionen.

Artikel 15

Kostnadsfritt rättsligt bistånd vid ansökningar om underhåll till barn

1. Den anmodade staten ska tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd vid alla ansökningar som görs av en underhållsberättigad enligt detta kapitel avseende underhållsskyldighet, som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande, mot en person under 21 år.

2. Utan hinder av punkt 1 får den anmodade staten, när det gäller andra ansökningar än sådana som avses i artikel 10.1 a och b och sådana ärenden som omfattas av artikel 20.4, vägra kostnadsfritt rättsligt bistånd, om den anser att en ansökan eller ett eventuellt överklagande, efter vad som framgår av omständigheterna, uppenbart saknar grund.

Artikel 16

Förklaring som möjliggör behovsprövning utifrån en bedömning av barnets medel

1. Utan hinder av vad som sägs i artikel 15.1 får en stat, i enlighet med artikel 63, förklara att den kommer att tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd när det gäller andra ansökningar än sådana som avses i artikel 10.1 a och b och sådana ärenden som omfattas av artikel 20.4 efter en bedömning av barnets medel.

2. En stat ska, i samband med att en sådan förklaring avges, informera Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå om hur barnets medel kommer att bedömas och om de ekonomiska förutsättningar som ska uppfyllas.

3. En ansökan enligt punkt 1, som riktas till en stat som har avgett en sådan förklaring som avses i samma punkt, ska innefatta ett formellt intyg från sökanden, av vilket framgår att barnets medel uppfyller förutsättningarna enligt punkt 2. Den anmodade staten får begära ytterligare bevis avseende barnets medel endast om den har skälig anledning att anta att de uppgifter som sökanden har lämnat är felaktiga.

4. Om det mest förmånliga rättsliga bistånd som lagen i den anmodade staten föreskriver vid ansökningar enligt detta kapitel avseende underhållsskyldighet som grundas på ett föräldra-barnförhållande mot ett barn är förmånligare än det rättsliga bistånd som anges i punkterna 1–3, ska det mest förmånliga rättsliga biståndet tillhandahållas.

Artikel 17

Ansökningar som inte omfattas av artikel 15 eller artikel 16

För andra ansökningar enligt denna konvention än de som omfattas av artikel 15 eller artikel 16

- får rätten till kostnadsfritt rättsligt bistånd göras beroende av en prövning av de tillgängliga medlen eller de faktiska omständigheterna, och
- ska en sökande, som i ursprungsstaten har haft kostnadsfritt rättsligt bistånd, vid ett förfarande om erkännande och verkställighet ha rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd i åtminstone samma utsträckning som gäller under samma förhållanden enligt den anmodade statens lag.

KAPITEL IV

BEGRÄNSNINGAR I RÄTTEN ATT INLEDA ETT FÖRFARANDE

Artikel 18

Begränsning av förfaranden

1. Om ett avgörande har meddelats i en fördragsslutande stat där den underhållsberättigade har sin hemvist, kan talan för att ändra domen eller få ett nytt avgörande inte väckas av den underhållsskyldige i någon annan fördragsslutande stat, så länge som den underhållsberättigade fortsätter att ha sin hemvist i den stat där avgörandet meddelades.

2. Punkt 1 ska inte tillämpas

- om parterna, förutom vid tvister som rör underhållsskyldighet mot barn, skriftligen har avtalat att den andra fördragsslutande staten är behörig,
- om den underhållsberättigade godtar den andra fördragsslutande statens behörighet, antingen uttryckligen eller genom att gå i svaromål utan att invända mot behörigheten vid första möjliga tillfälle,
- om behörig myndighet i ursprungsstaten inte kan, eller vägrar, utöva behörighet för att ändra domen eller meddela en ny dom, eller
- om det avgörande som meddelats i ursprungsstaten inte kan erkännas eller förklaras verkställbart i den fördragsslutande stat där ett förfarande för ett ändrat eller nytt avgörande övervägs.

KAPITEL V

ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET

Artikel 19

Kapitlets tillämpningsområde

1. Detta kapitel ska tillämpas på avgöranden om underhållsskyldighet som meddelats av en rättslig eller en administrativ myndighet. Begreppet *avgörande* ska även omfatta en förlikning eller ett avtal som har ingåtts inför eller godkänts av en sådan myndighet. Ett avgörande kan inbegripa automatisk justering genom indexering och krav på betalning av utestående fordringar, retroaktivt underhåll eller ränta samt fastställande av kostnader och avgifter.

2. Om ett avgörande inte enbart rör underhållsskyldighet ska detta kapitel inverka endast på de delar av avgörandet som rör underhållsskyldighet.

3. Vid tillämpning av punkt 1 avses med *administrativ myndighet* ett offentligt organ vars beslut enligt lagen i den stat där organet är etablerat

- a) kan bli föremål för överklagande till eller förnyad prövning av en rättslig myndighet, och
- b) har liknande giltighet och verkan som ett avgörande av en rättslig myndighet i samma fråga.

4. Detta kapitel ska även tillämpas på avtal om underhållsbidrag enligt artikel 30.

5. Bestämmelserna i detta kapitel ska tillämpas på framställningar om erkännande och verkställighet som görs direkt till en behörig myndighet i den berörda staten i enlighet med artikel 37.

Artikel 20

Grunder för erkännande och verkställighet

1. Ett avgörande som meddelats i en fördragsslutande stat (*ursprungsstaten*) ska erkännas och verkställas i andra fördragsslutande stater om

- a) svaranden hade sin hemvist i ursprungsstaten när talan väcktes,
- b) svaranden har godtagit den berörda myndighetens behörighet, antingen uttryckligen eller genom att gå i svaromål utan att bestrida behörigheten vid första möjliga tillfälle,
- c) den underhållsberättigade hade sin hemvist i ursprungsstaten när talan väcktes,
- d) det barn som beviljats underhållsbidrag hade hemvist i ursprungsstaten när talan väcktes, förutsatt att svaranden har bott tillsammans med barnet i den staten eller har varit bosatt i den staten och betalat underhåll för barnet där,
- e) parterna skriftligen har avtalat om behörigheten, med undantag för tvister som rör underhållsskyldighet mot barn, eller
- f) avgörandet har meddelats av en myndighet som utövat sin behörighet i ett ärende om någons rättsliga status eller föräldraansvar, såvida inte denna behörighet grundade sig enbart på den ena partens medborgarskap.

2. En fördragsslutande stat får, i enlighet med artikel 62, anmäla ett förbehåll med avseende på punkt 1 c, e eller f.

3. En fördragsslutande stat som anmäler ett förbehåll enligt punkt 2 ska erkänna och verkställa ett avgörande om lagen i den staten, under motsvarande faktiska omständigheter ger eller skulle ha gett de egna myndigheterna behörighet att meddela ett sådant avgörande.

4. En fördragsslutande stat som till följd av ett förbehåll enligt punkt 2 inte kan erkänna ett avgörande ska, om den

underhållsskyldige har hemvist i den staten, vidta alla lämpliga åtgärder för att utverka ett avgörande till förmån för den underhållsberättigade. Detta gäller inte direkta framställningar om erkännande och verkställighet enligt artikel 19.5 eller sådana underhållsanspråk som avses i artikel 2.1 b.

5. Ett avgörande till fördel för ett barn under 18 år, som inte kan erkännas uteslutande på grund av ett förbehåll avseende punkt 1 c, e eller f, ska godtas som grund för barnets rätt att komma in fråga för underhållsbidrag i den anmodade staten.

6. Ett avgörande ska erkännas endast om det har verkan i ursprungsstaten, och ska verkställas endast om det är verkställbart i ursprungsstaten.

Artikel 21

Avskiljande samt erkännande och verkställighet till viss del

1. Om den anmodade staten inte kan erkänna eller verkställa hela avgörandet, ska den erkänna eller verkställa varje sådan avskiljbar del av avgörandet som kan erkännas eller verkställas.

2. Det är alltid möjligt att ansöka om erkännande eller verkställighet till viss del av ett avgörande.

Artikel 22

Skäl för att vägra erkännande och verkställighet

Erkännande och verkställighet får vägras om

- a) erkännande och verkställighet av avgörandet är uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den anmodade staten,
- b) avgörandet har utverkats genom svikligt förfarande i samband med rättegången,
- c) en rättegång mellan samma parter om samma sak pågår vid en myndighet i den anmodade staten och detta förfarande inleddes först,
- d) avgörandet är oförenligt med ett avgörande mellan samma parter om samma sak som meddelats i den anmodade staten eller en annan stat, förutsatt att det sistnämnda avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för att det ska kunna erkännas och verkställas i den anmodade staten,
- e) i ett fall där svaranden har uteblivit eller inte varit företrädd vid förfarandet i ursprungsstaten, när
 - i) svaranden, då lagen i ursprungsstaten föreskriver att denne ska underrättas om förfarandet, inte har underrättats på vederbörligt sätt och inte har fått tillfälle att yttra sig, eller
 - ii) svaranden, då lagen i ursprungsstaten inte föreskriver att denne ska underrättas om förfarandet, inte har underrättats om avgörandet på vederbörligt sätt och inte har fått tillfälle att invända mot eller överklaga avgörandet på faktisk och rättslig grund, eller

f) avgörandet har meddelats i strid med artikel 18.

Artikel 23

Förfarande för en ansökan om erkännande och verkställighet

1. Om inget annat följer av bestämmelserna i denna konvention ska förfarandena för erkännande och verkställighet regleras av lagen i den anmodade staten.

2. Om en ansökan om erkännande och verkställighet av ett avgörande har gjorts genom centralmyndigheter i enlighet med kapitel III, ska den anmodade centralmyndigheten utan dröjsmål antingen

a) vidarebefordra ansökan till behörig myndighet, som utan dröjsmål ska förklara avgörandet verkställbart eller registrera det för verkställighet, eller

b) själv vidta sådana åtgärder, om den är behörig myndighet.

3. Om ansökan görs direkt till en behörig myndighet i den anmodade staten i enlighet med artikel 19.5, ska den myndigheten utan dröjsmål förklara avgörandet verkställbart eller registrera det för verkställighet.

4. En verkställbarhetsförklaring eller registrering får inte vägras på annan grund än den som anges i artikel 22 a. I detta skede har varken sökanden eller motparten rätt att yttra sig.

5. Sökanden och motparten ska omedelbart underrättas om verkställbarhetsförklaringen eller registreringen enligt punkterna 2 och 3, eller om en vägran av detta enligt punkt 4, och ges möjlighet att invända mot eller överklaga beslutet på faktisk och rättslig grund.

6. En invändning eller ett överklagande ska ges in inom 30 dagar från underrättelsen enligt punkt 5. Om den klagande parten inte är bosatt i den fördragsslutande stat där verkställbarhetsförklaringen eller registreringen gjordes eller vägrades, ska en invändning eller ett överklagande ges in inom 60 dagar från underrättelsen.

7. En invändning eller ett överklagande får endast avse följande:

a) skälen för att vägra erkännande och verkställighet enligt artikel 22,

b) grunderna för erkännande och verkställighet enligt artikel 20,

c) äktheten av eller helheten hos handlingar som översänts i enlighet med artikel 25.1 a, b eller d eller 25.3 b.

8. En invändning eller ett överklagande från en motpart får också grundas på att skulden har betalats, i den utsträckning som erkännandet och verkställigheten avser redan förfallna betalningar.

9. Sökanden och motparten ska utan dröjsmål underrättas om det beslut som fattats till följd av invändningen eller överklagandet.

10. Ett efterföljande överklagande, om ett sådant är tillåtet enligt lagen i den anmodade staten, ska inte leda till att verkställigheten skjuts upp, såvida det inte föreligger särskilda omständigheter.

11. Vid avgörande av frågor rörande erkännande och verkställighet, inklusive överklaganden, ska den behöriga myndigheten agera skyndsamt.

Artikel 24

Alternativt förfarande för en ansökan om erkännande och verkställighet

1. Utan hinder av vad som sägs i artikel 23.2–23.11 får en stat, i enlighet med artikel 63, förklara att den kommer att tillämpa det förfarande för erkännande och verkställighet som föreskrivs i den här artikeln.

2. Om en ansökan om erkännande och verkställighet av ett avgörande har gjorts genom centralmyndigheter i enlighet med kapitel III ska den anmodade centralmyndigheten utan dröjsmål antingen

a) vidarebefordra ansökan till behörig myndighet, som ska fatta beslut i anledning av ansökan om erkännande och verkställighet, eller

b) själv fatta sådant beslut, om den är behörig myndighet.

3. Ett beslut om erkännande och verkställighet ska meddelas av den behöriga myndigheten efter att motparten på vederbörligt sätt och utan dröjsmål har underrättats om förfarandet och båda parter har beretts tillräcklig möjlighet att yttra sig.

4. Den behöriga myndigheten får på eget initiativ pröva de grunder för att vägra erkännande och verkställighet som anges i artikel 22 a, c och d. Myndigheten får pröva samtliga grunder som anges i artiklarna 20, 22 och 23.7 c, om dessa har gjorts gällande av motparten eller om de i enlighet med artikel 25 framlagda handlingarna vid granskning ger upphov till tvivel beträffande dessa grunder.

5. Vägran att erkänna och verkställa ett avgörande får också grundas på att skulden har betalats, i den utsträckning som erkännandet och verkställigheten avser redan förfallna betalningar.

6. Ett efterföljande överklagande, om ett sådant är tillåtet enligt lagen i den anmodade staten, ska inte leda till att verkställigheten skjuts upp, såvida det inte föreligger särskilda omständigheter.

7. Vid avgörande av frågor rörande erkännande och verkställighet, inklusive överklaganden, ska den behöriga myndigheten agera skyndsamt.

Artikel 25

Handlingar

1. En ansökan om erkännande och verkställighet enligt artikel 23 eller artikel 24 ska åtföljas av följande:

a) det fullständiga avgörandet,

b) en handling som fastställer att avgörandet är verkställbart i ursprungsstaten och, om en administrativ myndighet har meddelat avgörandet, en handling som fastställer att kraven enligt artikel 19.3 är uppfyllda, såvida inte den berörda staten, i enlighet med artikel 57, har gett till känna att avgöranden som fattas av dess administrativa myndigheter alltid uppfyller dessa krav,

- c) om motparten har uteblivit eller inte varit företrädd vid förfarandet i ursprungsstaten, en eller flera handlingar som, i förekommande fall, antingen intygar att motparten vederbörligen har underrättats om förfarandet och haft möjlighet att yttra sig, eller vederbörligen har underrättats om avgörandet och haft möjlighet att bestrida eller överklaga det på faktisk och rättslig grund,
- d) om det behövs, en handling som visar utestående fordringar med uppgift om beräkningsdatum,
- e) om det behövs, en handling innehållande information för att göra beräkningarna i fråga, om avgörandet innefattar automatisk indexjustering,
- f) om det behövs, handlingar som visar i vilken omfattning sökanden har fått kostnadsfritt rättsligt bistånd i ursprungsstaten.

2. Efter en invändning eller ett överklagande i enlighet med artikel 23.7 c, eller på begäran av den behöriga myndigheten i den anmodade staten, ska en fullständig kopia av den berörda handlingen, bestyrkt av behörig myndighet i ursprungsstaten, tillhandahållas utan dröjsmål

- a) av centralmyndigheten i den begärande staten, om ansökan har gjorts i enlighet med kapitel III,
 - b) av sökanden, om framställan gjorts direkt till en behörig myndighet i den anmodade staten.
3. En fördragsslutande stat får i enlighet med artikel 57 ge till känna
- a) att en fullständig kopia av avgörandet, bestyrkt av behörig myndighet i ursprungsstaten, ska bifogas ansökan,
 - b) under vilka förhållanden staten i stället för det fullständiga avgörandet kommer att godta ett av behörig myndighet i ursprungsstaten upprättat sammandrag eller utdrag av avgörandet, vilket kan ske med användning av det formulär som rekommenderas och har getts ut av Haagkonferensen för internationell privaträtt, eller
 - c) att staten inte kräver en handling som fastställer att kraven i artikel 19.3 är uppfyllda.

Artikel 26

Förfarande för en ansökan om erkännande

Detta kapitel ska, i tillämpliga delar, gälla även för en ansökan om erkännande av ett avgörande, bortsett från att kravet på verkställbarhet ersätts av ett krav på att avgörandet har verkan i ursprungsstaten.

Artikel 27

Fastställda faktiska omständigheter

Behörig myndighet i den anmodade staten ska vara bunden av de faktiska omständigheter på vilka myndigheten i ursprungsstaten grundade sin behörighet.

Artikel 28

Ingen omprövning i sak

Behörig myndighet i den anmodade staten ska inte ompröva ett avgörande i sak.

Artikel 29

Inget krav på att barnet eller sökanden ska närvara personligen

Ett krav på barnets eller sökandens personliga närvaro ska inte uppställas i förfaranden som inleds i den anmodade staten enligt detta kapitel.

Artikel 30

Avtal om underhållsbidrag

1. Ett avtal om underhållsbidrag som ingåtts i en fördragsslutande stat ska kunna erkännas och verkställas som ett avgörande enligt detta kapitel, förutsatt att det är verkställbart som ett avgörande i ursprungsstaten.

2. Vid tillämpning av artikel 10.1 a och b och 10.2 a ska begreppet *avgörande* omfatta ett avtal om underhållsbidrag.

3. En ansökan om erkännande och verkställighet av ett avtal om underhållsbidrag ska åtföljas av följande:

- a) det fullständiga avtalet om underhållsbidrag, och
- b) en handling som fastställer att avtalet om underhållsbidrag är verkställbart som ett avgörande i ursprungsstaten.

4. Erkännande och verkställighet av ett avtal om underhållsbidrag får vägras om

- a) erkännande och verkställighet är uppenbart oförenligt med grunderna för rättsordningen i den anmodade staten,
- b) avtalet om underhållsbidrag har utverkats genom svikligt förfarande eller förfalskning,
- c) avtalet om underhållsbidrag är oförenligt med ett avgörande mellan samma parter om samma sak som meddelats i den anmodade staten eller en annan stat, förutsatt att det sistnämnda avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för att det ska kunna erkännas och verkställas i den anmodade staten.

5. Bestämmelserna i detta kapitel ska, med undantag för artiklarna 20, 22, 23.7 samt 25.1 och 25.3, i tillämpliga delar gälla även för erkännande och verkställighet av ett avtal om underhållsbidrag, bortsett från att

- a) en verkställbarhetsförklaring eller registrering i enlighet med artikel 23.2 och 23.3 endast får vägras på den grunden som anges i punkt 4 a,
- b) en invändning eller ett överklagande i enlighet med artikel 23.6 endast får avse
 - i) skälen för att vägra erkännande och verkställighet som anges i punkt 4,

- ii) äktheten eller helheten hos handlingar som översänts i enlighet med punkt 3,
- c) den behöriga myndigheten, när det gäller förfarandet enligt artikel 24.4, på eget initiativ får ompröva grunden för att vägra erkännande och verkställighet som anges i punkt 4 a i den här artikeln. Den får ompröva samtliga grunder som anges i punkt 4 i denna artikel och äktheten och helheten hos handlingar som översänts i enlighet med punkt 3, om dessa grunder har gjorts gällande av motparten eller om handlingarna i fråga ger upphov till tvivel beträffande dessa grunder.
6. Ett förfarande för erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag ska skjutas upp om det framkommer att ett bestridande av avtalet behandlas av en behörig myndighet i en fördragsslutande stat.
7. En stat får, i enlighet med artikel 63, förklara att ansökningar om erkännande och verkställighet av avtal om underhållsbidrag endast kan göras genom centralmyndigheter.
8. En fördragsslutande stat får, i enlighet med artikel 62, förbehålla sig rätten att inte erkänna och verkställa ett avtal om underhållsbidrag.

Artikel 31

Avgöranden som är en följd av den kombinerade effekten av interimistiska beslut och stadfästelser

Om ett avgörande är en följd av den kombinerade effekten av ett interimistiskt beslut som fattats i en stat och ett beslut av en myndighet i en annan stat (*den stadfästade staten*) som stadfäster det interimistiska beslutet ska

- var och en av dessa stater anses som ursprungsstat vid tillämpning av detta kapitel,
- kraven i artikel 22 e anses vara uppfyllda om svaranden underrättats på vederbörligt sätt om förfarandet i den stadfästade staten och haft möjlighet att invända mot stadfästelsen av det interimistiska beslutet,
- kravet i artikel 20.6 på att ett avgörande ska vara verkställbart i ursprungsstaten anses vara uppfyllt om avgörandet är verkställbart i den stadfästade staten, och
- artikel 18 inte hindra att ett förfarande för att ändra avgörandet inleds i endera av staterna.

KAPITEL VI

VERKSTÄLLIGHET I DEN ANMODADE STATEN

Artikel 32

Verkställighet enligt nationell rätt

- Om inget annat följer av bestämmelserna i detta kapitel, ska verkställighet ske i enlighet med lagen i den anmodade staten.
- Verkställighet ska ske utan dröjsmål.
- Om ansökan görs genom centralmyndigheter, och avgörandet har förklarats verkställbart eller registrerats för verkställighet i enlighet med kapitel V, ska verkställigheten ske utan att det krävs några ytterligare åtgärder från sökanden.

4. Verkan ska ges åt tillämpliga bestämmelser i ursprungsstaten när det gäller underhållsskyldighetens varaktighet.

5. Preskriptionsfrister för verkställighet av utestående fordringar ska fastställas antingen enligt lagen i ursprungsstaten eller enligt lagen i den anmodade staten, beroende på vilken lag som föreskriver den längsta preskriptionsfristen.

Artikel 33

Icke-diskriminering

För ärenden som omfattas av denna konvention ska den anmodade staten tillhandahålla åtminstone de verkställighetsmetoder som motsvarar de metoder som finns att tillgå i inhemska ärenden.

Artikel 34

Verkställighetsåtgärder

- De fördragsslutande staterna ska se till att effektiva åtgärder för att verkställa avgöranden i enlighet med denna konvention finns enligt nationell rätt.
- Sådana åtgärder kan omfatta
 - innehållande av lön,
 - utmätning av banktillgodohavanden och andra tillgångar,
 - avdrag från socialförsäkringsutbetalningar,
 - säkerhet i eller tvångsförsäljning av fast egendom,
 - innehållande av skatteåterbäring,
 - innehållande eller utmätning av pensionsförmåner,
 - anmärkning i kreditupplysningsregister,
 - avslag på ansökan om eller indragning eller återkallande av olika tillstånd (till exempel körkort),
 - användning av medling, förlikning eller liknande förfaranden för att uppnå frivillig verkställighet.

Artikel 35

Överföring av medel

- De fördragsslutande staterna uppmantras att, även genom internationella avtal, främja användningen av de mest kostnads-effektiva och verkningsfulla metoderna för överföring av medel som ska betalas som underhållsbidrag.
- En fördragsslutande stat vars lag innebär inskränkningar i möjligheterna att överföra medel ska ge överföringen av medel som ska betalas enligt denna konvention högsta prioritet.

KAPITEL VII

OFFENTLIGA ORGAN

Artikel 36

Offentliga organ som sökande

- När det gäller ansökningar om erkännande och verkställighet enligt artikel 10.1 a och b och ärenden som omfattas av artikel 20.4, ska begreppet *underhållsberättigad* omfatta ett offentligt organ som agerar i stället för en person som har rätt till

underhållsbidrag eller ett offentligt organ som har rätt till återbetalning för bidrag som har lämnats i stället för underhållsbidrag.

2. Ett offentligt organs rätt att agera i stället för en person som har rätt till underhållsbidrag eller att kräva återbetalning för bidrag som har utbetalats till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag ska regleras av den lag som gäller för organet.

3. Ett offentligt organ får söka erkännande eller verkställighet av

a) ett avgörande som meddelats mot en underhållsskyldig på begäran av ett offentligt organ som kräver återbetalning för bidrag som lämnats i stället för underhållsbidrag,

b) ett avgörande mellan en underhållsberättigad och en underhållsskyldig såvitt avser det bidrag som lämnats till den underhållsberättigade i stället för underhållsbidrag.

4. Det offentliga organ som söker erkännande eller begär verkställighet av ett avgörande, ska på begäran tillhandahålla de handlingar som är nödvändiga för att fastställa dess rätt att agera enligt punkt 2 och att bidrag har utbetalats till den underhållsberättigade.

KAPITEL VIII

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 37

Framställningar som görs direkt till behöriga myndigheter

1. Konventionen utesluter inte möjligheten att använda sig av tillgängliga förfaranden enligt en fördragsslutande stats nationella rätt, som gör det möjligt för en person (en sökande) att vända sig direkt till en behörig myndighet i den staten i en fråga som omfattas av denna konvention, även i syfte att erhålla eller ändra ett avgörande om underhållsskyldighet, med förbehåll för artikel 18.

2. Artiklarna 14.5 och 17 b samt bestämmelserna i kapitel V, VI, VII och detta kapitel ska, med undantag för artiklarna 40.2, 42, 43.3, 44.3, 45 och 55, tillämpas på ansökningar om erkännande och verkställighet som görs direkt till en behörig myndighet i en fördragsslutande stat.

3. När det gäller punkt 2 ska artikel 2.1 a vara tillämplig på ett avgörande om underhållsbidrag till en sårbar person över den ålder som anges i den artikeln om avgörandet meddelades innan personen uppnådde den angivna åldern samt tillerkände denne underhållsbidrag bortom denna åldersgräns på grund av dennes nedsatta förmåga.

Artikel 38

Skydd av personuppgifter

Personuppgifter som samlats in eller översänts enligt konventionen får endast användas i de syften för vilka de samlats in eller översänts.

Artikel 39

Sekreteress

Varje myndighet som behandlar uppgifter ska säkerställa sekretess för sådana uppgifter i enlighet med nationell lag.

Artikel 40

Förbud mot utlämnande av uppgifter

1. En myndighet ska inte lämna ut eller bekräfta uppgifter som samlats in eller översänts i enlighet med denna konvention om den bedömer att detta skulle kunna äventyra en persons hälsa, säkerhet eller frihet.

2. En sådan bedömning av en centralmyndighet ska beaktas av andra centralmyndigheter, särskilt i sådana fall som rör våld inom familjen.

3. Inget i denna artikel ska hindra att uppgifter samlas in av och översänts mellan myndigheter i den utsträckning som behövs för att fullgöra skyldigheterna enligt konventionen.

Artikel 41

Ingen legalisering

Ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas inom ramen för denna konvention.

Artikel 42

Fullmakt

Centralmyndigheten i den anmodade staten får begära en fullmakt av sökanden endast om den agerar på hans eller hennes vägnar vid rättsliga förfaranden eller inför någon annan myndighet, eller avser att utse en företrädare för detta ändamål.

Artikel 43

Återkrav av kostnader

1. Täckning för kostnader som uppkommit vid tillämpningen av denna konvention får inte ha företräde framför inledning av underhållsbidrag.

2. En stat får kräva tillbaka kostnader från en förlorande part.

3. När det gäller en ansökan enligt artikel 10.1 b för att kräva tillbaka kostnader från en förlorande part i enlighet med punkt 2, ska begreppet *underhållsberättigad* i artikel 10.1 omfatta en stat.

4. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av artikel 8.

Artikel 44

Språkkrav

1. Ansökningar och därtill knutna handlingar ska vara avfattade på originalspråket och åtföljas av en översättning till ett officiellt språk i den anmodade staten eller till ett språk som den anmodade staten har angett att den kan godta genom en förklaring i enlighet med artikel 63, såvida inte den behöriga myndigheten i den staten meddelar att en översättning inte är nödvändig.

2. En fördragsslutande stat som har fler än ett officiellt språk och som, på grund av nationell lag, inte kan godta handlingar på ett av dessa språk för hela sitt territorium ska, genom en förklaring i enlighet med artikel 63, ange på vilket språk sådana handlingar eller översättningar av dessa ska avfattas för att kunna ges in i en viss del av dess territorium.

3. Om inte centralmyndigheterna har kommit överens om annat ska all annan kommunikation mellan sådana myndigheter ske på ett officiellt språk i den anmodade staten eller på engelska eller franska. En fördragsslutande stat får dock, genom att anmäla ett förbehåll i enlighet med artikel 62, motsätta sig användningen av antingen engelska eller franska.

Artikel 45

Metoder och kostnader för översättning

1. När det gäller ansökningar enligt kapitel III kan centralmyndigheterna i ett enskilt fall eller generellt komma överens om att översättning till ett officiellt språk i den anmodade staten får göras i den anmodade staten från originalspråket eller från ett annat överenskommet språk. Om det inte finns någon överenskommelse och det inte är möjligt för den begärande centralmyndigheten att uppfylla kraven i artikel 44.1 och 44.2, får ansökan och därtill knutna handlingar översändas med översättning till engelska eller franska, för vidare översättning till ett officiellt språk i den anmodade staten.

2. De översättningskostnader som uppkommer vid tillämpning av punkt 1 ska bäras av den begärande staten, om inte annat överenskommit mellan centralmyndigheterna i de berörda staterna.

3. Utan hinder av artikel 8, får den begärande centralmyndigheten ta betalt av sökanden för kostnader för översättning av en ansökan och därtill knutna handlingar, förutom om dessa kostnader kan täckas genom dess system för rättsligt bistånd.

Artikel 46

Stater med flera rättssystem – tolkning

1. I förhållande till en stat, i vilken två eller flera rättssystem eller regelverk tillämpas inom olika territoriella enheter på frågor som omfattas av denna konvention, ska

- a) varje hänvisning till lagen eller förfarandet i en stat, i förekommande fall, avse gällande lag eller förfarande i den berörda territoriella enheten,
- b) varje hänvisning till ett avgörande som har erhållits, erkänts, verkställts, verkställts eller ändrats i den staten, i förekommande fall, avse ett avgörande som har erhållits, erkänts, erkänts och verkställts, verkställts eller ändrats i den berörda territoriella enheten,
- c) varje hänvisning till en rättslig eller administrativ myndighet i den staten, i förekommande fall, avse en rättslig eller administrativ myndighet i den berörda territoriella enheten,
- d) varje hänvisning till den stats behöriga myndigheter, offentliga organ och andra organ, utom centralmyndigheter, i

förekommande fall, avse de myndigheter eller organ som är bemyndigade att vidta åtgärder i den berörda territoriella enheten,

- e) varje hänvisning till bosättning eller hemvist i denna stat, i förekommande fall, avse bosättning eller hemvist inom den berörda territoriella enheten,
- f) varje hänvisning till att tillgångar finns i den staten, i förekommande fall, avse att tillgångar finns inom den berörda territoriella enheten,
- g) varje hänvisning till ett ömsesidigt avtal som är gällande i en stat, i förekommande fall, avse ett ömsesidigt avtal som är gällande i den berörda territoriella enheten,
- h) varje hänvisning till kostnadsfritt rättsligt bistånd i den staten, i förekommande fall, avse kostnadsfritt rättsligt bistånd inom den berörda territoriella enheten,
- i) varje hänvisning till ett avtal om underhållsbidrag som ingåtts i en stat, i förekommande fall, avse ett avtal om underhållsbidrag som ingåtts i den berörda territoriella enheten,
- j) varje hänvisning till en stats återkrav av kostnader, i förekommande fall, avse den berörda territoriella enhetens återkrav av kostnader.

2. Denna artikel ska inte tillämpas på regionala organisationer för ekonomisk integration.

Artikel 47

Stater med flera rättssystem – materiella bestämmelser

1. En fördragsslutande stat, som har två eller flera territoriella enheter där olika rättssystem är tillämpliga, ska inte vara skyldig att tillämpa denna konvention på förhållanden som endast berör dessa olika territoriella enheter.

2. En behörig myndighet i en territoriell enhet i en fördragsslutande stat, som har två eller flera territoriella enheter där olika rättssystem är tillämpliga, ska inte vara skyldig att erkänna eller verkställa ett avgörande från en annan fördragsslutande stat enbart på grund av att avgörandet har erkänts eller verkställts i en annan territoriell enhet i samma fördragsslutande stat i enlighet med denna konvention.

3. Denna artikel ska inte tillämpas på regionala organisationer för ekonomisk integration.

Artikel 48

Samordning med tidigare Haagkonventioner om underhållsskyldighet

I förbindelserna mellan de fördragsslutande staterna ska denna konvention, med förbehåll för artikel 56.2, ersätta Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet och Haagkonventionen av den 15 april 1958 om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn, i den utsträckning som konventionernas tillämpningsområde med avseende på dessa stater sammanfaller med tillämpningsområdet för denna konvention.

*Artikel 49***Samordning med 1956 års New Yorkkonvention**

I förbindelserna mellan de fördragsslutande staterna ska denna konvention ersätta Förenta nationernas konvention av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet, i den utsträckning som dess tillämpningsområde med avseende på dessa stater sammanfaller med tillämpningsområdet för denna konvention.

*Artikel 50***Förhållande till tidigare Haagkonventioner om delgivning av handlingar och bevisupptagning**

Denna konvention inverkar inte på Haagkonventionen av den 1 mars 1954 om vissa till civilrätten hörande ämnen, Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur eller Haagkonventionen av den 18 mars 1970 om bevisupptagning i utlandet i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur.

*Artikel 51***Samordning av instrument och kompletterande avtal**

1. Denna konvention inverkar inte på något internationellt instrument antaget före denna konvention, som de fördragsslutandestaterna är parter i och som innehåller bestämmelser i frågor som regleras i denna konvention.

2. Varje fördragsslutande stat får träffa överenskommelser som innehåller bestämmelser i frågor som regleras i denna konvention med en eller flera fördragsslutande stater, i syfte att sinsemellan förbättra tillämpningen av konventionen, förutsatt att dessa överenskommelser är förenliga med konventionens syfte och ändamål och, i förhållandet mellan dessa stater och andra fördragsslutande stater, inte inverkar på tillämpningen av konventionens bestämmelser. Stater som har ingått en sådan överenskommelse ska överlämna en kopia till konventionens depositarie.

3. Punkterna 1 och 2 ska även tillämpas på ömsesidiga avtal och på enhetliga lagar som grundar sig på särskilda förbindelser mellan de berörda staterna.

4. Denna konvention ska inte inverka på tillämpningen av instrument som utfärdats av en regional organisation för ekonomisk integration som är part i denna konvention, som antagits efter ingåendet av konventionen och som rör frågor som regleras i denna, förutsatt att sådana instrument, i förhållandet mellan medlemsstaterna i den regionala organisationen för ekonomisk integration och andra fördragsslutande stater, inte inverkar på tillämpningen av konventionens bestämmelser. När det gäller erkännande och verkställighet av avgöranden mellan medlemsstater i en regional organisation för ekonomisk integration, ska konventionen inte inverka på tillämpningen av bestämmelser som utfärdats av denna, oavsett om de antagits före eller efter konventionens ingående.

*Artikel 52***Regeln om störst effektivitet**

1. Konventionen ska inte hindra tillämpning av en överenskommelse, en ordning eller ett internationellt instrument som

gäller mellan den begärande staten och den anmodade staten, eller av ett ömsesidigt avtal som gäller i den anmodade staten, som föreskriver

- a) mer omfattande grunder för erkännande av avgöranden om underhållsskyldighet, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 22 f i konventionen,
- b) förenklade och snabbare förfaranden för en ansökan om erkännande eller om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet,
- c) förmånligare rättsligt bistånd än vad som föreskrivs i artiklarna 14–17, eller
- d) förfaranden som gör det möjligt för en sökande från en begärande stat att vända sig direkt till den anmodade statens centralmyndighet.

2. Denna konvention ska inte hindra tillämpningen av en gällande lag i den anmodade staten som föreskriver effektivare bestämmelser i enlighet med vad som avses i punkt 1 a–c. När det gäller sådana förenklade och snabbare förfaranden som avses i punkt 1 b, ska dessa dock vara förenliga med det skydd som erbjuds parterna enligt artiklarna 23 och 24, särskilt i fråga om parternas rätt att underrättas på vederbörligt sätt om förfarandena och beredas skäligen möjlighet att yttra sig, samt i fråga om verkningarna av en invändning eller ett överklagande.

*Artikel 53***Enhetlig tolkning**

Vid tolkningen av denna konvention ska hänsyn tas till dess internationella karaktär och till behovet av att främja en enhetlig tillämpning av den.

*Artikel 54***Översyn av den praktiska tillämpningen av konventionen**

1. Generalsekretären för Haagkonferensen för internationell privaträtt ska med jämna mellanrum sammankalla ett särskilt utskott för att granska den praktiska tillämpningen av konventionen och uppmuntra utvecklingen av god praxis enligt konventionen.

2. För detta ändamål ska de fördragsslutande staterna samarbeta med Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå för att samla in information, inklusive statistik och rättspraxis, om den praktiska tillämpningen av konventionen.

*Artikel 55***Ändring av formulär**

1. De formulär som bifogas denna konvention får ändras genom beslut av ett särskilt utskott som sammankallas av generalsekretären för Haagkonferensen för internationell privaträtt till vilket alla fördragsslutandestater och alla medlemmar ska inbjudas. Ett meddelande om förslaget att ändra formulären ska inkluderas i dagordningen för mötet.

2. Ändringar som antas av de fördragsslutande stater som närvarar vid det särskilda utskottet ska träda i kraft för alla fördragsslutande stater den första dagen i den sjunde kalendermånaden efter den dag då depositarien har delgett dessa till alla fördragsslutande stater.

3. Under den tidsperiod som anges i punkt 2 får varje fördragsslutande stat genom skriftligt meddelande till depositarien anmäla förbehåll mot ändringen i enlighet med artikel 62. En stat som anmäler ett sådant förbehåll ska, till dess att förbehållet återtogs, betraktas som en icke-fördragsslutande stat med avseende på den ändringen.

Artikel 56

Övergångsbestämmelser

1. Konventionen ska vara tillämplig i varje fall där

a) en framställan enligt artikel 7 eller en ansökan enligt kapitel III har mottagits av centralmyndigheten i den anmodade staten efter det att konventionen har trätt i kraft mellan den begärande och den anmodade staten,

b) en direkt framställan om erkännande och verkställighet har mottagits av den behöriga myndigheten i den anmodade staten efter det att konventionen har trätt i kraft mellan ursprungsstaten och den anmodade staten.

2. I fråga om erkännande och verkställighet av avgöranden mellan fördragsslutande stater till denna konvention, som även är parter i någon av de Haagkonventioner om underhållsskyldighet som omnämns i artikel 48, gäller, att om villkoren för erkännande och verkställighet enligt den här konventionen förhindrar erkännande och verkställighet av ett avgörande som meddelats i ursprungsstaten innan den här konventionen trätt i kraft i den staten, och som annars skulle ha erkänts och verkställts i enlighet med den konvention som var i kraft när avgörandet meddelades, ska bestämmelserna i den sistnämnda konventionen vara tillämpliga.

3. Den anmodade staten ska inte vara skyldig enligt denna konvention att verkställa ett avgörande eller ett avtal om underhållsbidrag som avser belopp som förfaller till betalning innan konventionen träder i kraft mellan ursprungsstaten och den anmodade staten, utom när det gäller underhållsskyldighet, som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande, mot en person under 21 år.

Artikel 57

Tillhandahållande av information om lagar, förfaranden och tjänster

1. En fördragsslutande stat ska, i samband med att dess ratifikations- eller anslutningsinstrument deponeras eller en förklaring ges in i enlighet med artikel 61 i konventionen, tillhandahålla Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå

a) en beskrivning av dess lagar och förfaranden rörande underhållsskyldighet,

b) en beskrivning av de åtgärder den kommer att vidta för att uppfylla skyldigheterna enligt artikel 6,

c) en beskrivning av hur den kommer att tillhandahålla de sökande faktisk tillgång till förfaranden i enlighet med artikel 14,

d) en beskrivning av dess bestämmelser och förfaranden för verkställighet, inklusive begränsningar avseende verkställigheten, särskilt bestämmelser till skydd för den underhållsskyldige samt preskriptionsfrister,

e) varje tillkännagivande enligt artikel 25.1 b och 25.3.

2. Fördragsslutande stater får, vid uppfyllandet av sina förpliktelser enligt punkt 1, använda sig av ett särskilt landprofilformulär (*country profile form*) som rekommenderas och har getts ut av Haagkonferensen för internationell privaträtt.

3. De fördragsslutande staterna ska hålla informationen uppdaterad.

KAPITEL IX

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 58

Undertecknande, ratificering och anslutning

1. Konventionen ska vara öppen för undertecknande för de stater som var medlemmar av Haagkonferensen för internationell privaträtt vid tidpunkten för dess tjugoförsta session samt för övriga stater som deltog i den sessionen.

2. Den ska ratificeras, godtas eller godkännas och ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten deponeras hos utrikesministeriet i Konungariket Nederländerna, som är depositarie för konventionen.

3. Varje annan stat eller regional organisation för ekonomisk integration får ansluta sig till konventionen efter det att den har trätt i kraft, i enlighet med artikel 60.1.

4. Anslutningsinstrumentet ska deponeras hos depositarien.

5. Anslutningen får verkan endast i förhållandet mellan den anslutande staten och de fördragsslutande stater som inte har gjort någon invändning mot anslutningen inom tolv månader efter dagen för den underrättelse som avses i artikel 65. Stater kan göra en sådan invändning även när de efter en anslutning ratificerar, godtar eller godkänner konventionen. Depositarien ska underrättas om varje sådan invändning.

Artikel 59

Regionala organisationer för ekonomisk integration

1. Även regionala organisationer för ekonomisk integration som består enbart av suveräna stater och som har behörighet inom vissa eller alla frågor som regleras i denna konvention får underteckna, godta, godkänna eller ansluta sig till denna konvention. Den regionala organisationen för ekonomisk integration ska i så fall ha samma rättigheter och skyldigheter som en fördragsslutande stat i den utsträckning som organisationen har behörighet i frågor som regleras i konventionen.

2. Den regionala organisationen för ekonomisk integration ska, vid tidpunkten för undertecknandet, godtagandet, godkännandet eller anslutningen, skriftligen meddela depositarien i vilka frågor, som regleras i denna konvention, som behörighet har överförs till organisationen av dess medlemsstater. Organisationen ska utan dröjsmål skriftligen meddela depositarien om varje ändring i dess behörighet, såsom den angavs i det senaste meddelandet enligt denna punkt.

3. En regional organisation för ekonomisk integration får vid tidpunkten för undertecknandet, godtagandet, godkännandet eller anslutningen, i enlighet med artikel 63, förklara att den är behörig i alla frågor som regleras i denna konvention och att medlemsstater, som har överfört behörighet till organisationen i aktuella frågor, kommer att vara bundna av konventionen i kraft av organisationens undertecknande, godtagande, godkännande eller anslutning.

4. Instrument som deponeras av en regional organisation för ekonomisk integration ska inte beaktas med avseende på ikraftträdandet av denna konvention, såvida inte organisationen avger en förklaring i enlighet med punkt 3.

5. Alla hänvisningar till en "fördragsslutande stat" eller "stat" i denna konvention ska, i förekommande fall, även gälla en regional organisation för ekonomisk integration som är part i konventionen. För det fall en regional organisation för ekonomisk integration avger en förklaring i enlighet med punkt 3, ska varje hänvisning till en "fördragsslutande stat" eller "stat" i denna konvention, i förekommande fall, även gälla organisationens berörda medlemsstater.

Artikel 60

Ikraftträdande

1. Konventionen träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att det andra ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument som avses i artikel 58 har deponerats.

2. Därefter träder konventionen i kraft

a) i förhållande till varje stat eller regional organisation för ekonomisk integration som avses i artikel 59.1 som senare ratificerar, godtar eller godkänner konventionen, den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter det att dess ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument har deponerats,

b) i förhållande till varje stat eller regional organisation för ekonomisk integration som avses i artikel 58.3, dagen efter utgången av den tidsperiod under vilken invändningar kan göras i enlighet med artikel 58.5,

c) i förhållande till en territoriell enhet som konventionen har utsträckts till i enlighet med artikel 61, den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter den underrättelse som avses i den artikeln.

Artikel 61

Förklaringar rörande olika rättssystem inom en stat

1. En stat som har två eller fler territoriella enheter i vilka olika rättssystem tillämpas i frågor som regleras i denna konvention får, vid tidpunkten för undertecknande, ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning, i enlighet med artikel 63, förklara att konventionen ska omfatta alla dess territoriella enheter eller bara en eller flera av dem, och får när som helst ändra sin förklaring genom att avge en ny förklaring.

2. En sådan förklaring ska meddelas depositarien och uttryckligen ange de territoriella enheter på vilka konventionen är tillämplig.

3. Om en stat inte avger någon förklaring enligt denna artikel, ska konventionen omfatta alla dess territoriella enheter.

4. Denna artikel ska inte vara tillämplig på regionala organisationer för ekonomisk integration.

Artikel 62

Förbehåll

1. Varje fördragsslutande stat får senast vid ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning, eller då en förklaring i enlighet med artikel 61 avges, anmäla ett eller flera av de förbehåll som avses i artiklarna 2.2, 20.2, 30.8, 44.3 och 55.3. Inget annat förbehåll ska vara tillåtet.

2. Varje stat får när som helst återta ett förbehåll som den har anmält. Depositarien ska underrättas om ett sådant återtagande.

3. Förbehållet ska upphöra att gälla den första dagen i den tredje kalendermånaden efter det att den underrättelse som avses i punkt 2 har lämnats.

4. Förbehåll enligt denna artikel ska inte ha någon ömsesidig verkan, med undantag för förbehåll enligt artikel 2.2.

Artikel 63

Förklaringar

1. Förklaringar som avses i artiklarna 2.3, 11.1 g, 16.1, 24.1, 30.7, 44.1 och 44.2, 59.3 och 61.1 kan avges i samband med undertecknandet, ratificeringen, godtagandet, godkännandet eller anslutningen eller vid valfri tidpunkt därefter, och får ändras eller återtas när som helst.

2. Förklaringar, ändringar och återtaganden ska meddelas depositarien.

3. En förklaring som avgetts i samband med undertecknandet, ratificeringen, godtagandet, godkännandet eller anslutningen får verkan samtidigt som konventionen träder i kraft för den berörda staten.

4. En förklaring som avges vid en senare tidpunkt, och varje ändring eller återtagande av en förklaring, får verkan den första dagen i den månad som följer efter utgången av tre månader efter den dag då meddelandet mottogs av depositarien.

*Artikel 64***Uppsägning**

1. En fördragsslutande stat får säga upp konventionen genom ett skriftligt meddelande ställt till depositarien. Uppsägningen får begränsas till vissa territoriella enheter i en stat med flera enheter på vilka konventionen är tillämplig.

2. Uppsägningen får verkan den första dagen i den månad som följer efter utgången av tolv månader efter den dag då meddelandet mottogs av depositarien. När en längre uppsägningstid anges i meddelandet, får uppsägningen verkan efter utgången av denna längre period efter den dag då meddelandet mottogs av depositarien.

*Artikel 65***Underrättelser**

Depositarien ska underrätta medlemsstaterna i Haagkonferensen för internationell privaträtt och andra stater och regionala organisationer för ekonomisk integration som har undertecknat, ratificerat, godtagit, godkänt eller anslutit sig i enlighet med artiklarna 58 och 59 om

a) de undertecknanden, ratificeringar, godtaganden och godkännanden som avses i artiklarna 58 och 59,

b) de anslutningar och de invändningar som gjorts mot anslutningar som avses i artiklarna 58.3, 58.5 och 59,

c) dagen för konventionens ikraftträdande enligt artikel 60,

d) de förklaringar som avses i artiklarna 2.3, 11.1 g, 16.1, 24.1, 30.7, 44.1 och 44.2, 59.3 och 61.1,

e) de överenskommelser som avses i artikel 51.2,

f) de förbehåll som avses i artiklarna 2.2, 20.2, 30.8, 44.3 och 55.3 samt de återtaganden som avses i artikel 62.2,

g) de uppsägningar som avses i artikel 64.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna konvention.

Upprättad i Haag den tjugotredje november år tjugohundrasju på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar som ska deponeras i Konungariket Nederländernas regerings arkiv, och varav en bestyrkt kopia på diplomatisk väg ska tillställas varje medlem i Haagkonferensen för internationell privaträtt vid tidpunkten för dess tjugoförsta session och till övriga stater som deltog i den sessionen.

BILAGA 1

Formulär för översändande enligt artikel 12.2

MEDDELANDE OM SEKRETESS OCH SKYDD AV PERSONUPPGIFTER

Personuppgifter som samlats in eller översänts enligt konventionen får endast användas i de syften för vilka de samlats in eller översänts. Varje myndighet som behandlar sådana uppgifter ska säkerställa sekretess för sådana uppgifter i enlighet med nationell lag.

I enlighet med artikel 40 ska en myndighet inte lämna ut eller bekräfta uppgifter som samlats in eller översänts i enlighet med denna konvention om den bedömer att detta skulle kunna äventyra en persons hälsa, säkerhet eller frihet.

En bedömning avseende förbud mot utlämnande har gjorts av en centralmyndighet i enlighet med artikel 40.

1. Begärande centralmyndighet

- a) Adress
- b) Telefonnummer
- c) Faxnummer
- d) E-postadress
- e) Referensnummer

2. Kontaktperson i den begärande staten

- a) Adress (om annan)
- b) Telefonnummer (om annat)
- c) Faxnummer (om annat)
- d) E-postadress (om annan)
- e) Språk

3. Anmodad centralmyndighet

Adress

4. Uppgifter om den sökande

- a) Efternamn
 - b) Förnamn
 - c) Född den (dd/mm/åååå)
- eller

a) Det offentliga organets namn

5. Uppgifter om den eller de personer för vilka underhållsbidrag söks eller ska betalas till

- a) Personen är densamma som den sökande som anges i punkt 4
- b) i) Efternamn
- Förnamn
- Född den (dd/mm/åååå)
- ii) Efternamn
- Förnamn
- Född den (dd/mm/åååå)
- iii) Efternamn
- Förnamn
- Född den (dd/mm/åååå)

6. Uppgifter om den underhållsskyldige (!)

- a) Personen är densamma som den sökande som anges i punkt 4

(!) I enlighet med artikel 3 i konventionen avses med *underhållsskyldig* varje enskild person som är eller påstås vara skyldig att betala underhållsbidrag.

- b) Efternamn
- c) Förnamn
- d) Född den (dd/mm/åååå)

7. Detta formulär för översändande rör och åtföljs av en ansökan enligt

- Artikel 10.1 a
- Artikel 10.1 b
- Artikel 10.1 c
- Artikel 10.1 d
- Artikel 10.1 e
- Artikel 10.1 f
- Artikel 10.2 a
- Artikel 10.2 b
- Artikel 10.2 c

8. Följande handlingar bifogas ansökan:

- a) Med avseende på en ansökan enligt artikel 10.1 a

och i enlighet med artikel 25:

- Det fullständiga avgörandet (artikel 25.1 a).
- Ett sammandrag eller ett utdrag av avgörandet, som upprättats av behörig myndighet i ursprungsstaten (artikel 25.3 b) (i förekommande fall).
- Handlingar som fastställer att avgörandet är verkställbart i ursprungsstaten och, om en administrativ myndighet har meddelat avgörandet, en handling som fastställer att kraven enligt artikel 19.3 är uppfyllda, såvida inte den berörda staten, i enlighet med artikel 57, har gett till känna att avgöranden som fattas av dess administrativa myndigheter alltid uppfyller dessa krav (artikel 25.1 b) eller om artikel 25.3 c är tillämplig.
- Om motparten har uteblivit eller inte varit företräd vid förfarandet i ursprungsstaten, en eller flera handlingar som, i förekommande fall, antingen intygar att motparten vederbörligen har underrättats om förfarandet och haft möjlighet att yttra sig, eller vederbörligen har underrättats om avgörandet och haft möjlighet att bestrida eller överklaga det på faktisk och rättslig grund (artikel 25.1 c).
- Om det behövs, en handling som visar utestående fordringar med uppgift om beräkningsdatum (artikel 25.1 d).
- Om det behövs, en handling innehållande information för att göra beräkningarna i fråga, om avgörandet innefattar automatisk indexjustering (artikel 25.1 e).
- Om det behövs, handlingar som visar i vilken omfattning sökanden har fått kostnadsfritt rättsligt bistånd i ursprungsstaten (artikel 25.1 f).

i enlighet med artikel 30.3:

- Det fullständiga avtalet om underhållsbidrag (artikel 30.3 a).
- En handling som fastställer att det berörda avtalet om underhållsbidrag är verkställbart som ett avgörande i ursprungsstaten (artikel 30.3 b).
- Eventuella andra handlingar som bifogas ansökan (till exempel en handling enligt artikel 36.4, om så krävs):

.....

.....

- b) Med avseende på en ansökan enligt artikel 10.1 b, c, d, e och f och artikel 10.2 a, b eller c, följande antal kompletterande handlingar (utöver formuläret för översändande och själva ansökan) i enlighet med artikel 11.3:

- Artikel 10.1 b

- Artikel 10.1 c
- Artikel 10.1 d
- Artikel 10.1 e
- Artikel 10.1 f
- Artikel 10.2 a
- Artikel 10.2 b
- Artikel 10.2 c

Namn: (text)

Datum:(dd/mm/åååå)

Centralmyndighetens behöriga företrädare

BILAGA 2

Formulär för bekräftelse av mottagande enligt artikel 12.3

MEDDELANDE OM SEKRETESS OCH SKYDD AV PERSONUPPGIFTER

Personuppgifter som samlats in eller översänts enligt konventionen får endast användas i de syften för vilka de samlats in eller översänts. Varje myndighet som behandlar sådana uppgifter ska säkerställa sekretess för sådana uppgifter i enlighet med nationell lag.

I enlighet med artikel 40 ska en myndighet inte lämna ut eller bekräfta uppgifter som samlats in eller översänts i enlighet med denna konvention om den bedömer att detta skulle kunna äventyra en persons hälsa, säkerhet eller frihet.

En bedömning avseende förbud mot utlämnande har gjorts av en centralmyndighet i enlighet med artikel 40.

1. Anmodad centralmyndighet

- a) Adress
- b) Telefonnummer
- c) Faxnummer
- d) E-postadress
- e) Referensnummer

2. Kontaktperson i den anmodade staten

- a) Adress (om annan)
- b) Telefonnummer (om annat)
- c) Faxnummer (om annat)
- d) E-postadress (om annan)
- e) Språk

3. Begärande centralmyndighet

Kontaktperson

Adress

4. Den anmodade centralmyndigheten bekräftar mottagande den (dd/mm/åååå) av formuläret för översändande från den begärande centralmyndigheten (referensnummer, daterat (dd/mm/åååå)) avseende följande ansökan enligt

- Artikel 10.1 a
- Artikel 10.1 b
- Artikel 10.1 c
- Artikel 10.1 d
- Artikel 10.1 e
- Artikel 10.1 f
- Artikel 10.2 a
- Artikel 10.2 b
- Artikel 10.2 c

Sökandens efternamn

Efternamn på den eller de personer för vilka underhållsbidrag söks eller ska betalas till

.....

.....

Den underhållsskyldiges efternamn

5. Inledande åtgärder som vidtagits av den anmodade centralmyndigheten:

- Ansökan är fullständig och under behandling
- Se den bifogade statusrapporten för ansökan
- En statusrapport för ansökan kommer att följa senare
- Vänligen tillhandahåll följande kompletterande uppgifter och/eller handlingar:

.....

.....

- Den anmodade centralmyndigheten vägrar att behandla denna ansökan, då det är uppenbart att kraven i denna konvention inte är uppfyllda (artikel 12.8). Beslutsskäl

- framgår av ett bifogat dokument

- kommer att framgå av ett dokument som tillhandahålls senare

Den anmodade centralmyndigheten ber den begärande centralmyndigheten att informera om eventuella förändringar av ansökans status.

Namn: (text)

Datum:(dd/mm/åååå)

Centralmyndighetens behöriga företrädare

II

(Icke-lagstiftningsakter)

INTERNATIONELLA AVTAL

RÅDETS BESLUT

av den 9 juni 2011

om godkännande på Europeiska unionens vägnar av Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar

(2011/432/EU)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-sätt, särskilt artikel 81.3 första stycket jämförd med artikel 218.6 andra stycket b och artikel 218.8 andra stycket första meningen,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

- (1) Unionen strävar efter att inrätta ett gemensamt rättsligt område på grundval av principen om ömsesidigt erkännande av avgöranden.
- (2) Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (*konventionen*) utgör en god grund för ett världsomspännande system för administrativt samarbete och för erkännande och verkställighet av avgöranden om underhållsskyldighet och avtal om underhållsbidrag, eftersom den föreskriver kostnadsfritt rättsligt bistånd i praktiskt taget alla ärenden om underhåll till barn och ett mer effektivt förfarande för erkännande och verkställighet.
- (3) Enligt artikel 59 i konventionen får regionala organisationer för ekonomisk integration såsom unionen underteckna, godta, godkänna eller ansluta sig till den.

(4) De frågor som regleras i konventionen omfattas också av rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet ⁽²⁾. Enligt vad som enats om när rådets beslut 2011/220/EU ⁽³⁾ om undertecknande av konventionen antogs, bör unionen ensam godkänna konventionen och utöva sin behörighet i alla frågor som omfattas av denna. Medlemsstaterna bör följaktligen vara bundna av konventionen i kraft av att unionen godkänner den.

(5) När unionen godkänner konventionen bör den därför avge en behörighetsförklaring i enlighet med artikel 59.3 i konventionen.

(6) Unionen bör dessutom, när den godkänner konventionen, göra alla lämpliga förbehåll och förklaringar som medges enligt artiklarna 62 respektive 63 i konventionen och som den anser nödvändiga.

(7) Unionen bör i detta avseende, i enlighet med artikel 2.3 i konventionen, förklara att den kommer att utvidga tillämpningen av kapitlen II och III i konventionen till att omfatta underhållsskyldighet mellan makar och tidigare makar. Den bör samtidigt avge en ensidig förklaring om att den förbinder sig att i ett senare skede undersöka möjligheten att ytterligare utvidga tillämpningsområdet.

(8) Unionen bör göra det förbehåll som avses i artikel 44.3 i konventionen om de språk som godtas i kommunikationerna mellan centralmyndigheterna. De medlemsstater som önskar att unionen ska göra förbehållet med avseende på dem, ska i förväg underrätta kommissionen om detta och ange innehållet i det förbehåll som ska göras.

⁽¹⁾ Yttrandet avgett den 11 februari 2010 (EUT C 341 E, 16.12.2010, s. 98).

⁽²⁾ EUT L 7, 10.1.2009, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 93, 7.4.2011, s. 9.

- (9) Unionen bör avge de förklaringar som avses i artikel 11.1 g samt artikel 44.1 och 44.2 i konventionen. De medlemsstater som önskar att unionen ska avge sådana förklaringar med avseende på dem, ska i förväg underrätta kommissionen om detta och ange innehållet i de förklaringar som ska avges.
- (10) En medlemsstat som senare skulle behöva återta ett förbehåll avseende den och som anges i bilaga II eller ändra eller återta förklaringar avseende den vilka anges i bilaga III eller lägga till en förklaring avseende den i bilaga III, bör informera rådet och kommissionen om detta. På grundval av detta ska unionen sedan i vederbörlig ordning underrätta depositarierna.
- (11) Medlemsstaterna bör underrätta kommissionen om vilka centralmyndigheter som utsetts i enlighet med artikel 4.3 i konventionen och bör ge den information om lagar, förfaranden och tjänster enligt artikel 57 i konventionen. Kommissionen bör vidarebefordra dessa uppgifter till Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå (*den permanenta byrån*) när unionen deponerar sitt instrument om godkännande, i enlighet med konventionens krav.
- (12) När medlemsstaterna lämnar relevanta uppgifter om sina centralmyndigheter och om sina lagar, förfaranden och tjänster till kommissionen, bör de använda det landprofilformulär som Haagkonferensen för internationell privaträtt rekommenderar och har gett ut, om möjligt i elektronisk form.
- (13) En medlemsstat som senare skulle behöva göra ändringar av uppgifterna om dess centralmyndighet eller lagar, förfaranden och tjänster, ska informera den permanenta byrån direkt om detta och samtidigt underrätta kommissionen om ändringen.
- (14) I enlighet med artikel 3 i protokoll (nr 21) om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Förenade kungariket och Irland i antagandet och tillämpningen av detta beslut.
- (15) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll (nr 22) om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (*konventionen*) godkänns härmed på Europeiska unionens vägnar.

Texten till konventionen åtföljer detta beslut.

Artikel 2

Rådets ordförande bemyndigas härmed att utse den person eller de personer som har befogenhet att på unionens vägnar deponera det instrument som avses i artikel 58.2 i konventionen.

Artikel 3

Vid deponeringen av det instrument som avses i artikel 58.2 i konventionen ska unionen avge en behörighetsförklaring i enlighet med artikel 59.3 i konventionen.

Texten till den förklaringen finns i avsnitt A i bilaga I till detta beslut.

Artikel 4

1. Vid deponeringen av det instrument som avses i artikel 58.2 i konventionen ska unionen i enlighet med artikel 2.3 i konventionen förklara att den kommer att utvidga tillämpningen av kapitlen II och III i konventionen till att omfatta underhållsskyldighet mellan makar och tidigare makar.

Texten till den förklaringen finns i avsnitt B i bilaga I till detta beslut.

2. Vid deponeringen av det instrument som avses i artikel 58.2 i konventionen, ska unionen avge en ensidig förklaring, vars text finns i bilaga IV till detta beslut.

Artikel 5

Vid deponeringen av det instrument som avses i artikel 58.2 i konventionen ska unionen göra det förbehåll som föreskrivs i artikel 44.3 i konventionen med avseende på de medlemsstater som motsätter sig att antingen engelska eller franska används i kommunikationerna mellan centralmyndigheter.

Texten till det förbehållet finns i bilaga II till detta beslut.

Artikel 6

Vid deponeringen av det instrument som avses i artikel 58.2 i konventionen ska unionen avge de förklaringar som föreskrivs i artikel 11.1 g i konventionen om de uppgifter eller handlingar som medlemsstaterna kräver och i artikel 44.1 i konventionen om de språk som medlemsstaterna godtar utöver sina officiella språk samt den förklaring som avses i artikel 44.2 i konventionen.

Texterna till dessa förklaringar finns i bilaga III till detta beslut.

Artikel 7

1. Medlemsstaterna ska senast den 10 december 2012 meddela kommissionen

- a) kontaktuppgifter för de centralmyndigheter som utsetts i enlighet med artikel 4.3 i konventionen, och
- b) den information om lagar, förfaranden och tjänster som avses i artikel 57 i konventionen.

2. När medlemsstaterna vidarebefordrar den information som anges i punkt 1 till kommissionen ska de använda det landprofilformulär som Haagkonferensen för internationell privaträtt rekommenderar och har gett ut, om möjligt i elektronisk form.

3. Kommissionen ska vidarebefordra de enskilda landprofilformulär som medlemsstaterna fyllt i till Haagkonferensen för internationell privaträtts permanenta byrå (*den permanenta byrån*) i samband med att unionen deponerar det instrument som avses i artikel 58.2 i konventionen.

Artikel 8

En medlemsstat som önskar återta ett förbehåll avseende den och som anges i bilaga II eller ändra eller återta en förklaring avseende den och som anges i bilaga III eller lägga till en förklaring avseende den i bilaga III, ska informera rådet och kommissionen om det återtagande, den ändring eller det tillägg som begärs.

Unionen ska sedan i vederbörlig ordning underrätta depositarien om detta i enlighet med artikel 63.2 i konventionen.

Artikel 9

En medlemsstat som, efter det att kommissionen ursprungligen överlämnat medlemsstatens landprofilformulär, önskar ändra uppgifter i denna ska informera den permanenta byrån direkt, eller, i de fall landprofilformuläret i elektronisk form har använts, direkt göra den erforderliga ändringen. Medlemsstaten ska samtidigt underrätta kommissionen om detta.

Artikel 10

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

Utfärdat i Luxemburg den 9 juni 2011.

På rådets vägnar
PINTÉR S.
Ordförande

BILAGA I

Förklaringar från Europeiska unionen vid godkännandet av Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (konventionen) i enlighet med artikel 63 i konventionen**A. FÖRKLARING SOM AVSES I ARTIKEL 59.3 I KONVENTIONEN AVSEENDE EUROPEISKA UNIONENS BEHÖRIGHET I FRÅGOR SOM OMFATTAS AV KONVENTIONEN**

1. Unionen förklarar att den utövar behörighet i alla de frågor som regleras av konventionen. Dess medlemsstater ska vara bundna av konventionen i kraft av att den godkänns av Europeiska unionen.
2. Europeiska unionens nuvarande medlemmar är Konungariket Belgien, Republiken Bulgarien, Republiken Tjeckien, Konungariket Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Estland, Irland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Storhertigdömet Luxemburg, Republiken Ungern, Malta, Konungariket Nederländerna, Republiken Österrike, Republiken Polen, Republiken Portugal, Rumänien, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien, Republiken Finland, Konungariket Sverige och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland.
3. Denna förklaring ska dock inte tillämpas på Konungariket Danmark, i enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll (nr 22) om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
4. Denna förklaring gäller inte de till medlemsstaterna hörande territorier som fördraget om Europeiska unionens funktionssätt inte tillämpas på (se artikel 355 i det fördraget), och den påverkar inte sådana åtgärder eller ståndpunkter som de berörda medlemsstaterna kan komma att anta inom ramen för konventionen på dessa territoriers vägnar och i deras intresse.
5. Centralmyndigheterna i varje enskild medlemsstat i Europeiska unionen kommer att ansvara för tillämpningen av konventionen i samarbetet mellan centralmyndigheterna. När en centralmyndighet i en fördragsslutande stat behöver kontakta en centralmyndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen bör den följaktligen kontakta den berörda centralmyndigheten direkt. Europeiska unionens medlemsstater kommer även, om de bedömer det vara lämpligt, att delta i särskilda utskott med uppdrag att följa upp konventionens tillämpning.

B. FÖRKLARING SOM AVSES I ARTIKEL 2.3 I KONVENTIONEN

Europeiska unionen förklarar att den kommer att utvidga tillämpningsområdet för kapitlen II och III i konventionen till att omfatta underhållsskyldighet mellan makar och tidigare makar.

BILAGA II

Förbehåll från Europeiska unionen vid godkännandet av Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (konventionen) i enlighet med artikel 62 i denna

Europeiska unionen anmäler följande förbehåll, som avses i artikel 44.3 i konventionen:

Republiken Tjeckien, Republiken Estland, Republiken Grekland, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Republiken Ungern, Konungariket Nederländerna, Republiken Polen, Republiken Slovakien, Konungariket Sverige och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland godtar inte att franska används i kommunikationen mellan centralmyndigheterna.

BILAGA III

Förklaringar från Europeiska unionen vid godkännandet av Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (konventionen) i enlighet med artikel 63 i konventionen

1. FÖRKLARING SOM AVSES I ARTIKEL 11.1 g I KONVENTIONEN

Europeiska unionen förklarar att andra ansökningar än enligt artikel 10.1 a och 10.2 a i konventionen, i de nedan förtecknade medlemsstaterna, ska innehålla de uppgifter eller handlingar vilka anges för var och en av dessa medlemsstater:

Konungariket Belgien:

- För ansökningar enligt artikel 10.1 e, 10.1 f, 10.2 b och 10.2 c, den fullständiga texten till beslutet eller besluten i bestyrkta kopior.

Republiken Tjeckien:

- Den fullmakt som lämnats till centralmyndigheten av sökanden i enlighet med artikel 42.

Förbundsrepubliken Tyskland:

- Den underhållsberättigades nationalitet, yrke eller sysselsättning samt vid behov det juridiska ombudets namn och adress.
- Den underhållsskyldiges nationalitet, yrke eller sysselsättning, om den underhållsberättigade känner till dessa.
- Vid ansökning från en offentlig institution som hävdar överförd rätt till underhållsbidrag, namnet på den person vars anspråk har överförts samt dennes kontaktuppgifter.
- Vid indexering av kravet på underhåll, beräkningsmetod för indexeringen och vid betalningsplikt av laglig ränta, den lagliga räntesatsen samt den tidpunkt från vilken denna ränta ska löpa.

Republiken Lettland:

- Ansökan innehåller sökandens personliga kod (om sådan tilldelats i Republiken Lettland) eller identifikationsnummer om sådant tilldelats, svarandens personliga kod (om sådant tilldelats i Republiken Lettland) eller identifikationsnummer om sådant tilldelats, de personliga koderna (om sådana tilldelats i Republiken Lettland) eller identifikationsnumren om sådana tilldelats, för samtliga personer för vilka underhåll söks.
- Ansökningar enligt artikel 10.1 a, b, d och f samt 2 a och c i konventionen som inte avser underhåll till barn (i den mening som avses i artikel 15 i konventionen) ska åtföljas av en handling som visar i vilken omfattning sökanden erhållit kostnadsfritt rättsligt bistånd i ursprungsstaten, innehållande information om arten och omfattningen av rättsligt bistånd som redan erhållits och vilket slags rättsligt bistånd som ännu kommer att behövas.

Republiken Polen:

I. Ansökan enligt artikel 10.1 b

1. En ansökan om verkställighet av ett beslut ska innehålla namnet på den domstol som meddelat domen, datum för domen samt för- och efternamnen på parterna i målet.
2. Följande handlingar ska bifogas:
 - exekutionstiteln i original (bestyrkt kopia av domen med tillhörande verkställighetsbeslut),
 - detaljerad förteckning över utestående fordringar,
 - uppgifter om bankkonto till vilket de fastställda beloppen ska överföras,
 - kopia på ansökan med bilagor,
 - översättning av samtliga handlingar till polska gjord av en (professionell) auktoriserad översättare.
3. Ansökan, grunderna för ansökan, förteckning över utestående fordringar och information om den underhållsskyldiges ekonomiska situation ska undertecknas av de(n) underhållsberättigad(e), eller, när det gäller underåriga, av deras rättsliga företrädare.

4. I de fall en underhållsberättigad inte förfogar över originalet till exekutionstiteln ska skälet därtill anges i ansökan (t.ex. handling förlorad eller förstörd, eller exekutionstitel inte upprättad av domstolen).

5. Om exekutionstiteln förlorats ska ansökan om bekräftande exekutionstitel för att ersätta den förlorade bifogas.

II. Ansökningar enligt artikel 10.1 c och d

1. Ansökan om erhållande av ett avgörande om underhåll till barn ska innehålla uppgift om det belopp per månad som yrkas i exekutionstiteln i underhåll till barn med avseende på varje underhållsberättigad.

2. Ansökan och grunderna för ansökan ska undertecknas av de(n) underhållsberättigade, eller, när det gäller underåriga, av deras rättsliga företrädare.

3. Av grunderna för ansökan om erhållande av ett avgörande ska samtliga omständigheter till stöd för ansökan framgå, och i synnerhet innehålla följande information:

a) förhållandet mellan underhållsberättigad och underhållsskyldig: barn (barn inom äktenskap/barn som formellt erkänts av underhållsskyldig/barnets faderskap fastställt i domstol), annan anhörig, maka(e), före detta maka(e), annan släkting,

b) information om den underhållsberättigades ekonomiska situation ska innehålla uppgifter om:

— den underhållsberättigades ålder, utbildningsnivå och hälsotillstånd,

— den underhållsberättigades utgifter per månad (livsmedel, kläder, personlig hygien, hälsovård, läkemedel, rehabilitering, träning, fritid, extraordinära utgifter osv.),

— (i de fall ansökan om underhåll till barn avser fler än en person ska ovanstående uppgifter lämnas för varje person),

— utbildning som den minderårige underhållsberättigades vårdnadshavande förälder har, det yrke denne utbildats för respektive utövar,

— inkomstkällorna och den månatliga inkomsten för den underhållsberättigades vårdnadshavande förälder,

— utgifter per månad som den minderårige underhållsberättigades vårdnadshavande förälder har för sitt uppehälle och andra, förutom den underhållsberättigade, som är beroende av den förstnämnde för sin försörjning,

c) information om den underhållsskyldiges ekonomiska situation ska också innehålla uppgifter om den underhållsskyldiges utbildning samt det yrke denne utbildats för respektive utövar.

4. Det ska anges vilken av de faktiska omständigheter som beskrivs i grunderna som ska ingå i bevisupptagningen (t.ex. uppläsning av handlingen vid förhandling, vittnesförhör, förhör med den underhållsberättigade eller hans/hennes rättsliga företrädare, förhör med den underhållsskyldige osv.).

5. Det är nödvändigt att uppge all bevisning som krävs och all information som är nödvändig för att domstolen ska kunna ta upp sådan bevisning till prövning.

6. Handlingar ska upprättas och bifogas ansökan i original eller som bestyrkta kopior. Till handlingar som upprättats på främmande språk ska en auktoriserad översättning till polska bifogas.

7. Vittnen: Uppgifter om för- och efternamn samt adress ska lämnas för varje vittne.

III. Ansökningar enligt artikel 10.1 e och f

1. Ansökan om ändring av ett avgörande om fastställd underhållsskyldighet ska innehålla:

a. namnet på den domstol som meddelat domen, datum för domen samt för- och efternamnen på parterna i målet,

b. uppgift om det underhållsbelopp per månad som det ansöks om på respektive underhållsberättigades vägnar i stället för det underhåll som tidigare hade fastställts.

2. Av de skäl som anges i ansökan ska de ändrade förhållanden framgå som gör det berättigat med en ansökan om ändring av underhållsbeloppet.

3. Ansökan och grunderna för ansökan ska undertecknas av de(n) underhållsberättigade, eller, när det gäller underåriga, av deras rättsliga företrädare.

4. Det ska anges vilken av de faktiska omständigheter som beskrivs i grunderna som ska ingå i bevisupptagningen (t.ex. uppläsning av handlingen vid förhandling, vittnesförhör, förhör med den underhållsberättigade eller hans/hennes rättsliga företrädare, förhör med den underhållsskyldige osv.).

5. Det är nödvändigt att uppge all bevisning som krävs och all information som är nödvändig för att domstolen ska kunna ta upp sådan bevisning till prövning.

6. Handlingar ska upprättas och bifogas ansökan i original eller som bestyrkta kopior. Till handlingar som upprättats på främmande språk ska en auktoriserad översättning till polska bifogas.

7. Vittnen: Uppgifter om för- och efternamn samt adress ska lämnas för varje vittne.

IV. Ansökning som avses i artikel 10.2 b och c

1. Ansökan om ändring av ett avgörande om fastställd underhållsskyldighet ska innehålla:

- a) namnet på den domstol som meddelat domen, datum för domen samt för- och efternamnen på parterna i målet,
- b) uppgift om det underhållsbelopp per månad som det ansöks om på respektive underhållsberättigades vägnar i stället för det underhåll som tidigare hade fastställts.

2. Av de skäl som anges i ansökan ska de ändrade förhållanden framgå som gör det berättigat med en ansökan om ändring av underhållsbeloppet.

3. Ansökan och grunderna för ansökan måste undertecknas personligen av den underhållsskyldige.

4. Det ska anges vilken av de faktiska omständigheter som beskrivs i grunderna som ska ingå i bevisupptagningen (t.ex. uppläsning av handlingen vid förhandling, vittnesförhör, förhör med den underhållsberättigade eller hans/hennes rättsliga företrädare, förhör med den underhållsskyldige osv.).

5. Det är nödvändigt att uppge all bevisning som krävs och all information som är nödvändig för att domstolen ska kunna ta upp sådan bevisning till prövning.

6. Handlingar ska upprättas och bifogas ansökan i original eller som bestyrkta kopior. Till handlingar som upprättats på främmande språk ska en auktoriserad översättning till polska bifogas.

7. Vittnen: Uppgifter om för- och efternamn samt adress ska lämnas för varje vittne.

Republiken Slovakien:

— Information om alla involverade parter nationalitet.

Förenade kungariket Storbritannien och Nordirland:

Ansökan enligt artikel 10.1 b

England och Wales

Beslutet i original och/eller en bestyrkt kopia, intyg om verkställbarhet, redogörelse för utestående skulder, en handling där det anges att gäldenären infann sig till den ursprungliga förhandlingen, eller, om så inte är fallet, en handling som bestyrker att gäldenären underrättats och delgivits meddelande om denna förhandling eller att denne underrättades om det ursprungliga beslutet och fick tillfälle att gå i svaromål eller överklaga, redogörelse för var gäldenären befinner sig - bostadsadress och arbetsplats, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, handling där det anges i vilken mån sökanden har åtnjutit kostnadsfri rättshjälp, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, bestyrkt kopia av äktenskapsbevis i förekommande fall, bestyrkt kopia av beslut eller annat instrument som bevis på upplösning av äktenskap eller annat förhållande i förekommande fall.

Skottland

Beslutet i original och/eller en bestyrkt kopia, intyg om verkställbarhet, redogörelse för utestående skulder, en handling där det anges att gäldenären infann sig till den ursprungliga förhandlingen, eller, om så inte är fallet, en handling som bestyrker att gäldenären underrättats om denna förhandling eller att denne underrättades om det ursprungliga beslutet och fick tillfälle att överklaga, redogörelse för var gäldenären befinner sig, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall.

Nordirland

Beslutet i original och/eller en bestyrkt kopia, intyg om verkställbarhet, redogörelse för utestående skulder, en handling där det anges att gäldenären infann sig till den ursprungliga förhandlingen, eller, om så inte är fallet, en handling som bestyrker att gäldenären underrättats om denna förhandling eller att denne underrättades om det ursprungliga beslutet och fick tillfälle att överklaga, redogörelse för var gäldenären befinner sig - bostadsadress och arbetsplats, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, handling där det anges i vilken mån sökanden har åtnjutit kostnadsfri rättshjälp, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, bestyrkt kopia av äktenskapsbevis i förekommande fall.

Ansökan enligt artikel 10.1 c

England och Wales

Handlingar som är relevanta för den ekonomiska situationen - inkomster/utgifter/tillgångar, redogörelse för var gäldenären befinner sig - bostadsadress och arbetsplats, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, bestyrkt kopia av äktenskapsbevis i förekommande fall, bestyrkt kopia av beslut eller annat instrument som bevis på upplösning av äktenskap eller annat förhållande i förekommande fall, kopia av relevanta rättsliga beslut, ansökan om rättshjälp, handling som bevisar föräldraskap i förekommande fall, andra angivna handlingar enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b samt 30.3.

Skottland

Handlingar som är relevanta för den ekonomiska situationen - inkomster/utgifter/tillgångar, uppgift om var gäldenären befinner sig, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, bestyrkt kopia av äktenskapsbevis i förekommande fall, ansökan om rättshjälp, handling som bevisar föräldraskap i förekommande fall.

Nordirland

Handlingar som är relevanta för den ekonomiska situationen - inkomster/utgifter/tillgångar, redogörelse för var gäldenären befinner sig - bostadsadress och arbetsplats, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, bestyrkt kopia av äktenskapsbevis i förekommande fall, bestyrkt kopia av "decree nisi" (preliminärt skilsmässointyg) i förekommande fall, kopia av relevanta rättsliga beslut, ansökan om rättshjälp, handling som bevisar föräldraskap i förekommande fall, andra angivna dokument enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b samt 30.3.

Ansökan enligt artikel 10.1 d

England och Wales

Bestyrkt kopia av beslut som rör artikel 20 eller artikel 22 b eller 22 e åtföljd av handlingar som var relevanta för det beslutet, handling där det anges i vilken mån sökanden har åtnjutit kostnadsfri rättshjälp, handlingar som är relevanta för den ekonomiska situationen - inkomster/utgifter/tillgångar, redogörelse för var gäldenären befinner sig - bostadsadress och arbetsplats, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, bestyrkt kopia av äktenskapsbevis i förekommande fall, bestyrkt kopia av beslut eller annat instrument som bevis på upplösning av äktenskap eller annat förhållande i förekommande fall, kopia av relevanta rättsliga beslut, handling som bevisar föräldraskap i förekommande fall, andra angivna dokument enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b samt 30.3 i förekommande fall.

Skottland

Ansökan enligt artikel 10.1 c.

Nordirland

Bestyrkt kopia av beslut som rör artikel 20 eller artikel 22 b eller 22 e åtföljd av handlingar som var relevanta för det beslutet, handling där det anges i vilken mån sökanden har åtnjutit kostnadsfri rättshjälp, handlingar som är relevanta för den ekonomiska situationen - inkomster/utgifter/tillgångar, redogörelse för var gäldenären befinner sig - bostadsadress och arbetsplats, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, bestyrkt kopia av äktenskapsbevis i förekommande fall, bestyrkt kopia av "decree nisi" (provisoriskt skilsmässointyg) i förekommande fall, kopia av relevanta rättsliga beslut, handling som bevisar föräldraskap i förekommande fall, andra angivna dokument enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b och 30.3 i förekommande fall.

Ansökan enligt artikel 10.1 e

England och Wales

Kopia av det beslut som ska ändras, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation - inkomster/utgifter/tillgångar, ansökan om rättshjälp, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar som är relevanta för barnets/barnens ändrade situation, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens civilstånd i förekommande fall, kopia av relevanta domstolsbeslut, andra angivna handlingar enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b samt 30.3 i

förekommande fall, skriftligt intyg om att båda parter infann sig till förfarandet eller, om endast sökanden infann sig, originalhandlingen eller en bestyrkt kopia av den med bevis på delgivning av underrättelse om förfarandet till motparten.

Skottland

Kopia av det beslut som ska ändras, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation – inkomster/utgifter/tillgångar, ansökan om rättshjälp, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar som är relevanta för barnets/barnens ändrade situation.

Nordirland

Kopia av det beslut som ska ändras, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation – inkomster/utgifter/tillgångar, ansökan om rättshjälp, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar som är relevanta för barnets/barnens ändrade situation, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens civilstånd i förekommande fall, kopia av relevanta domstolsbeslut, andra angivna handlingar enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b samt 30.3 i förekommande fall.

Ansökan enligt artikel 10.1 f

England och Wales

Det beslut som ska ändras, i original och/eller en bestyrkt kopia, en handling där det anges att gäldenären infann sig till den ursprungliga förhandlingen, eller, om så inte är fallet, en handling som bestyrker att gäldenären underrättats om denna förhandling eller att denne underrättades om det ursprungliga beslutet och fick tillfälle att överklaga, handling där det anges i vilken mån sökanden har åtnjutit kostnadsfri rättshjälp, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation – inkomster/utgifter/tillgångar, intyg om verkställbarhet, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar som är relevanta för barnets/barnens ändrade situation, bestyrkt kopia av äktenskapsbevis i förekommande fall, bestyrkt kopia av beslut eller annat instrument som bevis på upplösning av äktenskap eller annat förhållande i förekommande fall, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens civilstånd och ekonomiska situation, i förekommande fall, kopia av relevanta domstolsbeslut, redogörelse för var gäldenären befinner sig – bostadsadress och arbetsplats, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, andra angivna handlingar enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b samt 30.3 i förekommande fall, skriftligt intyg om att båda parter infann sig vid förfarandet eller, om endast sökanden infann sig, originalhandlingen eller en bestyrkt kopia av den med bevis på delgivning av underrättelse om förfarandet till motparten.

Skottland

Det beslut som ska ändras, i original och/eller en bestyrkt kopia, en handling där det anges att gäldenären infann sig till den ursprungliga förhandlingen, eller, om så inte är fallet, en handling som bestyrker att gäldenären underrättats om denna förhandling eller att denne underrättades om det ursprungliga beslutet och fick tillfälle att överklaga, handling där det anges i vilken mån sökanden har åtnjutit kostnadsfri rättshjälp, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation - inkomster/utgifter/tillgångar, intyg om verkställbarhet, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar som är relevanta för barnets/barnens ändrade situation, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens civilstånd, inkomster/utgifter/tillgångar, i förekommande fall, redogörelse för var gäldenären befinner sig – bostadsadress och arbetsplats, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt.

Nordirland

Det beslut som ska ändras, i original och/eller en bestyrkt kopia, en handling där det anges att gäldenären infann sig till den ursprungliga förhandlingen, och, om så inte är fallet, en handling som bestyrker att gäldenären underrättats om denna förhandling eller att denne underrättades om det ursprungliga beslutet och fick tillfälle att överklaga, handling där det anges i vilken mån sökanden har åtnjutit kostnadsfri rättshjälp, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation - inkomster/utgifter/tillgångar, intyg om verkställbarhet, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar som är relevanta för barnets/barnens ändrade situation, bestyrkt kopia av äktenskapsbevis i förekommande fall, bestyrkt kopia av "decree nisi" (preliminärt skilsmässointyg) i förekommande fall, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens civilstånd och ekonomiska situation i förekommande fall, kopia av relevanta domstolsbeslut, redogörelse för var gäldenären befinner sig - bostadsadress och arbetsplats, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, andra angivna handlingar enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b samt 30.3 i förekommande fall.

Ansökan enligt artikel 10.2 b

England och Wales

Kopia av det beslut som ska ändras, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation - inkomster/utgifter/tillgångar, ansökan om rättshjälp, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar

som är relevanta för barnets/barnens ändrade situation, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens civilstånd i förekommande fall, kopia av relevanta domstolsavgöranden, andra angivna handlingar enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b samt 30.3 i förekommande fall.

Skottland

Kopia av det beslut som ska ändras, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation - inkomster/utgifter/tillgångar, ansökan om rättshjälp, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar som är relevanta för barnets/barnens ändrade situation.

Nordirland

Kopia av det beslut som ska ändras, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation - inkomster/utgifter/tillgångar, ansökan om rättshjälp, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar som är relevanta för barnets/barnens ändrade situation, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens civilstånd i förekommande fall, kopia av relevanta domstolsbeslut, andra angivna handlingar enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b samt 30.3 i förekommande fall.

Ansökan enligt artikel 10.2 c

England och Wales

Det beslut som ska ändras, i original och/eller en bestyrkt kopia, intyg om verkställbarhet, handling där det anges i vilken mån sökanden har åtnjutit kostnadsfri rättshjälp, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation - inkomster/utgifter/tillgångar, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar som är relevanta för barnets/barnens ändrade situation, bestyrkt kopia av äktenskapsbevis i förekommande fall, bestyrkt kopia av beslut eller annat instrument som bevis på upplösning av äktenskap eller annat förhållande i förekommande fall, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens civilstånd i förekommande fall, kopia av relevanta domstolsbeslut, redogörelse för var gäldenären befinner sig - bostadsadress och arbetsplats, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, andra angivna handlingar enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b samt 30.3 i förekommande fall.

Skottland

Det beslut som ska ändras, i original och/eller en bestyrkt kopia, handling där det anges i vilken mån sökanden har åtnjutit kostnadsfri rättshjälp, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation - inkomster/utgifter/tillgångar, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar som är relevanta för sökandens ändrade ekonomiska situation, redogörelse för var gäldenären befinner sig, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt.

Nordirland

Det beslut som ska ändras, i original och/eller en bestyrkt kopia, intyg om verkställbarhet, handling där det anges i vilken mån sökanden har åtnjutit kostnadsfri rättshjälp, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens ekonomiska situation - inkomster/utgifter/tillgångar, bestyrkt kopia av barnets/barnens födelseattest eller adoptionsintyg i förekommande fall, intyg från skola eller högskola i förekommande fall, handlingar som är relevanta för barnets/barnens ändrade situation, bestyrkt kopia av äktenskapsbevis i förekommande fall, bestyrkt kopia av "decree nisi" (preliminärt skilsmäsointyg) i förekommande fall, handlingar som är relevanta för sökandens/svarandens civilstånd i förekommande fall, kopia av relevanta domstolsbeslut, redogörelse för var gäldenären befinner sig - bostadsadress och arbetsplats, uppgift om identifiering av gäldenären, fotografi av gäldenären, om sådant finns tillgängligt, andra angivna dokument enligt artiklarna 16.3, 25.1 a, b och d och 3 b samt 30.3 i förekommande fall.

Allmänt

När det gäller ansökningar enligt artikel 10, inbegripet 10.1 a och 10.2 a, vill den centrala myndigheten i England och Wales gärna ha tre kopior av varje handling, åtföljda av en översättning till engelska (om det är nödvändigt).

När det gäller ansökningar enligt artikel 10, inbegripet 10.1 a och 10.2 a, vill den centrala myndigheten i Nordirland gärna ha tre kopior av varje handling, åtföljda av en översättning till engelska.

2. FÖRKLARING SOM AVSES I ARTIKEL 44.1 I KONVENTIONEN

Europeiska unionen förklarar att de medlemsstater som förtecknas nedan godtar att ansökningar och därtill knutna handlingar, förutom till deras officiella språk, är översatta till de språk vilka anges för var och en av dem:

Republiken Tjeckien: slovakiska

Republiken Estland: engelska

Republiken Litauen: engelska

Republiken Slovakien: tjeckiska

3. FÖRKLARING SOM AVSES I ARTIKEL 44.2 I KONVENTIONEN

Europeiska unionen förklarar att i Konungariket Belgien ska handlingar avfattas på eller översättas till franska, nederländska eller tyska beroende på i vilken av Belgiens territorium handlingarna ska lämnas in.

Information om vilket språk som ska användas i varje angiven del av Belgiens territorium återfinns i handboken för mottagande organ enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar). Denna handbok återfinns på följande webbplats: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_en.htm

Klicka på:

"Delgivning och översändning av Handlingar (förordning (EG) nr 1393/2007)"/"Handlingar"/"Handbok"/"Belgien"/"Geographical areas of competence" (s. 42 och följande sidor),

eller gå direkt till följande adress:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/manual_sd_bel.pdf

och klicka på "Geographical areas of competence" (s. 42 och följande sidor).

BILAGA IV

Ensidig förklaring från Europeiska unionen vid godkännandet av Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar

Europeiska unionen avger följande ensidiga förklaring:

"Europeiska unionen vill betona att den fäster stor vikt vid 2007 års Haagkonvention om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar. Unionen inser att ett tillämpningsområde som utvidgas till att omfatta all underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande sannolikt bör öka konventionens verkan genom att alla underhållsberättigade kan dra nytta av det system för administrativt samarbete som inrättats genom konventionen.

I denna anda avser Europeiska unionen därför, när konventionen träder i kraft för dess del, att utvidga tillämpningen av kapitlen II och III i konventionen till att omfatta underhållsskyldighet mellan makar och tidigare makar.

Europeiska unionen förbinder sig vidare att om sju år, mot bakgrund av de erfarenheter som vunnits och eventuella förklaringar om utvidgning från andra fördragsslutande stater, undersöka om det går att utvidga tillämpningen av konventionen i dess helhet till att omfatta all underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållande."

Sammanfattning av betänkandet Underhållsskyldighet i internationella situationer – Underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll (SOU 2010:59)

Uppdraget

Utredningen har i uppdrag att föreslå de kompletterande bestämmelser som behövs till den av Europeiska unionens (EU:s) råd den 18 december 2008 antagna förordningen (EG) nr 4/2009 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen). I uppdraget ligger att analysera underhållsförordningen och belysa likheter och skillnader i förhållande till framför allt Bryssel I-förordningen¹ och Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (2007 års Haagkonvention). Utredningen ska vidare undersöka vilka kompletterande författningsbestämmelser som behövs med anledning av underhållsförordningen, inklusive den hänvisning som finns i förordningen till Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (2007 års Haagprotokoll). Särskild uppmärksamhet ska fästas vid frågor om rättshjälp, hinder mot och uppskjutande av verkställighet, informationsutbyte och sekretess samt tillgång till och hantering av personuppgifter.

Utredningen ska också föreslå de författningsändringar som ett framtida tillträde till 2007 års Haagkonvention ger anledning till. En del i arbetet är att undersöka hur svensk rätt förhåller sig till bestämmelserna i konventionen och att analysera konsekvenserna av att Sverige blir bundet av konventionen. I sammanhanget ska även förhållandet till andra internationella instrument på området belysas. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid frågor om rättsligt bistånd, informationsutbyte och därtill hörande frågor om sekretess samt frågor om exekvaturförfarande och verkställighet. I den mån frågan aktualiseras ska utredningen ta ställning till hur konventionen bör införlivas i svensk rätt. I uppdraget ingår också att ta ställning till om konventionens tillämpningsområde helt eller delvis bör utvidgas och om det finns anledning att reservera sig, i enlighet med vad som är möjligt enligt konventionen.

Utredningen ska ge förslag på vilken myndighet som bör utses till centralmyndighet i förhållande till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention och överväga om vissa uppgifter bör handhas av centralmyndigheten eller av andra organ.

¹ Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område.

Syftet med *underhållsförordningen* är att ge en underhållsberättigad person bättre möjligheter att hävda sina rättigheter. Detta ska uppfyllas genom att göra det enkelt att få ett avgörande i en medlemsstat som automatiskt är verkställbart i en annan medlemsstat utan några formaliteter. Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om internationell behörighet, tillämplig lag (i form av en hänvisning till 2007 års Haagprotokoll, se vidare nedan), erkännande och verkställighet samt samarbete. Underhållsförordningen ersätter Bryssel I-förordningen när det gäller frågor om underhåll. Den nordiska konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående indrivning av underhållsbidrag² får dock fortsätta att tillämpas. Underhållsförordningen är tillämplig på underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äktenskaps- eller svågerlagsförhållanden. Även offentliga organ kan betraktas som underhållsberättigade i förordningens mening, t.ex. om det finns en statlig fordran på återbetalning av utbetalat underhållsstöd. Underhållsförordningen kommer att vara direkt tillämplig i Sverige.

Syftet med *2007 års Haagkonvention* är att säkerställa en effektiv internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar. Det ska uppnås bl.a. genom att det inrättas ett system för samarbete och genom att det ställs krav på effektiva åtgärder för en snabb verkställighet av avgöranden om underhåll. Konventionen är tillämplig på underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande mot en person under 21 år samt under vissa förutsättningar mot make (eller förutvarande make). Det är också möjligt att utvidga konventionens tillämpningsområde. Utredningen har haft att utgå ifrån att det kommer att vara EU som tillträder 2007 års Haagkonvention och därigenom binder medlemsstaterna till konventionen, något som kommissionen har föreslagit. I sitt förslag till rådsbeslut har kommissionen vidare föreslagit att EU ska meddela en förklaring som innebär att konventionens hela tillämpningsområde utvidgas, så att det överensstämmer med förordningens tillämpningsområde. EU har inte tagit ställning till förslaget. När så sker kommer Sverige att bli bundet av EU:s ställningstagande. 2007 års Haagkonvention ersätter 1958 års Haagkonvention³ och 1973 års Haagkonvention⁴ i förhållandet mellan de fördragsslutande staterna. Även New York-konventionen om indrivning av underhållsbidrag i utlandet⁵ ersätts.

2007 års Haagprotokoll innehåller bestämmelser om tillämplig lag på underhållsskyldighet som har sin grund i familje-, släktskaps-, äkten-

² Konventionen mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge undertecknad i Oslo den 23 mars 1962 angående indrivning av underhållsbidrag, samt överenskommelsen med Danmark, Finland, Island och Norge om ändring i nämnda konvention, undertecknad i Oslo den 25 februari 2000.

³ Haagkonventionen av den 15 april 1958 om erkännande och verkställighet av avgöranden om underhåll till barn.

⁴ Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet.

⁵ Förenta nationernas konvention av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

skaps- eller svågerlagsförhållande. Protokollet är tänkt att komplettera 2007 års Haagkonvention, och ska enligt en särskild hänvisning i underhållsförordningen tillämpas när behörighet utövas enligt förordningen. EU har tillträtt 2007 års Haagprotokoll.

Behörighet

Underhållsförordningen reglerar när medlemsstaternas myndigheter ska ha internationell behörighet i frågor som gäller underhållsskyldighet. Behörighet finns hos domstolen i det land där svaranden eller den underhållsberättigade har hemvist. Behörighet finns vidare hos den domstol som enligt sitt eget lands lag är behörig att pröva en talan om någons rättsliga status eller om föräldraansvar när frågan om underhåll har samband med den talan, såvida inte behörigheten endast grundar sig på den ena partens medborgarskap. Det finns också vissa möjligheter enligt underhållsförordningen att avtala om att domstolarna i en viss medlemsstat ska vara behöriga. Avtalsfriheten är mer begränsad än i Bryssel I-förordningen och gäller inte vid tvister om underhållsskyldighet mot barn under 18 år. Behörighet kan även finnas på den grunden att svaranden går i svaromål inför domstolen. Därutöver finns bestämmelser om subsidiär behörighet och om behörighet i undantagsfall (t.ex. om det är omöjligt att få ett avgörande i en tredjestat till vilken tvisten har nära anknytning). Det finns också en bestämmelse som begränsar möjligheten för en underhållsskyldig att väcka en ny talan om det redan finns ett avgörande.

Underhållsförordningen är i den bemärkelsen heltäckande genom att den inte medger rätt till allmänt tillämpliga, autonoma, behörighetsbestämmelser. Utredningen föreslår därför att 3 kap. 6 och 12 §§ lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap, som i dag ger svenska domstolar rätt att utöva internationell behörighet i bl.a. frågor om underhåll, ska ändras så att de inte längre omfattar underhållsfrågorna. Däremot påverkar underhållsförordningen inte tillämpningen av konventioner och avtal som gäller när förordningen träder i kraft, vilket innebär att de båda Luganokonventionerna från 1988 och 2007 fortfarande kommer att gälla.⁶ Om en svarande har hemvist i en Luganostat, som inte är en av EU:s medlemsstater, ska alltså svenska domstolar utöva behörighet enligt den Luganokonvention som gäller i förhållande till den andra staten. Vidare kommer, enligt underhållsförordningen, 2007 års Luganokonvention att tillämpas om parterna har avtalat om att exklusiv behörighet ska finnas i en Luganostat som inte är en EU-medlemsstat. Detta gäller dock inte i fråga om underhåll till barn.

2007 års Haagkonvention innehåller endast s.k. indirekta behörighetsregler. Dessa innebär att en fördragsslutande stat är skyldig att erkänna och verkställa ett avgörande endast om avgörandet har meddelats i en

⁶ Konventionen av den 16 september 1988 om domstols behörighet och erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (1988 års Luganokonvention) och konventionen av den 30 oktober 2007 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2007 års Luganokonvention).

fördragslutande stat dit svaranden eller den underhållsberättigade hade en viss i konventionen specificerad typ av anknytning. Det finns också en bestämmelse som begränsar rätten att väcka talan. Den överensstämmer med regleringen i underhållsförordningen som begränsar möjligheten för en underhållsskyldig att väcka talan om det redan finns ett avgörande.

Lagval

EU har tillträtt 2007 års Haagprotokoll och det innebär att alla medlemsstater utom Danmark och Storbritannien är bundna av protokollet. För svensk del medför protokollet att ett i det närmaste oreglerat område regleras.

Huvudregeln enligt protokollet är att underhållsskyldighet ska regleras av lagen i den stat där den underhållsberättigade har hemvist. Vissa undantag har utarbetats till förmån för vissa underhållsberättigade personer, när en tillämpning av hemviststatens lag inte ligger i deras intresse. Undantag gäller t.ex. i fråga om föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn och barns underhållsskyldighet mot sina föräldrar. Om en underhållsberättigad person, som omfattas av undantagsreglerna, inte kan få underhåll enligt hemviststatens lag ska domstolslandets lag tillämpas. Vidare ska domstolslandets lag tillämpas om den underhållsberättigade har väckt talan i den underhållsskyldiges hemviststat. Om den underhållsberättigade inte kan få underhåll enligt lagen i den staten ska emellertid lagen i den underhållsberättigades hemviststat tillämpas i stället. Om den underhållsberättigade inte kan få underhåll med stöd av någon av lagarna ska, om den underhållsskyldige och den underhållsberättigade är medborgare i samma stat, lagen i den staten tillämpas.

Även för underhållsskyldighet mellan makar, tidigare makar eller parter i ett äktenskap som annullerats, finns det undantag. Om lagen i en annan stat än den underhållsberättigades hemviststat, särskilt den där de senast hade gemensam hemvist, har närmare anknytning till äktenskapet ska lagen i den staten tillämpas. Det förutsätter emellertid dels en invändning från part, dels en bedömning av om det finns en närmare anknytning mellan lagen i den andra staten och äktenskapet. Därvid ska beaktas bl.a. var makarna haft hemvist, i vilken stat äktenskapet ingicks respektive var äktenskapsskillnaden genomfördes.

Det finns också en särskild regel om bestridande av underhållsskyldighet. Den gäller dock inte för föräldrars underhållsskyldighet mot sina barn och underhållsskyldighet mellan tidigare makar. Regeln innebär att den underhållsskyldige kan bestrida den underhållsberättigades anspråk på den grunden att det inte finns någon underhållsskyldighet, vare sig enligt lagen i den stat där den underhållsskyldige har sin hemvist eller – om parterna är medborgare i samma stat – enligt lagen i den staten. Bestämmelsen kan bli aktuell t.ex. i förhållandet mellan styvföräldrar och barn eller i fråga om barns underhållsskyldighet mot sina föräldrar.

Det är enligt protokollet möjligt att i viss utsträckning avtala om tillämplig lag (se vidare nedan).

Den lag som är tillämplig på frågan om underhållsskyldighet reglerar bl.a. om, i vilken utsträckning och mot vem den underhållsberättigade kan rikta ett krav på underhåll samt frågor om preskriptionsfrister.

Tillämpningen av lagen får bara vägras om dess verkan uppenbart skulle stå i strid med grunderna för domstolslandets rättsordning (s.k. ordre public). Det är således endast effekterna av tillämpningen i det konkreta fallet som ska beaktas. Det räcker inte med att det familjeförhållande som underhållskravet grundar sig på anses stå i strid med grunderna för statens rättsordning (t.ex. polygami). När underhållsbidragets storlek fastställs ska hänsyn tas till den underhållsberättigades behov, den underhållsskyldiges tillgångar och till all ersättning som den underhållsberättigade har fått i stället för periodiska utbetalningar av underhåll. Detta gäller oavsett vilken stats lag som är tillämplig i övrigt.

Som har nämnts kommer behörighet i underhållsfrågor att utövas antingen enligt underhållsförordningen eller enligt någon av Lugano-konventionerna. 2007 års Haagprotokoll ska tillämpas när behörighet utövas enligt underhållsförordningen. Enligt utredningens uppfattning ska protokollet tillämpas även när behörighet utövas enligt Lugano-konventionerna. Det finns därmed inte något utrymme för allmänt tillämpliga bestämmelser om lagval. Utredningen föreslår därför att bestämmelsen i 3 kap. 6 § lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap, som anger att bl.a. frågor om underhåll ska prövas enligt svensk lag om barnet vistas här i landet, inte längre ska omfatta underhållsfrågorna.

Underhållsförordningen anger att den lag som ska tillämpas på underhållsskyldighet ska fastställas i enlighet med protokollet, vilket innebär att tillämpningen av protokollet är obligatorisk för staternas domstolar och andra myndigheter. Det följer också av enskilda artiklar. Underhållsskyldighet ska regleras av lagen i den stat där den underhållsskyldige har hemvist om inte annat föreskrivs i protokollet. Enligt utredningens bedömning innebär detta att svenska domstolar i mål om underhåll med internationell anknytning måste vara väl införstådda med protokollets bestämmelser. Det innebär också att protokollet ställer högre krav på en aktiv, materiell processledning i frågan om vilken lag som ska tillämpas än vad som hittills har krävts i sådana mål om underhåll.

Erkännande och verkställighet

I fråga om *underhållsförordningen* gäller att avgöranden från samtliga EU:s medlemsstater ska erkännas utan att det krävs något särskilt förfarande. När det sedan kommer till verkställighet, finns två alternativa förfaranden beroende på om ursprungsmedlemsstaten är bunden av 2007 års Haagprotokoll eller inte.

Avgöranden från stater som är bundna av 2007 års Haagprotokoll, dvs. från alla medlemsstater utom Danmark och Storbritannien, ska verkställas utan att det behövs någon verkställbarhetsförklaring (s.k. exekvatur) om avgörandet i fråga är verkställbart i ursprungsstaten. Det är en nyhet i förhållande till Bryssel I-förordningen.

En underhållsskyldig part som inte har gått i svaromål i ursprungsmedlemsstaten ges under vissa förutsättningar rätt att inom viss tid ansöka om *förnyad prövning* av avgörandet. Rätten till förnyad prövning gäller om stämningsansökan inte delgetts i tillräcklig tid och på lämpligt sätt eller om han eller hon utan egen förskyllan varit förhindrad att

bestrida underhållskravet på grund av force majeure eller extraordinära omständigheter. En svarande som haft möjlighet att överklaga avgörandet men inte gjort det har inte rätt till en förnyad prövning.

Utredningen föreslår vissa kompletterande bestämmelser för handläggningen av en ansökan om förnyad prövning. Om det ursprungliga avgörandet är ett utslag från Kronofogdemyndigheten eller en dom från tingsrätten ska ansökan ställas till hovrätten. I annat fall, om avgörandet avser ett beslut om återbetalningsskyldighet för utgivet underhållsstöd från Försäkringskassan, ska ansökan ställas till Svea hovrätt. Ansökan ska vara skriftlig. Vid hovrättens handläggning gäller bestämmelserna om resning i rättegångsbalken i tillämpliga delar. Om det finns förutsättningar för förnyad prövning ska hovrätten besluta att ny handläggning ska ske vid den myndighet som meddelade det ursprungliga avgörandet. I ett sådant fall följer det av underhållsförordningen att det ursprungliga avgörandet förlorar sin verkan (utom såvitt avser avbrytandet av preskription eller dylikt).

Enligt underhållsförordningen är det lagen i den verkställande medlemsstaten som ska tillämpas när det gäller hinder mot och uppskjutande av verkställigheten. Det finns dock vissa särskilda bestämmelser i förordningen. Bland annat ska verkställighet vägras om rätten att få avgörandet verkställt har upphört genom preskription. Detta ska bedömas antingen enligt lagen i ursprungsmedlemsstaten eller lagen i den verkställande staten beroende på vilken lag som föreskriver den längsta preskriptionstiden. Vidare får verkställigheten skjutas upp om en ansökan om förnyad prövning har getts in eller om domens verkställbarhet har skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten. Utredningen föreslår att det är Kronofogdemyndigheten som ska vara behörig myndighet att fatta beslut i fråga om hinder mot och uppskjutande av verkställighet, samt att Kronofogdemyndighetens beslut i en fråga om uppskjutande av verkställighet ska få överklagas. Att dess beslut när det gäller hinder mot verkställighet får överklagas följer av redan gällande rätt.

För att avgöranden från Danmark och Storbritannien, vilka stater inte är bundna av 2007 års Haagprotokoll, ska kunna verkställas i Sverige krävs ett exekvaturförfarande av samma modell som enligt Bryssel I-förordningen (se vidare nedan). De grunder som finns för att vägra erkännande och verkställbarhet har också motsvarighet i Bryssel I-förordningen, såsom ordre public, oförenlighet med ett avgörande som meddelats i den anmodade staten eller med ett tidigare avgörande som meddelats i en annan stat, om det avgörandet uppfyller villkoren för erkännande i den anmodade staten. Ett nytt avgörande, med anledning av ändrade förhållanden, innebär emellertid inte att det nya avgörandet är oförenligt.

Även enligt 2007 års Haagkonvention ska avgöranden erkännas och verkställas i övriga fördragsslutande stater. Om det inte finns någon vägransgrund enligt konventionen är erkännande och verkställighet obligatoriskt, t.ex. om svaranden eller den underhållsberättigade hade hemvist i ursprungsstaten när avgörandet meddelades. Med något undantag motsvaras konventionens grunder för erkännande av underhållsförordningens behörighetsregler. Det medför att avgöranden som meddelas i en medlemsstat i EU med stöd av underhållsförordningens behörighetsbestämmelser som regel ska erkännas i en stat som är

ansluten till 2007 års Haagkonvention. Erkännande och verkställighet får dock vägras under vissa förhållanden, t.ex. om avgörandet har utverkats genom svikligt förfarande i rättegången eller om det skulle strida mot ordre public att erkänna det.

Avgöranden som har meddelats i en stat som är bunden av 2007 års Haagkonvention måste, precis som enligt underhållsförordningen när det gäller avgöranden från Danmark och Storbritannien, genomgå ett exekvaturförfarande för att kunna verkställas i Sverige. Liksom enligt underhållsförordningen föreskrivs ett tvåstegsförfarande. Det första skedet avser en formell prövning av förutsättningarna för verkställbarhet och motparten ges inte tillfälle att yttra sig. Om motparten ansöker om ändring av ett verkställbarhetsbeslut, följer i det andra skedet en kontradiktorisk process där även motparten får yttra sig.⁷

Utredningen föreslår kompletterande bestämmelser för exekvaturprövningen. Dessa bestämmelser följer den modell som i dag gäller för avgöranden som ska förklaras verkställbara enligt t.ex. Bryssel I-förordningen och Luganokonventionerna. Förslaget innebär bl.a. att det är Svea hovrätt som är behörig domstol i båda skedena, att hovrättens beslut med anledning av en ansökan om ändring får överklagas till Högsta domstolen och att prövningstillstånd krävs för Högsta domstolens prövning. För konventionsfallens del föreslås dessutom att den som ansöker om erkännande eller verkställbarhetsförklaring ska ge in avgörandet och att ett beslut med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring ska delges den som har rätt att ansöka om ändring. Liknande bestämmelser finns i underhållsförordningen. För underhållsförordningens del föreslås därutöver en bestämmelse om att hovrättens bifall i det första skedet till en ansökan om verkställbarhet ska anses innefatta ett beslut om kvarstad eller liknande åtgärd. Bestämmelsen och den artikel i förordningen som kompletteras har sin motsvarighet i Bryssel I-förordningen och lagen (2006:74) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden.

De avgöranden som är direkt verkställbara, eller som har förklarats vara verkställbara i Sverige, ska som huvudregel verkställas enligt svensk lag. Utredningen föreslår att det ska införas en bestämmelse i lag om att dessa avgöranden ska verkställas enligt utsökningsbalken på samma sätt som en motsvarande svensk dom.

Utredningen föreslår också att Sverige ska meddela kommissionen att Försäkringskassan, Kronofogdemyndigheten och socialnämnden är sådana svenska administrativa myndigheter som i frågor om underhåll likställs med domstol i underhållsförordningens mening. Motsvarande uppgift ska lämnas i fråga om 2007 års Haagkonvention, att de svenska administrativa myndigheternas beslut alltid uppfyller kraven i artikel 19.3 i 2007 års Haagkonvention, vilket innebär att dessa avgöranden inte behöver förses med en särskild handling i varje enskilt fall som utvisar att avgörandet kan bli föremål för överklagande till eller förnyad

⁷ Det finns även ett alternativt förfarande enligt konventionen men EU kommer sannolikt inte att tillämpa det. Det alternativa förfarandet innebär att motparten kommer till tals direkt.

prövning av en rättslig myndighet och har liknande giltighet och verkan som ett avgörande av en rättslig myndighet i samma fråga. Bilaga 3

Särskilt om avtal

Även ett avtal om underhållsskyldighet som har ingåtts inför eller bestyrkts av en administrativ myndighet kan erkännas och verkställas enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention under vissa närmare angivna förhållanden om de är verkställbara i ursprungsstaten. Enligt underhållsförordningen är det även möjligt för parterna att träffa avtal om att domstolarna i en EU-medlemsstat, dit det finns viss närmare angiven anknytning, ska vara behöriga. Parterna kan också under vissa förutsättningar avtala om att en viss stats lag ska vara tillämplig enligt 2007 års Haagprotokoll. Det kan både gälla avtal om att en viss lag ska vara tillämplig på ett särskilt förfarande och avtal med generell giltighet.

För generellt tillämpliga lagvalsavtal ställs det upp vissa skyddsregler för den underhållsberättigade parten. Det är t.ex. inte möjligt att träffa sådana avtal när det gäller underhållsskyldighet mot en person under 18 år eller en vuxen som på grund av bristande eller nedsatt förmåga inte kan bevaka sina intressen. Vissa andra skyddsregler gäller också. Frågan om huruvida den underhållsberättigade kan avsäga sig sin rätt till underhåll ska bestämmas enligt lagen i den stat där den underhållsberättigade hade hemvist vid tidpunkten för avsägandet.

För alla lagvalsavtal gäller att om någon av parterna vid tidpunkten för valet av tillämplig lag inte var fullt informerad och medveten om konsekvenserna av sitt val, ska den lag som anvisas inte tillämpas om det skulle leda till uppenbart orättvisa och orimliga konsekvenser för någon av dem.

Förutsättningar och möjligheter att avtala om behörig domstol och tillämplig lag följer direkt av de internationella instrumenten. Utredningen föreslår inte några kompletterande bestämmelser i detta avseende. Det framhålls dock att advokater och andra juridiska rådgivare har anledning att särskilt uppmärksamma bestämmelserna om avtal om tillämplig lag, med hänsyn till att bristande information kan leda till att avtalet underkänns i en senare process.

Inte alla av de avtal som i dag, enligt svensk intern rätt, kan träffas om underhållsbidrag uppfyller i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention uppställda krav för att kunna verkställas i ett annat land. Utredningen framhåller att det vore värdefullt om föräldrar och makar enligt svensk rätt kan träffa avtal om underhåll som är verkställbara utomlands i högre utsträckning än vad som är möjligt i dag. Det kräver dock att det i svensk rätt införs ett nytt system där avtal om underhåll kan registreras av eller ingås inför en myndighet, vilket fordrar ytterligare överväganden som inte ryms inom ramen för utredningens arbete.

Samarbete genom centralmyndigheter och deras åligganden

En centralmyndighet ska utses enligt både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. Centralmyndigheterna ska samarbeta med varandra och fullgöra de uppgifter som föreskrivs i respektive instru-

ment. Dessa är i stort sett överensstämmande. Uppgifterna avser i huvudsak att bistå en sökande med att se till att ansökan innehåller den information och de handlingar som behövs, ta emot en ansökan gjord genom en centralmyndighet i ett annat land och vidarebefordra den till rätt myndighet i det egna landet samt på förfrågan bistå en annan centralmyndighet med olika uppgifter som krävs i ärenden enligt instrumenten eller själv göra en motsvarande förfrågan till en annan centralmyndighet. Ansökningar ska (underhållsförordningen) respektive får (2007 års Haagkonvention) göras på särskilt formulär, som har till syfte att minska översättningskostnaderna och underlätta kommunikationen centralmyndigheterna emellan.

För en enskild person är det valfritt att använda sig av centralmyndigheterna. Om centralmyndigheterna anlitas har den enskilde rätt till kostnadsfri hjälp i större utsträckning.

I samband med *ansökningar* som vidarebefordras från en annan stats centralmyndighet, ska den svenska centralmyndigheten vidta alla lämpliga åtgärder för att t.ex. bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade, bistå med att ta fram relevanta uppgifter om inkomst, uppmuntra till samförståndslösningar, underlätta pågående verkställighet och vara behjälplig med att fastställa föräldraskap. Vilken åtgärd som är lämplig i det enskilda fallet beror givetvis på vad saken gäller. Om ansökan gäller en verkställbarhetsförklaring kan centralmyndighetens hjälp bestå i att ansökan vidarebefordras till exekvaturmyndigheten (Svea hovrätt). Centralmyndigheten får begära komplettering av en ansökan och behöver inte behandla den om någon komplettering inte ges in.

En s.k. *framställning om en särskild åtgärd* som centralmyndigheten får från eller gör till en annan centralmyndighet utan att någon ansökan är aktuell kan handla om bistånd med att lokalisera den underhållsskyldige eller att ta fram uppgifter om ekonomiska förhållanden. På så sätt kan t.ex. en underhållsberättigad få vetskap om att den underhållsskyldige finns i staten, och utifrån beskedet om inkomst få en indikation på om det finns anledning att gå vidare med en ansökan om verkställighet.

Utredningen föreslår att regeringen bemyndigas i lag att utse centralmyndighet i Sverige enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. Enligt utredningens bedömning bör uppgiften att vara centralmyndighet anförtros Försäkringskassan. Försäkringskassan är redan i dag centralmyndighet enligt New York-konventionen, vilken kommer att fortsätta att gälla i förhållande till de konventionsstater som inte också tillträder 2007 års Haagkonvention, och har därmed kunskap om indrivning av underhåll i internationella situationer.

Centralmyndighetens uppgifter följer av underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention. De närmare ramarna för arbetet får utarbetas av centralmyndigheten. Utredningen föreslår att den svenska centralmyndighetens beslut att inte behandla en ansökan eller att inte bifalla en framställning om en särskild åtgärd från en utländsk centralmyndighet inte ska kunna överklagas. Ett sådant beslut vinner inte rättskraft och den utländska centralmyndigheten kan alltid återkomma med en ny ansökan. Utredningen har inte sett något behov av att utnyttja möjligheten att utse någon annan myndighet att utföra vissa av de uppgifter som enligt instrumenten ankommer på centralmyndigheten.

När det sedan gäller de uppgifter som ska inhämtas och vidarebefordras inom ramen för samarbetet enligt underhållsförordningen, bedömer utredningen att centralmyndigheten i samband med ansökningar om att erhålla eller ändra en dom angående underhållsbidrag har tillgång till de uppgifter som krävs, nämligen adressuppgifter. Om ansökan i stället gäller verkställighet kan Kronofogdemyndigheten, som verkställande myndighet, efterforska uppgifter om inkomst och tillgångar. För det fall ansökan gäller enbart erkännande eller verkställbarhet av ett avgörande är andra uppgifter än adressuppgifter ointressanta.

Om det är fråga om en framställning om särskilda åtgärder enligt underhållsförordningen, kan centralmyndigheten behöva ta fram ytterligare uppgifter utöver adressuppgifter. Detta gäller emellertid endast om den underhållsberättigade kan visa upp ett avgörande som ska verkställas. Centralmyndigheten måste då vidta lämpliga och rimliga åtgärder för att få fram uppgifter om huruvida svaranden har inkomster eller tillgångar i Sverige. I de flesta fall torde det vara tillräckligt att centralmyndigheten tar fram offentliga uppgifter om den underhållsskyldiges taxerade inkomst samt inkomst- respektive utgiftsräntor. Försäkringskassan kan därutöver ha uppgift om aktuell inkomst om den underhållsskyldige har fått en socialförsäkringsförmån. Dessa uppgifter torde vara tillräckliga i de allra flesta fall. Först därefter, om det finns anledning, bör centralmyndigheten gå vidare och tillfråga andra myndigheter. Det är då främst Kronofogdemyndigheten som kan ha uppgifter av intresse. Skyldigheten för Kronofogdemyndigheten att lämna uppgifter följer av underhållsförordningen och sekretess är inte något hinder för utlämnande av uppgifter, jfr 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Utredningen bedömer att det inte finns behov av att utse någon annan myndighet som ska vara behörig att tillhandahålla centralmyndigheten uppgifter enligt underhållsförordningen.

Enligt 2007 års Haagkonvention ska centralmyndigheten vidta alla lämpliga åtgärder för att bl.a. bistå med att lokalisera den underhållsskyldige eller den underhållsberättigade och ta fram uppgifter om inkomster. Det finns inte någon bestämmelse motsvarande den i underhållsförordningen som förpliktar andra myndigheter att lämna uppgifter till centralmyndigheten. Utredningen har inte heller ansett att det är nödvändigt att föreslå någon sådan bestämmelse. De offentliga uppgifter som centralmyndigheten har tillgång till anses normalt vara tillräckliga för att uppfylla skyldigheterna enligt konventionen.

Centralmyndigheten får, i förekommande fall, vidarebefordra även sekretesskyddade uppgifter till en utländsk centralmyndighet. Underhållsförordningen kräver i detta avseende mer än 2007 års Haagkonvention men det ska fortfarande göras en bedömning av om det är lämpligt och rimligt att uppgiften överlämnas. Vidarebefordran av sekretessbelagda uppgifter enligt 2007 års Haagkonvention får ske om det är tillåtet enligt OSL.

Uppgifter som kommer till centralmyndigheten kan ha samband med ett ärende om underhållsstöd. De omfattas då av socialförsäkringssekretess (28 kap. 1 § OSL). I andra fall finns i dag inte någon sekretessbestämmelse som är tillämplig för centralmyndigheten. Utredningen föreslår att sekretessbestämmelsen i 28 kap. 1 § OSL görs tillämplig även på ärenden enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention,

liksom för ärenden enligt New York-konventionen. Utredningen föreslår också att det införs en sekretessbestämmelse i OSL för domstol i sådana ärenden.

Utredningen föreslår vidare att en bestämmelse införs i socialförsäkringsbalken som ger centralmyndigheten rätt att behandla personuppgifter enligt de nämnda instrumenten. Utredningen föreslår även att det ska vara tillåtet för centralmyndigheten att överföra personuppgifter till behöriga myndigheter i ett tredje land, dvs. en stat utanför EU och EES, om det är nödvändigt. I övrigt bedöms gällande rätt med avseende på behandling och bevarande av personuppgifter vara tillräcklig för att uppfylla skyldigheterna i underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

Direkta ansökningar

Både underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention bygger på att ansökningar görs genom centralmyndigheter, men det är inte något absolut krav. Det är fortfarande möjligt att göra en ansökan direkt till en behörig myndighet – en s.k. direkt ansökan. Sökanden ska även i dessa fall ges möjlighet till rättslig prövning. Det finns dock då inte någon skyldighet att i något fall tillhandahålla fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd (jfr nedan). Samarbetsbestämmelserna blir inte heller tillämpliga, vilket innebär att sökanden inte kan få centralmyndighetens hjälp med att t.ex. lokalisera den underhållsskyldige eller att se till att ansökan är fullständig.

Rättshjälp och rättsligt bistånd

Både enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention är staterna skyldiga att ge parterna i en underhållstvist möjlighet till rättslig prövning. För att säkerställa denna möjlighet ska staterna tillhandahålla rättshjälp (underhållsförordningen) respektive rättsligt bistånd (2007 års Haagkonvention). Rättshjälpen i detta sammanhang har en annan innebörd än rättshjälp enligt rättshjälplagen (1996:1619). Omfattningen av rättshjälpen respektive det rättsliga biståndet får bedömas från fall till fall, beroende på vad saken gäller.

I underhållsförordningen preciseras vad rättshjälpen i förekommande fall ska omfatta, såsom rättsligt bistånd att väcka talan inför en myndighet eller domstol och representation vid domstol, tolkning och översättning, befrielse från eller bidrag till rättegångskostnader och arvoden till personer som fått i uppdrag att vidta åtgärder under förfarandet. I 2007 års Haagkonvention ges exempel på vad det rättsliga biståndet kan omfatta, som t.ex. juridisk rådgivning. Staterna kan uppfylla sina skyldigheter även genom att centralmyndigheten ger allmänna upplysningar eller vidarebefordrar en ansökan till exekvaturmyndigheten.

När en ansökan görs av en underhållsberättigad person, genom en centralmyndighet, och avser underhållsskyldighet som grundar sig på ett föräldra-barnförhållande till ett barn under 21 år ska fri rättshjälp respektive kostnadsfritt rättsligt bistånd tillhandahållas. I andra fall får rättshjälp och rättsligt bistånd lämnas under de förutsättningar som följer av

nationell rätt, utifrån en behovs- och rimlighetsbedömning. Även ett offentligt organ som under vissa förutsättningar betraktas som underhållsberättigad, och som t.ex. har rätt till återbetalning för lämnat underhållsstöd, har rätt till rättshjälp och rättsligt bistånd.

När rättshjälp eller rättsligt bistånd ska lämnas genom ett rättshjälpsbiträde enligt rättshjälpslagen anser utredningen att utgångspunkten bör vara att rättshjälp ges under de förutsättningar och på de villkor som följer av rättshjälpslagen. För de fall där rättshjälpen eller det rättsliga biståndet ska vara kostnadsfritt föreslår utredningen att ett antal av bestämmelserna i rättshjälpslagen undantas från tillämpning. Det ska t.ex. inte göras någon prövning av sökandens ekonomiska underlag och det ska inte heller krävas särskilda skäl för att bevilja rättshjälp. Det innebär att rättshjälpen i dessa fall i sin helhet bekostas av staten.

Allmänna bestämmelser, slutbestämmelser och bilagda formulär

Instrumenten innehåller också allmänna bestämmelser och slutbestämmelser. Vissa av dessa är riktade till staterna och inte till tillämparen i ett enskilt fall, såsom bestämmelser om reservationer och undertecknande och tillträde till instrumenten.

Formulär har tagits fram och finns intagna som bilagor till underhållsförordningen och till 2007 års Haagkonvention. Dessa ska användas i olika situationer som nämns i enskilda artiklar, t.ex. i samband med ansökningar.

När det gäller språk och översättning, anser utredningen att Sverige bör godta att ansökningar och formulär ifylls på och översättningar görs till svenska, danska eller engelska (underhållsförordningen) respektive svenska, danska, engelska eller norska (2007 års Haagkonvention). Detta bör föreskrivas i förordningsform. Även kontakter mellan centralmyndigheterna bör kunna ske på de nämnda språken, för konventionens del utöver de föreskrivna språken engelska och franska. Om EU ger möjlighet till reservation mot användandet av franska bör dock Sverige enligt utredningens uppfattning meddela en sådan reservation.

Underhållsförordningens bestämmelser ska tillämpas på förfaranden som inleds, förlikningar som godkänns av eller ingås inför domstol och på officiella handlingar som fastställs efter det att förordningen börjar tillämpas, dvs. den 18 juni 2011. Bestämmelserna om erkännande, verkställbarhet och verkställighet kan under vissa förutsättningar tillämpas även på avgöranden som har meddelats dessförinnan. 2007 års Haagkonvention i sin tur ska vara tillämplig på ansökningar eller framställningar som mottagits av centralmyndigheten respektive den behöriga myndigheten (vid direkta ansökningar) i den anmodade staten efter det att konventionen trätt i kraft mellan staterna. Särskilda bestämmelser gäller erkännande och verkställighet för de stater som även är parter i 1958 års Haagkonvention och 1973 års Haagkonvention. 2007 års Haagprotokoll ska inte tillämpas på underhåll som har begärts i en stat med avseende på tiden före ikraftträdandet av protokollet. Inom EU ska protokollet i viss utsträckning tillämpas från och med den 18 juni 2011, dvs. när underhållsförordningen ska börja tillämpas, och då även när det

gäller att fastställa tillämplig lag på underhåll som begärs avseende en tidsperiod som föregår protokollets ikraftträdande. Bilaga 3

Införlivande av instrumenten och lagtekniska lösningar

Underhållsförordningen är en EU-förordning som kommer att gälla direkt i Sverige. Även 2007 års Haagprotokoll kommer att vara direkt tillämpligt i och med att EU har tillträtt protokollet och medlemsstaterna (med undantag för Danmark och Storbritannien) är genom EU:s tillträde bundna av protokollet.

I fråga om 2007 års Haagkonvention kan man, enligt vad utredningen erfarit, utifrån de förhandlingar som hittills har förts utgå från att EU kommer att tillträda konventionen. Sverige kommer då att bli bundet genom EU:s tillträde, vilket innebär att även 2007 års Haagkonvention kommer att bli direkt tillämplig i Sverige. Några förslag i fråga om införlivande av 2007 års Haagkonvention lämnas därför inte. Sverige kan inte heller på egen hand utvidga konventionens tillämpningsområde eller meddela reservationer mot enskilda bestämmelser, såvida detta inte uttryckligen tillåts av EU. Utredningen lämnar därför inte heller några sådana förslag.

Utredningens förslag till kompletterande bestämmelser till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention har placerats i en egen lag.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningens förslag till kompletterande bestämmelser bör träda i kraft samtidigt som underhållsförordningen, 2007 års Haagkonvention och 2007 års Haagprotokoll. Underhållsförordningen och 2007 års Haagprotokoll ska börja tillämpas den 18 juni 2011. Det är ännu oklart om detsamma kommer att gälla för 2007 års Haagkonvention. Det bör därför överlämnas till regeringen att bestämma tidpunkten för när den föreslagna lagstiftningen ska träda i kraft.

Utredningens förslag till kompletterande bestämmelser kräver inga övergångsbestämmelser. Däremot föreslås övergångsbestämmelser när det gäller förslagen att ändra bestämmelserna om domstols behörighet och lagval i lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap. En domstols behörighet i fråga om underhåll i ett mål som anhängiggjorts enligt 3 kap. 6 eller 12 § före ikraftträdandet ska inte gå förlorad. Sådana mål ska prövas enligt äldre rätt.

1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention

Härigenom föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (underhållsförordningen) och Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar (2007 års Haagkonvention).

Förnyad prövning enligt underhållsförordningen

2 § En ansökan om förnyad prövning enligt artikel 19.1 i underhållsförordningen ska göras skriftligen.

Ansökan ska ges in till hovrätten, om det avgörande som ansökan om förnyad prövning avser är ett utslag från Kronofogdemyndigheten eller en dom från tingsrätten. I annat fall ska ansökan ges in till Svea hovrätt.

Beviljas ansökan, ska rätten samtidigt besluta att ny handläggning ska ske vid den myndighet som meddelade det avgörande som ansökan om förnyad prövning avser. Vid rättens handläggning gäller i övrigt bestämmelserna om resning i 58 kap. 5 §, 6 § första och andra styckena samt 8 § rättegångsbalken i tillämpliga delar.

Beslut om erkännande och verkställbarhet

3 § Svea hovrätt är behörig domstol enligt artiklarna 27.1 och 32.2 i underhållsförordningen samt vid förfaranden enligt artikel 23, med undantag för artikel 23.10, i 2007 års Haagkonvention.

4 § Den som ansöker om erkännande eller om verkställbarhetsförklaring av ett utländskt avgörande enligt 2007 års Haagkonvention ska tillsammans med ansökan ge in avgörandet i original eller av myndighet bestyrkt kopia.

5 § Vid beslut med anledning av en ansökan enligt underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention om att ett utländskt avgörande ska erkännas eller förklaras vara verkställbart i Sverige ska Svea hovrätt bestå av en lagfaren domare.

6 § Om hovrätten vid det förfarande som avses i 5 § bifaller en ansökan enligt underhållsförordningen om att ett utländskt avgörande ska förklaras vara verkställbart, ska hovrättens beslut anses innefatta ett beslut om

kvarstad eller om någon annan åtgärd som avses i 15 kap. rättegångsbalken.

7 § Ett avgörande med anledning av en ansökan om verkställbarhetsförklaring enligt 2007 års Haagkonvention ska delges den som har rätt att ansöka om ändring.

8 § En ansökan om ändring ska ges in till Svea hovrätt.

Vid handläggningen i Svea hovrätt av en ansökan om ändring av ett beslut enligt 5 § tillämpas bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av tingsrätts beslut, om inte annat följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention.

En domare som har prövat en ansökan enligt 5 § får inte delta i prövningen av en ansökan om ändring av beslutet.

9 § Vid handläggningen i Högsta domstolen av ett överklagande av ett beslut i en fråga som avses i 8 § gäller bestämmelserna i rättegångsbalken om överklagande av hovrätts beslut i tillämpliga delar, om inte underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention föreskriver något annat. Talan får inte komma under Högsta domstolens prövning utan att Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd enligt 54 kap. 10 § rättegångsbalken.

Verkställighet

10 § Om en ansökan om verkställbarhetsförklaring bifalls, eller om en sådan förklaring inte behövs, får det utländska avgörandet verkställas enligt utsökningsbalkens bestämmelser om verkställighet av en dom som har vunnit laga kraft, om inte annat följer av underhållsförordningen eller 2007 års Haagkonvention.

Hinder mot och uppskjutande av verkställigheten enligt artikel 21 i underhållsförordningen

11 § Kronofogdemyndigheten är behörig myndighet enligt artikel 21 i underhållsförordningen.

12 § Kronofogdemyndighetens beslut i en fråga om uppskjutande av verkställigheten enligt artikel 21.3 i underhållsförordningen får överklagas. Vid överklagande gäller 18 kap. utsökningsbalken i tillämpliga delar.

Centralmyndigheten

13 § Regeringen utser en centralmyndighet med uppdrag att fullgöra de uppgifter som följer av underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention.

14 § Centralmyndighetens beslut med anledning av en framställning eller en ansökan från en utländsk centralmyndighet i enlighet med artikel 53 eller 56 i underhållsförordningen, eller artikel 7 eller 10 i 2007 års Haagkonvention, får inte överklagas. Bilaga 4

Överföring av personuppgifter till tredje land

15 § Centralmyndigheten får utan hinder av 33 § personuppgiftslagen (1998:204) överföra personuppgifter till tredje land, om det behövs för att erforderliga åtgärder enligt underhållsförordningen och 2007 års Haagkonvention ska kunna övervägas och vidtas. Detta gäller även sådana personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Härigenom föreskrivs att det i rättshjälpslagen (1996:1619) ska införas en ny paragraf, 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Rättshjälp ska beviljas om den rättssökande behöver juridiskt bistående samt då förutsättningarna enligt artikel 46 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet eller artikel 15 i Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar är uppfyllda.

När rättshjälp beviljas i dessa fall gäller inte 2 §, 4–13 §§, 21–25 §§, 32 § 1–4 och 6, 33 §, 35 §, 38 § och 40 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att det i 28 kap. ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse,

dels att 36 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

1 a §

Sekretess enligt 1 § gäller även för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i verksamhet hos Försäkringskassan som avser rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar och New Yorkkonventionen av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

36 kap.

1 §

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,
3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken, *eller*
4. ärende om förvaltarekap.

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,
3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken,
4. ärende om förvaltarekap, *eller*

5. mål och ärenden enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar eller New York-konventionen av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. äktenskapsmål,
2. mål och ärende enligt föräldrabalken i annat fall än som anges i första stycket, eller
3. ärende enligt lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Härigenom föreskrivs att det i 114 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110)¹ ska införas en ny paragraf, 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

114 kap.

2 a §

Detta kapitel ska också tillämpas vid behandling av personuppgifter i verksamhet hos Försäkringskassan i dess egenskap av centralmyndighet enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet, Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar samt New York-konventionen av den 20 juni 1956 om indrivning av underhållsbidrag i utlandet.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Socialförsäkringsbalken träder i kraft den 1 januari 2011.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av Riksdagens ombudsmän (JO), Svea hovrätt, Hovrätten för Västra Sverige, Stockholms tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Umeå, Domstolsverket, Rättshjälpsmyndigheten, Migrationsverket, Datainspektionen, Socialstyrelsen, Försäkringskassan, Barnombudsmannen, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Institutet för språk och folkminnen, Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, Sveriges advokatsamfund och Sveriges Makalösa Föräldrar.

Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete vid Örebro universitet, Föreningen för Svenskar i världen, Rädda Barnen, Sveriges Kommuner och Landsting och Svenska Bankföreningen har avstått från att yttra sig.

Sammanfattning av betänkandet Makes arvsrätt, dödsboförvaltare och dödförklaring (SOU 1998:110) i aktuell del

Det föreslås att tillämpningsområdet för bestämmelsen om jäv för testamentsvittnen (10 kap. 4 § ärvdabalken) utvidgas.

För det första ska sambo jämställas med make i bestämmelsen. Det innebär att testatorns sambo inte får bevittna ett testamente och att ingen får bevittna ett förordnande till förmån för sin sambo.

Tillämpningsområdet ska vidare utvidgas till ställföreträdare för fysiska och juridiska personer. Den som är ställföreträdare för en fysisk eller juridisk person ska inte få bevittna ett förordnande till den personen. Inte heller den som på annat sätt har sådan anknytning till den som ett testamenteriskt förordnande gäller att han eller hon har ett betydande intresse i förordnandet ska få bevittna det. Dessutom föreslås att personer som är närstående till någon av dem som den nämnda utvidgningen avser också ska vara förhindrade att vara testamentsvittnen.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

4 §

Till testamentsvittne får inte tas den som är under femton år eller på grund av en psykisk störning saknar insikt om betydelsen av vittnesbekräftelsen, inte heller testators make eller den som står i rätt upp- eller nedstigande släktskap eller svågerlag till honom eller är hans syskon.

Ingen får tas till vittne vid förordnande till honom själv, hans make eller någon som står i sådant släktskap eller svågerlag till honom som nyss är sagt. Förordnande att vara testamentsexekutor medför dock inte hinder att vara vittne.

Åberopas testamentsvittne till bevis i rättegång, gäller vad i rättegångsbalken är stadgat om sådant bevis.

Till testamentsvittne får inte tas

1. den som är under femton år,
2. den som på grund av en psykisk störning saknar insikt om betydelsen av vittnesbekräftelsen eller
3. testators make, sambo eller syskon eller den som är släkt eller besvägrad med testator i rätt upp- eller nedstigande led.

Ingen får tas till vittne vid förordnande till

1. honom själv, hans make eller sambo eller någon som står i sådant släktskap eller svågerlag till honom som sägs i första stycket,

2. någon som han är ställföreträdare för eller på annat sätt har sådan anknytning till att det föreligger ett betydande intresse i förordnandet eller

3. någon som hans närstående enligt punkten 1 är ställföreträdare för eller har sådan anknytning till som anges i punkten 2.

Förordnande att vara testamentsexekutor medför inte hinder enligt andra stycket att vara vittne.

Åberopas testamentsvittne till bevis i rättegång, gäller vad som föreskrivs i rättegångsbalken om sådant bevis.

Efter remiss har yttranden över betänkandet avgetts av Göta hovrätt, Stockholms tingsrätt, Helsingborgs tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Länsrätten i Västernorrlands län, Riksskatteverket, Domstolsverket, Rikspolisstyrelsen, Kammarkollegiet, Socialstyrelsen, Jämställdhetsombudsmannen, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet, Försäkringsförbundet, Husmodersförbundet Hem och Samhälle, Riksförbundet för sexuellt likaberättigande, Svenska Bankföreningen, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Begravningsbyråers Förbund, Sveriges Domareförbund och Tjänstemännens Centralorganisation.

Svenska kyrkan, Föreningen jurister vid Sveriges allmänna advokatbyråer, Landsorganisationen i Sverige och Sveriges Akademikers Centralorganisation har avstått från att yttra sig.